

ZARZĄDZENIE NR 58/2023

WÓJTA GMINY MANOWO

z dnia 11 maja 2023 roku

w sprawie przedstawienia Raportu o stanie Gminy Manowo za 2022 rok

Na podstawie art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2023.40 t.j. ze zm.) **zarządzam, co następuje:**

§ 1. Przedstawić Raport o stanie Gminy Manowo za rok 2022, stanowiący załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Raport o stanie Gminy Manowo podlega przedłożeniu Radzie Gminy Manowo oraz publikacji na stronie internetowej gminy Manowo oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Załącznik do Zarządzenia Nr 58/2023
Wójta Gminy Manowo
z dnia 11 maja 2023 roku

RAPORT
O STANIE GMINY MANOWO
ZA 2022 ROK

WSTĘP

Raport o stanie gminy jest zestawieniem najważniejszych danych o naszym samorządzie. Został opracowany zgodnie z art. 28aa ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U.tj. 2023 poz. 40 ze zm.).

Celem przygotowania raportu było uzyskanie wglądu w sytuację gospodarczą i społeczną gminy Manowo. Raport zawiera informacje o następujących obszarach działalności gminy:

- demografia,
- finanse gminy,
- działalność gospodarcza,
- inwestycje gminne i inne zadania remontowe realizowane w gminie,
- warunki życia mieszkańców (infrastruktura techniczna: wodociągi, kanalizacja, drogi, gospodarka odpadami),
- zagospodarowanie przestrzenne,
- oświata, kultura, sport.

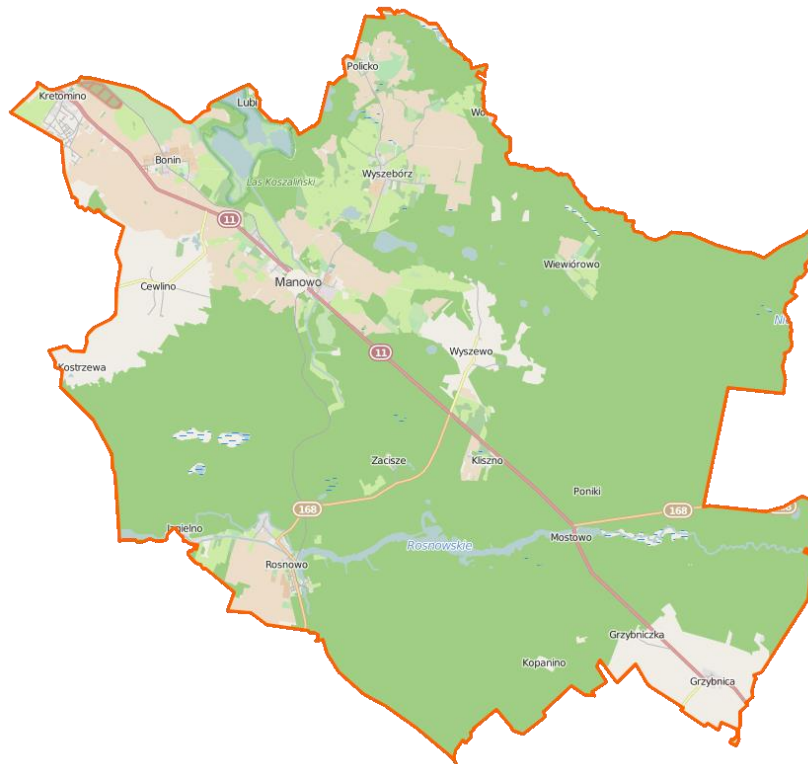
CHARAKTERYSTYKA GMINY

1.1. Położenie i powierzchnia Gminy.

Gmina Manowo leży w środkowej części powiatu koszalińskiego województwa zachodniopomorskiego. Sąsiaduje z miastem Koszalin oraz gminami miejsko-wiejskimi Sianów, Bobolice, Polanów i gminą wiejską Świeszyno. Miejscowości gminy łączy sieć dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Gmina oddalona jest od miasta Koszalina o 0,80-18,0 km (granice gminy) oraz ok. 15 km od morza.

Granice naturalne wyznaczają: od północy rzeka Dzierżęcinka, kanał łączący jeziora Policko i Lubiatowo oraz rzeka Unieść, od wschodu jezioro Niecemino, od południowego wschodu rzeka Radew. Południowo - zachodnią granicę wyznacza część jeziora Hajka wraz z kanałem natomiast od zachodu rzeka Bagnica oraz kanały.

W granicach administracyjnych gmina zajmuje obszar 188,57 km² w tym 122,3 km² to lasy. Gmina jest jedną ze 113 gmin województwa zachodniopomorskiego, wchodzi w skład powiatu koszalińskiego.

1.2. Władze lokalne i gminne jednostki organizacyjne.

Rada Gminy Manowo liczyła 15 radnych. Jej skład osobowy w 2022 roku uległ zmianie. Radny Andrzej Barański zrzekł się mandatu radnego. W wyniku przeprowadzonych wyborów uzupełniających radnym w okręgu nr 14 został Andrzej Wenerski.

Przy Radzie działały następujące stałe komisje:

- a) Rewizyjna – 4 osoby
- b) Finansów i Budżetu- 5 osób
- c) Rozwoju Gospodarczego- 6 osób
- d) Polityki Społecznej- 5 osób,
- e) Komisja Skarg Wniosków i Petycji – 4 osoby

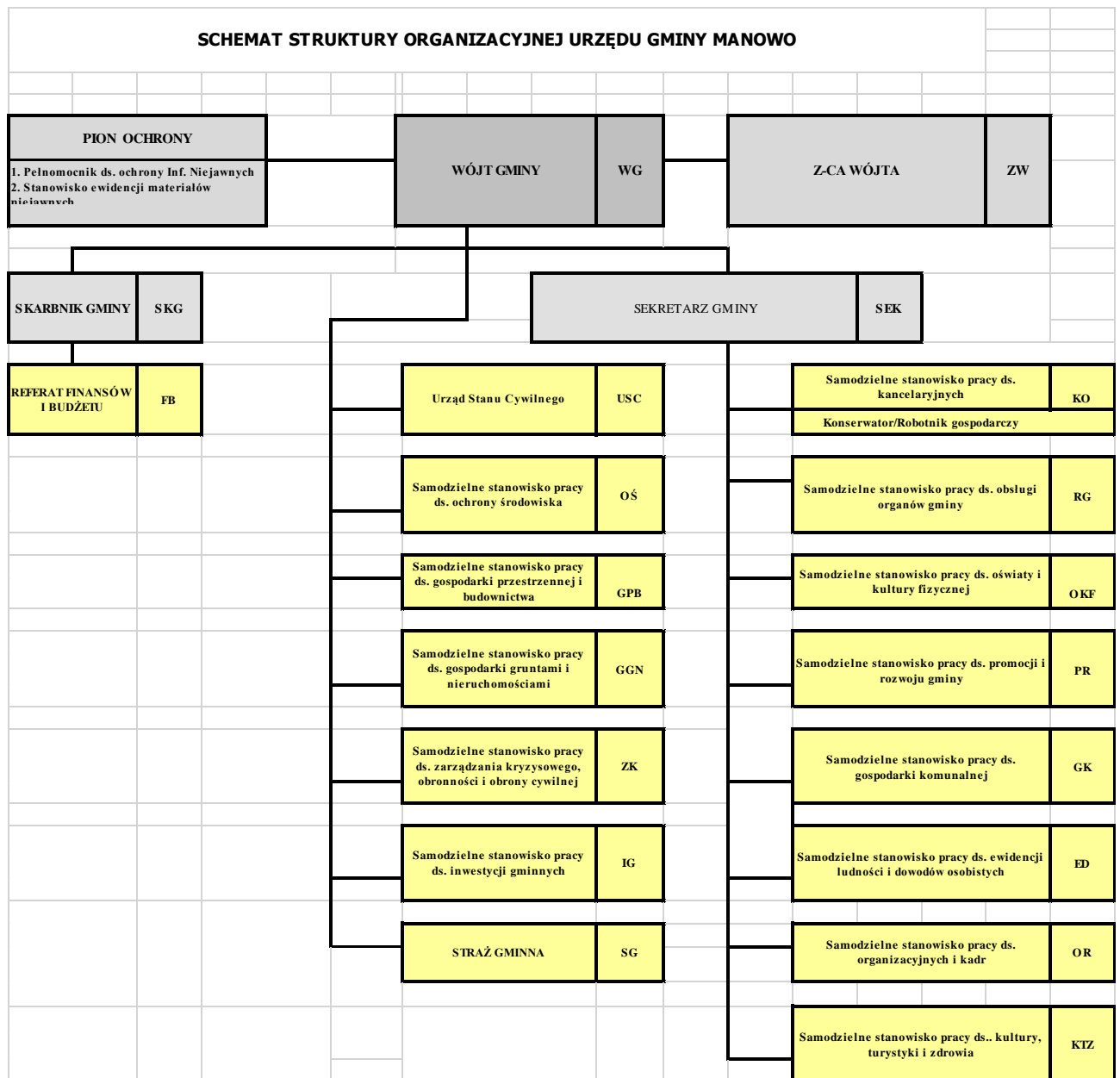
W 2022 w Urzędzie Gminy zatrudnionych było 28 osób, w tym 2 etaty obsługi. Urząd Gminy wydał 3 531 decyzji, wszystkie zostały wydane w ustawowym terminie. 1 decyzja została zakwestionowana przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Koszalinie.

Wydano 225 zaświadczeń oraz wypisów i wrysów.

Struktura wydawanych decyzji w urzędzie wyglądała następująco:

Lp.	Stanowisko/ Referat	Liczba wydanych decyzji		Zakwesti onowany ch przez SKO	Uwagi
		Ogółem	W ustawowym terminie		
1.	Gospodarka Gruntami i Nieruchomościami	41	41	0	
2.	Zagospodarowanie przestrzenne i budownictwo	164	164	0	225 zaświadczeń oraz wypisów i wyrysów
3.	Gospodarka Komunalna	21	21	0	
4.	Ochrona Środowiska	24	24	1	
5.	Referat FB- podatki	3191	3191	0	
6.	Urząd Stanu Cywilnego	6	6	0	
7.	Ewidencja ludności	19	19	0	
8.	Stanowisko ds. obsługi organów gminy	41	41	0	
9	Zarządzanie kryzysowe, sprawy obronne i obrona cywilna	16	16	0	
10	Oświata	8	8	0	
RAZEM		3531	3531	1	

Struktura organizacyjna Urzędu Gminy Manowo kształtuje się następująco:

Gminne jednostki organizacyjne:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Manowie
- 2) Gminny Ośrodek Kultury w Wyszewie
- 3) Gminna Biblioteka Publiczna w Manowie
- 4) Szkoła Podstawowa im. 26 Pułku Lotnictwa Myśliwskiego w Rosnowie
- 5) Szkoła Podstawowa w Boninie
- 6) Szkoła Podstawowa w Manowie
- 7) Przedszkole Gminne w Boninie
- 8) Przedszkole Samorządowe w Rosnowie.

Ponadto funkcjonuje Elektrociepłownia Rosnowo Sp. z o.o. ze 100% udziałem Gminy utworzona w 2011 roku w celu realizacji zadań gminy w zakresie zaopatrzenia mieszkańców Rosnowa w energię ciepłą. Zadaniem Spółki jest również zapewnienie dostaw zimnej wody i odbiór ścieków komunalnych, które to zadania w całości przejęła od Urzędu Gminy.

1.3. Sołectwa.

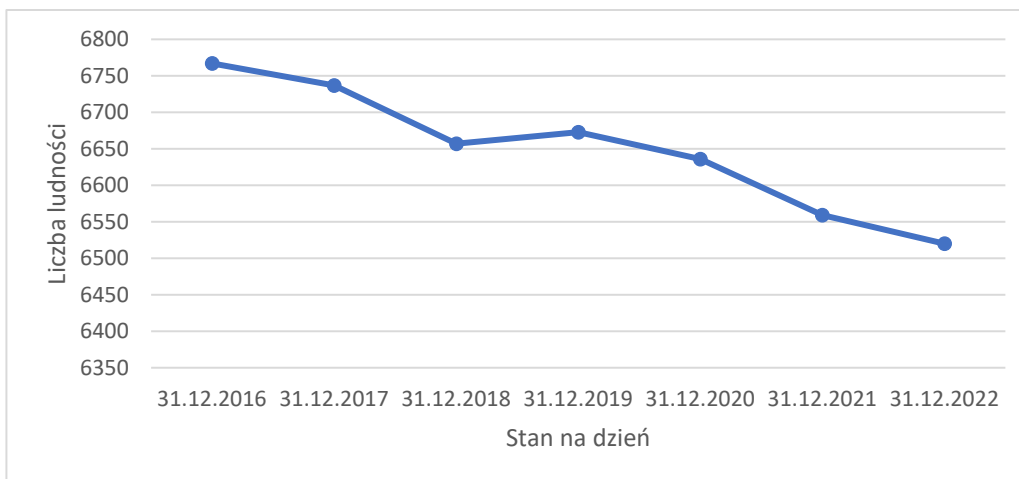
W skład Gminy Manowo wchodzi 7 sołectw i 2 osiedla:

- 1) Sołectwo Grzybnica (Grzybnica, Grzybniczka, Gajewo, Grąpa, Kopanino, Mostowo)
- 2) Sołectwo Wyszewo (Wyszewo, Kliszno, Poniki, Wiewiórowo)
- 3) Sołectwo Rosnowo (Rosnowo, Lisowo, Jagielno)
- 4) Sołectwo Manowo (Manowo, Zacisze)
- 5) Sołectwo Wyszebórz (Wyszebórz, Dęborogi, Policko)
- 6) Sołectwo Cewlino (Cewlino, Kopanica, Kostrzewa)
- 7) Sołectwo Kretomino (Kretomino)
- 8) Osiedle Rosnowo
- 9) Osiedle Bonin

1.4. Ludność i dynamika zmian.

Gminę Manowo, według danych z ewidencji ludności, zamieszkuje 6520 mieszkańców. Liczba ludności Gminy Manowo na przestrzeni lat 2016-2022 kształtowała się następująco:

Stan na dzień	Liczba ludności
31.12.2016	6 767
31.12.2017	6 737
31.12.2018	6 657
31.12.2019	6 673
31.12.2020	6 636
31.12.2021	6 559
31.12.2022	6 520

W okresie od początku do końca 2022 roku liczba mieszkańców zmniejszyła się o 39 osób, przez co na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosiła 6520 osób, w tym 3279 kobiet i 3 241 mężczyzn. Na przestrzeni lat 2016 - 2022 tendencja w liczbie ludności jest malejąca na terenie gminy Manowo.

W odniesieniu do poszczególnych kategorii wiekowych liczba mieszkańców w 2022 roku przedstawiała się następująco:

- 1) w wieku przedprodukcyjnym (15 lat i mniej) - 1082, w tym kobiet – 543, mężczyzn – 539;
- 2) w wieku produkcyjnym – 4143, w tym kobiet (16-60) – 1903 osoby, mężczyzn (16-65) – 2240;
- 3) w wieku poprodukcyjnym - 1295, w tym kobiet – 833, mężczyzn – 462.

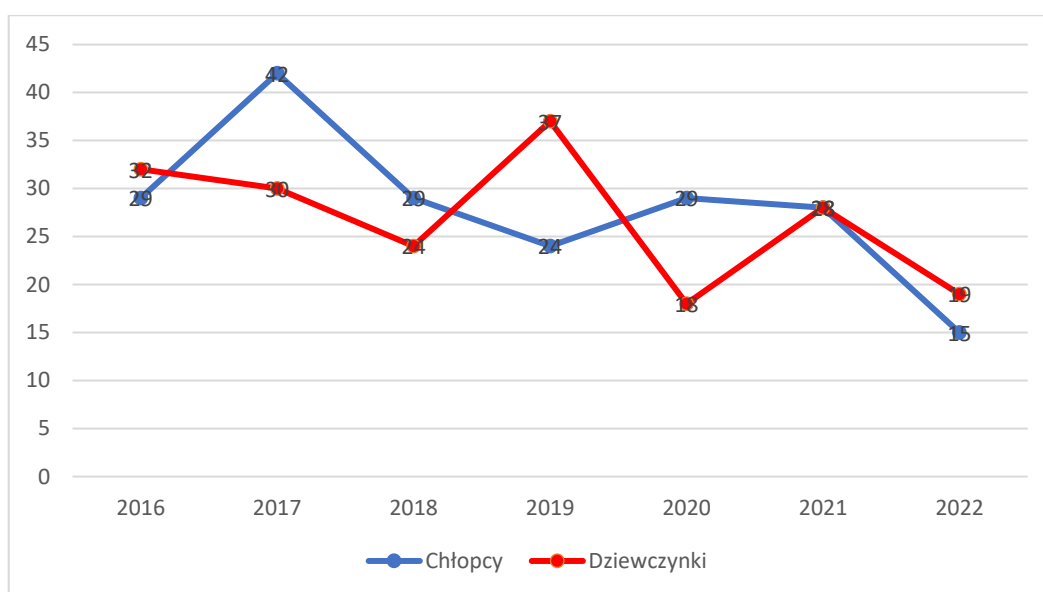

Z przedstawionego powyżej wykresu największą grupę mieszkańców stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Jednakże warto zwrócić uwagę na osoby w wieku poprodukcyjnym, które stanowią aż 20 % społeczeństwa. W stosunku do roku 2021 jest to wzrost o 1 %. Społeczeństwo Gminy Manowo, podobnie jak w Polsce i Europie jest społeczeństwem starzejącym się. Dlatego też konieczne jest podjęcie jak najszerzych działań, które będą ukierunkowane na seniorów.

Urodzenia w gminie Manowo

Rok	Chłopcy	Dziewczynki	Razem
2016	29	32	61
2017	42	30	72
2018	29	24	53
2019	24	37	61
2020	29	18	47
2021	28	28	56
2022	15	19	34
Razem	196	188	384

Opracowanie własne (ewidencja ludności)

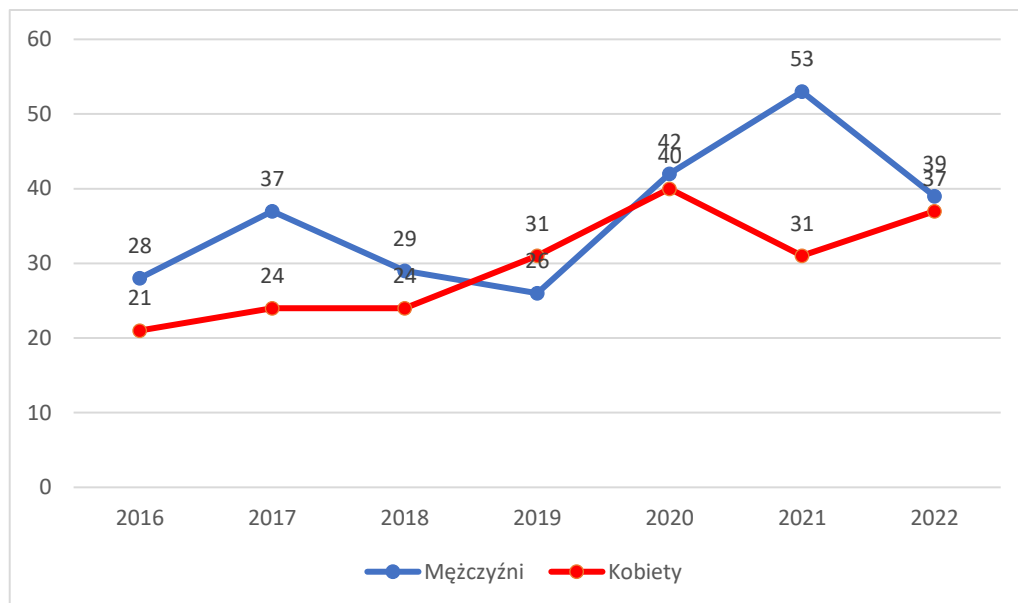

W 2022r. urodziło się więcej dziewczynek. Na przestrzeni lat 2016-2022 w gminie Manowo urodziło się więcej chłopców niż dziewczynek. W poszczególnych latach sytuacja była zmienna.

Zgony w gminie Manowo

Rok	Mężczyźni	Kobiety	Razem
2016	28	21	49
2017	37	24	61
2018	29	24	53
2019	26	31	57
2020	42	40	82
2021	53	31	84
2022	39	37	76
Razem	254	208	3162

Opracowanie własne (ewidencja ludności)

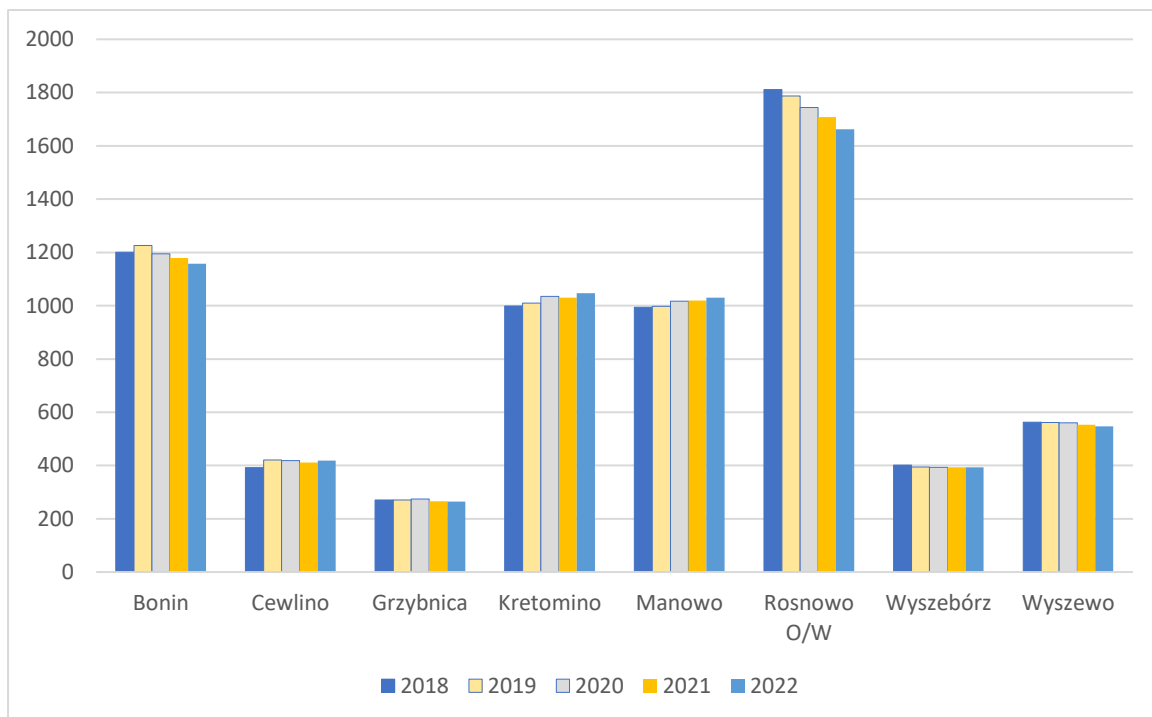

Na przestrzeni lat 2016-2022 przeważała w gminie Manowo liczba zgonów wśród mężczyzn, tylko w 2019r. zanotowano więcej zgonów wśród kobiet. W roku 2022 ponownie liczba zgonów wśród mężczyzn była większa niż wśród kobiet.

Liczba stałych mieszkańców wg stanu na dzień 31.12.2022 roku, w poszczególnych sołectwach, przedstawia się następująco:

Sołectwo/osiedle	Liczba mieszkańców				
	2018	2019	2020	2021	2022
Bonin	1201	1226	1195	1179	1158
Cewlino	392	421	418	411	418
Grzybnica	271	271	274	266	265
Kretomino	999	1010	1035	1030	1047
Manowo	994	998	1017	1019	1030
Rosnowo O/W	1812	1787	1744	1708	1662
Wyszebórz	402	395	393	393	393
Wyszewo	563	562	560	553	547
Razem	6634	6670	6636	6559	6520

Opracowanie własne (ewidencja ludności)

Liczba stałych mieszkańców w poszczególnych miejscowościach na przestrzeni 2018 -2022r. nie ulegała zbyt dużym wahaniom. Obserwujemy jedynie niewielki stały wzrost mieszkańców w sołectwie Manowo, natomiast tendencję spadkową obserwujemy w pozostałych miejscowościach (wyjątek Wyszebórz – poziom ten sam co w 2020r. i 2021r.).

1.5. Bezrobocie.

Na koniec grudnia 2022 roku w PUP Koszalin zarejestrowanych bezrobotnych było 211 osób, w tym 130 kobiet z terenu gminy Manowo, w tym bezrobotni z prawem do zasiłku - 38 osób, z czego 27 stanowiły kobiety. Liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 27 osób w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. Wskaźnik bezrobocia w gminie zmniejszył się i wyniósł **5,0%**.

W ramach podpisanego z Powiatem Koszalińskim – Powiatowym Urzędem Pracy w Koszalinie Porozumieniem dotyczącym zorganizowania i finansowania prac społecznie użytecznych oraz kierowania do ich wykonywania osób uprawnionych, w roku 2022 zostało skierowanych do wykonywania w/w prac **19 osób**.

Podobnie jak w poprzednich latach prace były wykonywane na terenach poszczególnych sołectw, były to prace porządkowe oraz pomoc i opieka nad osobami starszymi.

Powiatowy Urząd Pracy dokonał refundacji wypłaconego wynagrodzenia w wysokości 60% na podstawie złożonego wniosku refundacyjnego. Prace trwały nieprzerwanie od połowy lutego 2022 do końca grudnia 2022 roku.

1.6. Gospodarstwa rolne.

W gminie Manowo w 2022 roku funkcjonowało 382 gospodarstw rolnych, nastąpił wzrost o 24 gospodarstwa w stosunku do 2021 roku. Przeważają gospodarstwa małe od 1-2 ha oraz 2-5 ha.

Struktura gospodarstw przedstawia się następująco:

Lp.	Powierzchnia gospodarstwa w ha	Ilość gospodarstw				
		2018	2019	2020	2021	2022
1.	1-2	128	130	131	131	138
2.	Pow. 2-5	126	127	128	125	132
3.	Pow. 5-7	26	25	26	26	28
4.	Pow. 7- 10	23	23	25	23	26
5.	Pow. 10- 15	17	17	16	16	17
6.	Pow. 15- 20	10	10	10	14	14
7.	Pow. 20- 50	20	20	20	18	18
8.	Pow. 50- 100	1	1	1	1	2
9.	Pow. 100	4	4	4	4	7
Razem		355	357	361	358	382

1.7. Podmioty gospodarcze.

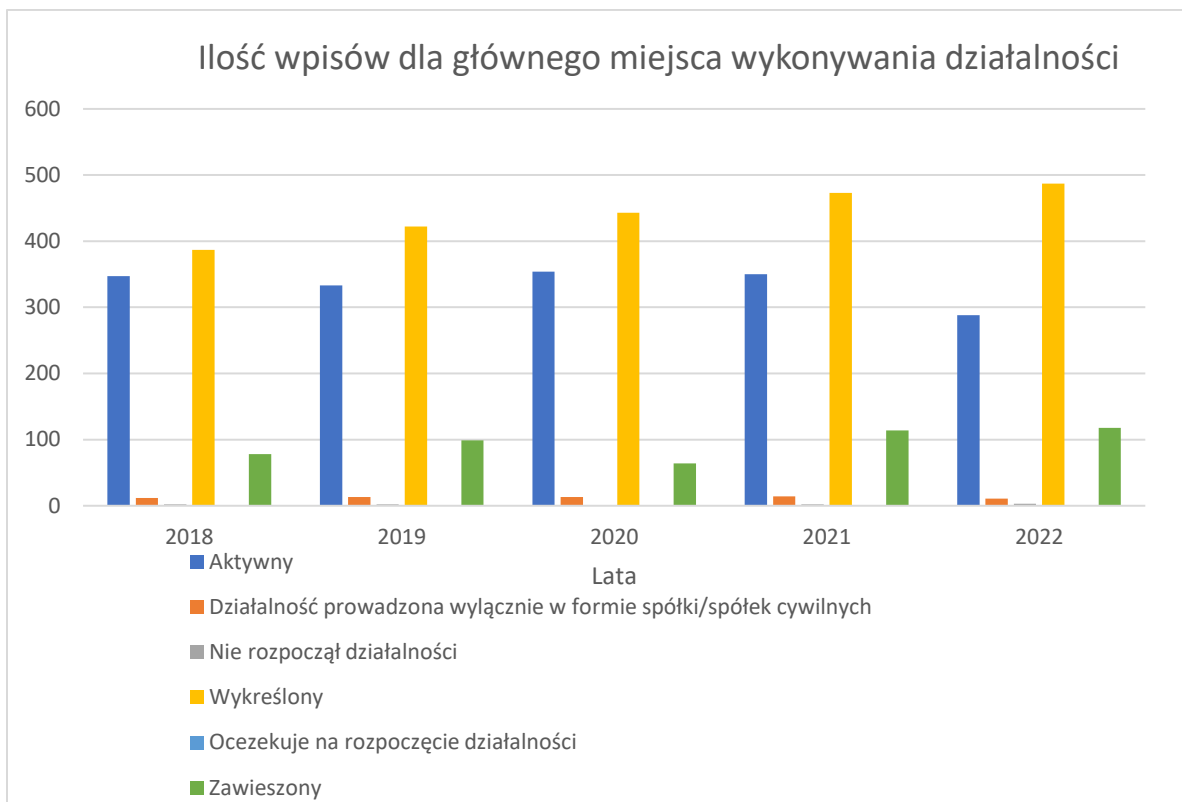
Działalność gospodarczą na terenie Gminy Manowo prowadzą w przeważającej części osoby fizyczne oraz spółki cywilne. Obie formy działalności są rejestrowane w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, dla której organem ewidencyjnym jest Ministerstwo Rozwoju i Technologii.

Struktura wpisów dla głównego miejsca wykonywania działalności w latach 2018-2022 wygląda następująco:

Status wpisu	2018r.	2019r.	2020r.	2021r.	2022
Aktywny	347	333	354	350	288
Działalność prowadzona wyłącznie w formie spółki/spółek cywilnych	12	13	13	14	11
Nie rozpoczął działalności	2	2	1	2	3
Wykreślony	387	422	443	473	487
Oczekuje na rozpoczęcie działalności	0	0	1	0	0

Zawieszony	78	99	64	114	118
SUMA	826	869	876	953	907

Dane z raportu R024 KSz www.ceidg.gov.pl

Za pośrednictwem Urzędu Gminy Manowo zostało złożonych w 2022r. 183 wniosków, w tym:

Rodzaje złożonych wniosków	2019	2020	2021	2022
Założenie działalności gospodarczej	44	26	31	19
Zmiana w działalności gospodarczej	199	120	77	65
Zmiana wraz z zawieszeniem działalności gospodarczej	67	62	54	43
Zmiana wraz ze wznowieniem działalności gospodarczej	36	41	30	34
Zmiana wraz z zakończeniem działalności gospodarczej	5	0	3	0
Zakończenie działalności gospodarczej	23	17	26	22
Razem	374	266	221	183

Dane z raportu R024 RZ www.ceidg.gov.pl

Oprócz mieszkańców Gminy Manowo wnioski w 2022r. składali również przedsiębiorcy spoza terenu gminy.

Gmina/Miasto	Ilość wniosków
Bobolice	5
Koszalin	26
Polanów	1
Biesiekierz	3
Łódź - Widzew	2
Świeszyno	10
Mielno	1
Dygowo	1
Darłowo	1
Świerzno	1
Łączna ilość	51

Dane z raportu R024 AS www.ceidg.gov.pl

Najczęściej przedmiotem działalności firm jest działalność związana z transportem drogowym towarów – 166 przedsiębiorców, oraz budownictwem, głównie pozostałe roboty wykończeniowe – 162 firm. W następnej kolejności jest sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej lub internet – 92 .

1.8. Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy.

Organizacje pozarządowe stanowią o sile gminy, a działania i zaangażowanie mieszkańców w życie społeczne jest najlepszą gwarancją dalszego rozwoju lokalnej ojczyzny. Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Manowo angażują się w działania prospołeczne i potrafią współpracować ze sobą, żeby osiągnąć założony cel, czy też dokonać pewnych zmian. Mieszkańcy gminy są coraz bardziej aktywni oraz świadomi tego, że dzięki współpracy i wzajemnemu motywowaniu się mogą osiągnąć najlepsze efekty w realizacji wyznaczonych zadań.

Na terenie gminy Manowo w 2022 roku prowadziły działalność następujące organizacje pozarządowe:

- Gminny Klub Sportowy „Orlęta” Rosnowo,
- Uczniowski Klub Sportowy „Lotnik” w Rosnowie,
- Klub Sportowy „Zefir” Wyszewo,
- Klub Sportowy „Zryw” Kretomino,
- Gminny Klub Sportowy Manowo,
- Klub Piłkarski „Grot” Bonin,
- Pomorska Fundacja „Jaś i Małgosia” z Cewlina prowadzi ŚDS Pegaz Manowo oraz Manowski Klub Karate Kyokushin RONIN.

Ponadto na terenie gminy działają następujące organizacje:

- Brygada Motocyklowa Rosnowo,
- Stowarzyszenie „Przyjazna Dłoń” Rosnowo,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wyszewie,

Do organizacji pozarządowych, które posiadają siedzibę poza gminą a prowadzą działalność na rzecz jej mieszkańców można zaliczyć:

- Towarzystwo Koszalińskiej Kolei Wąskotorowej ,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy w Koszalinie.

Działalność prowadzą również następujące Koła Gospodyń Wiejskich:

- Koło Gospodyń Wiejskich „Jagódki” z Wyszewa,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Kreatywny Babiniec” z Rosnowa,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Wesoły Senior - Bonin”

II. SYTUACJA FINANSOWA GMINY

2.1. Dochody i wydatki za 2022 rok

Treść	Plan według uchwały Rady Gminy	Plan po zmianach	Wykonanie	%
	[zł]	[zł]	[zł]	
1. DOCHODY	30 328 041,80	41 845 388,34	41 134 740,45	98,3
Dochody bieżące	30 028 041,80	38 926 539,14	38 216 163,63	98,2
Dochody majątkowe, w tym:	300 000,00	2 918 849,20	2 918 576,82	100,0
1. dochody ze sprzedaży majątku	300 000,00	2 570 500,00	2 570 227,62	100,0
2. WYDATKI	29 803 180,80	39 491 495,99	37 341 382,28	94,6
Wydatki bieżące	28 883 180,80	34 640 498,92	32 557 896,52	94,0
Wydatki majątkowe	920 000,00	4 850 997,07	4 783 485,76	98,6

3. WYNIK FINANSOWY	+ 524 861,00	+ 2 353 892,35	+ 3 793 358,17	161,2
-------------------------------	---------------------	-----------------------	-----------------------	--------------

Plan dochodów budżetu Gminy na dzień 31 grudnia 2022 r. po zmianach wynosi 41 845 388,34 zł, wykonanie 41 134 740,45 zł tj. 98,3% i obejmuje:

- dochody bieżące w kwocie 38 926 539,14 zł, wykonanie 38 216 163,63 zł, tj. 98,2 % planu po zmianach

- dochody majątkowe w kwocie 2 918 849,20 zł, wykonanie 2 918 576,82 zł tj. 100,0% planu po zmianach,

w tym:

- dochody ze sprzedaży mienia w kwocie 2 570 500,00 zł, wykonanie 2 570 227,62 zł, tj. 100,0% planu po zmianach

Plan wydatków budżetu Gminy na dzień 31 grudnia 2022 r. po zmianach wynosi 39 491 495,99 zł, wykonanie 37 341 382,28 zł tj 94,6 % i obejmuje:

- wydatki bieżące w kwocie 34 640 498,92 zł, wykonanie 32 557 896,52 zł, tj. 94,0 % planu po zmianach

- wydatki majątkowe w kwocie 4 850 997,07 zł, wykonanie 4 783 485,76 zł tj. 98,6% planu po zmianach

Na dzień 31 grudnia 2022 r po wprowadzonych zmianach budżet zamyka się nadwyżką budżetową w kwocie (+) 2 353 892,35 zł i zrealizowaną w kwocie 3 793 358,17 zł

Częściowa struktura Wieloletniej Prognozy Finansowej po zmianach na 31.12.2022 r

Wyszczególnienie	Plan po zmianach	Wykonanie na 31.12.2022 r	% wykonania planu po zmianach	2023	2024	2025	2026	2027	2028
I Dochody ogółem	41 845 388,34	41 134 740,45	98,3	43 053 500,00	38 601 500,00	31 940 000,00	31 450 000,00	32 160 000,00	32 610 000,00
Z tego:									
Dochody bieżące	38 926 539,14	38 216 163,63	98,2	31 490 000,00	31 740 000,00	31 600 000,00	31 350 000,00	32 160 000,00	32 610 000,00
W tym:									
1. Dochody z tytułu udziału we wpływach z podatki dochodowego od osób fizycznych	9 311 917,57	9 311 917,57	100,0	6 450 000,00	6 500 000,00	6 550 000,00	6 600 000,00	6 700 000,00	6 750 000,00
2. Dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych	36 055,00	35 469,14	98,4	40 000,00	40 000,00	50 000,00	50 000,00	60 000,00	60 000,00
3. Z subwencji ogólnej	8 989 330,00	8 989 330,00	100,0	9 000 000,00	9 100 000,00	9 200 000,00	9 300 000,00	9 400 000,00	9 500 000,00
4. Z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące	10 332 609,25	9 779 252,91	94,6	4 500 000,00	4 600 000,00	4 800 000,00	4 900 000,00	5 000 000,00	5 300 000,00
5. Pozostałe dochody	10 256 627,32	10 100 194,01	98,5	11 500 000,00	11 500 000,00	11 000 000,00	10 500 000,00	11 000 000,00	11 000 000,00

bieżące									
W tym:									
Z podatku od nieruchomości	4 886 000,00	4 877 647,70	99,8	4 600 000,00	4 650 000,00	4 650 000,00	4 700 000,00	4 750 000,00	4 750 000,00
Dochody majątkowe	2 918 849,20	2 918 576,82	100,0	11 563 500,00	6 861 500,00	340 000,00	100 000,00	0,00	0,00
W tym:									
1. Ze sprzedaży majątku	2 570 500,00	2 570 227,62	100,0	300 000,00	200 000,00	340 000,00	100 000,00	0,00	0,00
2. Z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje	348 349,20	348 349,20	100,0	11 263 500,00	6 661 500,00	0,00	0,00	0,00	0,00
II Wydatki ogółem	39 491 495,99	37 341 382,28	94,6	41 803 500,00	37 351 500,00	31 340 00,00	30 800 000,00	31 510 000,00	31 960 000,00
Z tego:									
Wydatki bieżące	34 460 498,92	32 557 896,52	94,5	29 003 500,00	30 351 000,0	30 300 000,00	30 300 000,00	30 500 000,00	30 960 000,00
W tym:									
1. Z tytułu poręczeń i gwarancji	0,00	0,00	0,0	496 021,74	489 287,33	482 055,47	475 072,36	468 089,24	461 278,26
2. Wydatki na obsługę długu	484 484,60	477 963,85	98,7	350 000,00	320 000,00	220 000,00	150 000,00	70 000,00	50 000,00
Wydatki majątkowe	4 850 997,07	4 783 485,76	98,6	12 800 000,00	7 000 000,00	1 040 000,00	500 000,00	1 010 000,00	1 000 000,00
III Wynik budżetu	2 353 892,35	3 793 358,17	161,2	1 250 000,00	1 250 000,00	600 000,00	650 000,00	650 000,00	650 000,00
IV Przychody budżetu*	0,00	4 936 116,05	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Z tego:									

Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych	0,00	1 075 388,72	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy	0,00	3 860 727,33	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
V Rozchody budżetu*	2 045 000,00	2 045 000,00	100,0	1 250 000,00	1 250 000,00	600 000,00	650 000,00	650 000,00	650 000,00
Z tego:									
Spłaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych	2 045 000,00	2 045 000,00	100,0	1 250 000,00	1 250 000,00	600 000,00	650 000,00	650 000,00	650 000,00
VI Kwota długu	5 050 000,00	5 050 000,00	100,0	3 800 000,00	2 550 000,00	1 950 000,00	1 300 000,00	650 000,00	0,00
VII Wskaźniki spłaty zobowiązań									
Relacja określona po lewej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ust. 1 ustawy (po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń przypadających na dany rok)		8,85%		5,93%	5,78%	3,06%	4,82%	4,37%	4,25%

Relacja określona po prawej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ust 1 ustawy, ustalona dla jednego roku	17,01%	10,51%	6,30%	5,67%	4,54%	6,37%	6,22%
	26,0%	11,62%	7,03%	x	X	X	X
Dopuszczalny limit spłaty zobowiązań określony po prawej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o plan 3 kwartału roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy	20,65%	22,45%	18,69%	14,88%	13,90%	11,79%	9,52%
Dopuszczalny limit spłaty zobowiązań określony po prawej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu							

ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy	22,74%	24,55%	20,79%	14,88%	14,89%	12,78%	10,51%
Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu zobowiązań w związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczonego w oparciu o plan 3 kwartałów roku poprzedzającego rok budżetowy	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Informacja o spełnieniu wskaźnika							

spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu zobowiązań w związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczonego w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego rok budżetowy	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
---	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Relacja z art. 243 ustawy o finansach publicznych

Gmina Manowo spełnia ustawową relację zadłużenia z art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych w latach 2022-2028.

2.2. Realizacja przedsięwzięć i pozostałych zadań inwestycyjnych gminy na dzień 31.12.2022r.

Na dzień 01.01.2022 r. plan zadań inwestycyjnych wynosił 920 000,00 zł.

W trakcie realizacji budżetu dokonano łącznie zwiększeń do kwoty 4 850 997,07 zł.

Inwestycje zrealizowano w 98,6% tj w kwocie 4 783 485,76 zł.

Lp	Nazwa zadania inwestycyjnego	Plan wydatków	Wykonanie	%
1.	Wniesienie wkładów pieniężnych do gminnej spółki Elektrociepłownia Rosnowo sp. z o.o.	65 450,00	65 450,00	100,0
2.	Przebudowa drogi powiatowej nr 3561Z w Boninie	91 500,00	91 500,00	100,0
3.	Przebudowa drogi powiatowej nr 3562Z na odcinku Wyszebórz-Policko etap I	1 101 555,25	1 101 555,25	100,0
4.	Budowa drogi na dz. 260/27 w m. Manowo	158 000,00	158 000,00	100,0
5.	Budowa parkingu przy bloku nr 35 w Rosnowie	15 000,00	15 000,00	100,0
6.	Przebudowa drogi gminnej ul. Borowików w m. Kretomino	114 316,20	114 316,20	100,0
7.	Przebudowa drogi gminnej w Policku	10 000,00	10 000,00	100,0
8.	Przebudowa drogi gminnej wewnętrznej w miejscowości Grzybica	72 877,50	72 877,50	100,0
9.	Przebudowa drogi w Cewlinie ul. Akacyjowa	22 386,00	22 386,00	100,0
10.	Przebudowa drogi w m. Rosnowo na odcinku Jagielno-Lisowo	123 000,00	123 000,00	100,0
11.	Przebudowa drogi w Wyszewie dz. 273 i 246	53 037,60	53 037,60	100,0
12.	Przebudowa drogi w Wyszewie dz. 98/28	43 911,00	43 911,00	100,0
13.	Przebudowa dróg gminnych w m. Bonin i Manowo	225 714,15	225 339,00	99,8
14.	Przebudowa odcinka ul. Jagodowej w m. Manowo	17 564,40	17 564,40	100,0
15.	Przebudowa odcinka ul. Jeżynowej w m. Manowo	13 382,40	13 382,40	100,0
16.	Przebudowa odcinka ul. Kolejowej w m. Manowo	13 173,30	13 173,30	100,0

17.	Przebudowa odcinka drogi gminnej od DK11 do m. Grzybniczka	153 750,00	153 750,00	100,0
18.	Przebudowa odcinka drogi gminnej w m. Rosnowo dz. nr 47	108 665,12	108 665,12	100,0
19.	Przebudowa odcinka drogi w m. Manowo, ul. Leśna	68 772,38	68 772,38	100,0
20.	Przebudowa odcinka drogi w. Rosnowo od Oczyszczalni Ścieków	73 800,00	73 800,00	100,0
21.	Przebudowa odcinka drogi w m. Wiewiórowo	67 803,75	67 803,75	100,0
22.	Przebudowa odcinka drogi ul. Wiejska w m. Cewlino	58 797,69	58 797,69	100,0
23.	Przebudowa zjazdu w m. Grzybniczka	38 179,20	38 179,20	100,0
24.	Rewitalizacja linii kolei wąskotorowej	80 000,00	80 000,00	100,0
25.	Budowa i wyposażenie świetlicy w Rosnowie	284 816,55	284 816,55	100,0
26.	Budowa instalacji gazowej wewnętrznej w budynku SP Manowo	4 491,95	4 491,95	100,0
27.	Budowa instalacji gazowej wewnętrznej w świetlicy w Manowie	2 154,66	2 154,66	100,0
28.	Budowa świetlicy w m. Bonin	51 000,00	51 000,00	100,0
29.	Budowa, rozbudowa i wyposażenie świetlicy w Cewlinie	27 000,00	27 000,00	100,0
30.	Remont sali widowiskowej w Klubie Osiedlowym w Rosnowie	280 463,45	280 463,45	100,0
31.	Rewitalizacja kąpieliska w Rosnowie	29 000,00	29 000,00	100,0
32.	Zakup serwera do Urzędu Gminy Manowo	19 975,00	19 975,00	100,0
33.	Doposażenie placów zabaw na terenie Gminy Manowo	125 596,02	63 000,00	50,2
34.	Wniesienie wkładów pieniężnych do gminnej spółki Elektrociepłownia Rosnowo sp. z o.o.	900 000,00	900 000,00	100,0
35.	Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Manowo	40 000,00	37 884,00	94,7
36.	Oświetlenie drogowe w m. Manowo, ul. Łąkowa	39 975,00	39 975,00	100,0
37.	Oświetlenie drogowe w m. Manowo na ul. Szmaragdowa	39 975,00	39 975,00	100,0
38.	Oświetlenie uliczne w Manowie, ul. Kolejowa	39 975,00	39 975,00	100,0
39.	Monitoring osłon śmietnikowych w m. Rosnowo	25 000,00	24 118,55	96,5

40.	Zakup osłony śmietnikowej do m. Bonin	16 543,50	16 543,50	100,0
41.	Modernizacja placu rekreacyjnego - wymiana domków drewnianych w m. Wyszewo	1 845,00	1 845,00	100,0
42.	Budowa placu zabaw w m. Manowo	1 500,00	0,00	0,0
43.	Centrum rekreacyjno-sportowe w Rosnowie	28 000,00	28 000,00	100,0
44.	Kompleksowy remont boiska Orlik w Rosnowie- etap I	60 000,00	59 957,31	99,9
45.	Przebudowa i budowa boiska w Wyszewie	43 050,00	43 050,00	100,0
Ogółem		4 850 997,07	4 783 485,76	98,6

Struktura przedsięwzięć na dzień 31.12.2022 r.

Nazwa	Okres realizacji	Łączne nakłady finansowe na 01.01.2022 r	Łączne nakłady finansowe po zmianach na dzień 31.12.2022 r	Plan limitu po zmianach na 2022 r	Wykonanie limitu na 31.12.2022 r	% zaawansowania realizacji przedsięwzięć od okresu ich rozpoczęcia
Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z programami realizowanymi z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych:						
Wydatki bieżące	-	0,00	610 272,12	94 458,34	81 850,53	-
Fabryka Kompetencji Kluczowych	2019-2022	0,00	279 235,20	21 191,74	20 618,00	90,2
Wsparcie seniorów z Gminy Manowo	2019-2022	0,00	331 036,92	73 266,60	61 232,53	96,4
Wydatki majątkowe	-	0,00	20 510 974,69	1 060 544,15	1 060 169,00	-
Przebudowa i budowa boiska w Wyszewie	2022-2023	0,00	831 689,80	43 050,00	43 050,00	5,2
Remont sali widowiskowej w Klubie Osiedlowym w Rosnowie	2022-2023	0,00	2 016 293,99	280 463,45	280 463,45	13,9
Rewitalizacja kąpieliska w Rosnowie	2022-2023	0,00	634 780,82	29 000,00	29 000,00	4,6
Budowa, rozbudowa i wy-	2022-2023	0,00	1 038 000,00	27 000,00	27 000,00	2,6

posażenie świetlicy w Cewlinie						
Budowa i wyposażenie świetlicy w Rosnowie	2022-2023	0,00	1 521 995,93	284 816,55	284 816,55	18,7
Przebudowa dróg gminnych w m. Bonin i Manowo	2022-2024	0,00	5 225 714,15	225 714,15	225 339,00	4,3
Budowa świetlicy w m. Bonin	2022-2024	0,00	3 021 000,00	51 000,00	51 000,00	1,7
Centrum rekreacyjno-sportowe w Rosnowie	2022-2023	0,00	1 028 000,00	28 000,00	28 000,00	2,7
Przebudowa drogi powiatowej nr 3561Z w Boninie	2022-2024	0,00	5 193 500,00	91 500,00	91 500,00	1,8
Wydatki na programy, projekty lub zadania pozostałe:						
Wydatki bieżące	-	43 410,00	43 410,00	10 853,00	0,00	0,0
Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2030	2021-2030	43 410,00	43 410,00	10 853,00	0,00	0,0
Ogółem:	-	43 410,00	21 164 656,81	1 165 855,49	1 142 019,53	-

Reasumując, na 01.01.2022 roku łączne nakłady finansowe wynosiły 43 410,00 zł, a w trakcie roku dokonano zwiększeń do kwoty 21 164 656,81 zł. Ponadto plan limitu po zmianach wynosi 1 165 855,49 zł, zaś wykonanie 1 142 019,53 zł.

2.3. Należności Gminy na koniec roku budżetowego

Wyszczególnienie	Ogółem	Grupa I (Urzędy Skarbowe)	Banki	Przedsiębiorstwa niefinansowe	Gospodarstwa domowe
1. Gotówka i depozyty	5 187 559,77	0,00	5 187 559,77	0,00	0,00
- gotówka	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- depozyty na żądanie	5 178 459,77	0,00	5 178 459,77	0,00	0,00

- depozyty terminowe	9 100,00	0,00	9 100,00	0,00	0,00
2. Należności wymagalne	1 781 272,19	53 306,80	0,00	5 023,27	1 722 942,12
- z tytułu dostaw i usług	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- pozostałe	1 781 272,19	53 306,80	0,00	5 023,27	1 722 942,12
3. Pozostałe należności	84 711,84	27 300,45	0,00	11 359,32	46 052,07
- z tytułu dostaw towarów i usług	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- z tytułu podatków i składek na ubezpieczenie społeczne	84 372,12	27 300,45	0,00	11 019,60	46 052,07
- z tytułu innych niż wyżej wymienione	339,72	0,00	0,00	339,72	0,00

2.4. Kredyty i pożyczki

Na dzień 31 grudnia 2022 roku, Gmina Manowo posiadała następujące zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek zaciągniętych w latach poprzednich w łącznej wysokości 5 050 000,00 zł, w tym:

1. obligacje komunalne w łącznej wysokości 5 050 000,00 zł, w tym wyemitowane przez banki:

- PKO BP, umowa z dnia 09.08.2013 r. - 1 800 000,00 zł
- Santander Bank Polska S.A. (umowa zmieniająca oraz przeniesienia praw i obowiązków wynikających z umowy organizacji emisji obligacji komunalnych z 23.12.2015 r pomiędzy DNB Bank Polska S.A. oraz Santander Bank Polska S.A. oraz Gminą Manowo) - 3 250 000,00 zł

Kwotę długu w następnych latach przedstawiono w poniższej tabeli:

Lata	Kwota długu w złotych
2022	5 050 000,00

2023	3 800 000,00
2024	2 550 000,00
2025	1 950 000,00
2026	1 300 000,00
2027	650 000,00
2028	0,00

2.5. Poręczenia i gwarancje

Poręczenia udzielone przez Gminę Manowo obejmują:

1. poręczenie udzielone na rzecz spółki Elektrociepłownia Rosnowo Sp. z o.o., na zabezpieczenie spłaty pożyczki ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie w związku z realizacją projektu pn. „Przebudowa systemu grzewczego na terenie osiedla mieszkaniowego w Rosnowie”, które na dzień 31 grudnia 2022 r. wynosi 0,00 zł (dotyczy umowy pożyczki nr 2012P0130K zawartej pomiędzy Elektrociepłownią Rosnowo Sp. z o.o. a WFOŚiGW w Szczecinie)
2. poręczenie udzielone na rzecz spółki Elektrociepłownia Rosnowo Sp. z o.o., na zabezpieczenie spłaty pożyczki ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie w związku z realizacją projektu pn. „Rozbudowa i przebudowa (modernizacja) oczyszczalni ścieków w miejscowości Rosnowo”, które na dzień 31 grudnia 2022 r. wynosi 500 000,00 zł (dotyczy umowy pożyczki nr 2015P0534K zawartej pomiędzy Elektrociepłownią Rosnowo Sp. z o.o. a WFOŚiGW w Szczecinie) udzielone do 2032 roku.
3. poręczenie udzielone na rzecz spółki Elektrociepłownia Rosnowo Sp. z o.o., na zabezpieczenie spłaty pożyczki ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie w związku z realizacją inwestycji "Rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Bonin", które na dzień 31 grudnia 2022 r. wynosi 5 609 374,64 zł (dotyczy umowy pożyczki nr 2021P1134K zawartej pomiędzy Elektrociepłownią Rosnowo Sp. z o.o. a WFOŚiGW w Szczecinie) udzielone do 2036 r.

Poręczenia udzielone przez Gminę Manowo służą zabezpieczeniu wierzytelności związanych z realizacją inwestycji przez Elektrociepłownię Rosnowo Sp. z o.o., w której Gmina Manowo ma 100% udziałów.

III. INFORMACJA O REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII

3.1. Strategia Rozwoju Gminy Manowo na lata 2021-2027

Strategia została sporządzona w oparciu o metodę ekspercko – partycypacyjną (społeczną). Głównym założeniem Strategii było włączenie w proces stanowienia polityki lokalnej interesariuszy, m.in.: lokalnych liderów oraz społeczności lokalnej.

Prace nad Strategią były prowadzone z wykorzystaniem szczegółowych metod, m.in.: analiz dokumentów źródłowych, badań ankietowych, analiz danych statystycznych, pracy warsztatowej

W Strategii założono do realizacji trzy cele strategiczne, tj.:

- Cel strategiczny I – Tworzenie warunków rozwoju oraz sprawnego i bezpiecznego funkcjonowania społeczeństwa.
- Cel strategiczny II – Zwiększenie dostępności komunikacyjnej obszarów gminy.
- Cel strategiczny III – Tworzenie warunków poprawy życia mieszkańców.

W ramach celów strategicznych w 2022r. podjęto następujące działania:

- Częściowa modernizacja placów zabaw poprzez wymianę niektórych urządzeń zabawowych w miejscowościach Bonin, Cewlino i Wyszewo.
- Otrzymanie dofinansowania na budowę placu zabaw w miejscowości Manowo – realizacja 2023 rok.
- Rozpoczęcie realizacji inwestycji dotyczących modernizacji sali kinowej w Rosnowie i plaży w Rosnowie. Zakończenie prac w 2023r.
- Złożenie wniosku o dofinansowanie budowy świetlicy w Boninie w ramach Rządowego Programu Inwestycji Strategicznych Polski Ład.
- Wykonano częściową inwentaryzację oświetlenia ulicznego.
- Rozpoczęto prace związane z remontem i przebudową świetlicy w Cewlinie
- Prace dotyczące budowy infrastruktury wodno – kanalizacyjnej zostały opisane w punkcie dotyczącym gospodarki komunalnej.
- W 2022r. seniorzy skorzystali ze zorganizowanych zajęć warsztatowych (plastycznych, kulinarnych, krawieckich). Seniorzy mieli również możliwość uczestniczenia w darmowych wyjazdach np. do kina, filharmonii na koncert Stanisławy Celińskiej oraz w wycieczce do Szczecina. Uczestniczyli w spotkaniach okolicznościowych z okazji: Dnia Babci, Dnia Dziadka, zakończenia karnawału, Wielkanocy. W roku 2022 odbył się w Wyszewie Festyn „Aktywny Senior” w klimacie czasów PRL skierowany do osób starszych z terenu gminy Manowo. Seniorzy uczestniczyli również w zajęciach dotyczących planowania budżetu domowego, w spotkaniach z podologiem , poznali lokalną historię oraz spędzili miło czas grając w planszówki.
- Realizacja zadań związanych z modernizacją i przebudową infrastruktury drogowej została opisana w punkcie dotyczącym gospodarki komunalnej.

3.2. Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy - Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

W 2022 r. miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego objętych było 967,54 ha co stanowi ok 5,13 % pow. całej Gminy i stan ten do końca roku nie uległ zmianie. W 2016 r., Uchwałą Nr XIV/114/2016 Rady Gminy Manowo z dnia 26 lutego 2016 r., w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Manowo. Pod koniec listopada 2018 odbyło się spotkanie zespołu projektowego Studium oraz Radnych i Sołtysów Gminy Manowo. Na spotkaniu został przedstawiony wstępny projekt Studium. Na wniosek zebranych również dopuszczono ponownie możliwość składania wniosków o wprowadzenie działek do Studium. W 2018 roku wpłynęło 10 takich wniosków. Większość z nich dotyczyła przeznaczenia działek rolnych na zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i zabudowę rekreacji indywidualnej. Rozpoczęta procedura opracowywania studium w 2018 roku w dalszym ciągu jest w toku.

3.3. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Manowo

Lokalny Program Rewitalizacji na lata 2017-2023 stanowi wieloletni program działań o charakterze gospodarczym lub społecznym, dotyczący gospodarki przestrzennej i urządzeń technicznych, zmierzający do wyprowadzenia danego obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej oraz stworzenia warunków do jego dalszego rozwoju, realizowany przez różne podmioty, zgodnie z określonym harmonogramem czasowym i finansowany z różnych źródeł, opracowany, przyjęty i koordynowany przez gminę. Podstawą przyjęcia Programu był art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 opracowanymi przez Ministra Rozwoju i obowiązuje od 2 sierpnia 2016 r.

Obszar zdegradowany wyznaczony został w odniesieniu do trzech sołectw: Grzybница, Wyszewo, Wyszebórz i obejmuje obszary zabudowane infrastrukturą mieszkaniową oraz działki, na których możliwe byłoby prowadzenie działań rewitalizacyjnych, ukierunkowanych na marginalizowanie deficytów obszarów.

Głównym celem Programu jest kompleksowe prowadzenie działań aktywizacji społecznej oraz zawodowej w odniesieniu do osób wymagających wsparcia oraz na bazie wykorzystania potencjałów obszaru. Główny cel będzie realizowany poprzez dwa cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy 1. Rewitalizacja społeczna obszarów o wysokim stopniu degradacji.
- Cel szczegółowy 2. Kompleksowa odnowa infrastruktury aktywizacji społecznej.

Diagnoza obszaru rewitalizacji została podzielona na uwarunkowania społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno- funkcjonalne oraz techniczne.

Zgodnie z wytycznymi dotyczącymi rewitalizacji w Programie zostały opisane główne i pozostałe projekty rewitalizacyjne składające się na przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne to :

1. Lokalne Centrum Aktywizacji Społecznej w Wyszewie.
2. Grzybница miejscem aktywności społecznej.
3. Wykorzystanie potencjałów lokalnych Wyszecborza.

W 2022r. zrealizowano kolejne z zaplanowanych działań tj. wykonano przebudowę drogi Wyszebórz – Policko, której głównym inwestorem był Powiat Koszaliński, Gmina dofinansowała inwestycję w kwocie 1.101.555,25 zł.

3.4. Program ochrony środowiska.

W Programie Ochrony Środowiska Gminy Manowo na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 przyjęto zasadę kontynuacji celów i zadań określonych w Programie Ochrony Środowiska Powiatu Koszalińskiego na lata 2016-2020 z uwzględnieniem perspektywy do 2024 r. w zakresie dążenia do poprawy stanu środowiska i zapewnienie jego prawidłowego i stabilnego funkcjonowania. Tym samym niniejszy dokument zachowuje korelację z Program ochrony środowiska województwa zachodniopomorskiego 2030, który został przyjęty Uchwałą nr XXIX/339/21 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 28 października 2021 r.

Naczelną zasadą przyjętą w programie gminnym jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwi zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska. Celem przygotowania Programu jest realizacja założeń dokumentów strategicznych kraju ze szczególnym uwzględnieniem celów zawartych w strategiach, programach i dokumentach programowych. Przy opracowaniu POŚ uwzględniono również wszystkie, związane z tematyką programu, dokumenty strategiczne, polityki oraz przepisy prawne i wytyczne (w zakresie sporządzania programów ochrony środowiska). Celem opracowania POŚ jest przede wszystkim weryfikacja długookresowych celów ekologicznych i kierunków działań oraz opracowanie planu operacyjnego na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029.

Program Ochrony Środowiska Gminy Manowo na lata 2022-2025 jest dokumentem strategicznym gminy dotyczącym ochrony środowiska, opracowanym zgodnie z dokumentami sektorowymi oraz dokumentami krajowymi. Dokument opisuje 10 obszarów interwencji, które odpowiadają poszczególnym komponentom środowiska lub obszarom mającym wpływ na jego stan. Opis każdego z obszarów składa się z opisu działań realizowanych w latach poprzednich, analizy stanu aktualnego środowiska, identyfikacji problemów jakie występują w danym obszarze, wyznaczeniu celów i działań zmierzających do poprawy stanu danego komponentu. Program zawiera również opis działań z zakresu monitorowania odpowiednich wskaźników środowiskowych, czyli wartości określających poprawę lub pogorszenie stanu środowiska. W przedmiotowym Programie Ochrony Środowiska wyznaczono następujące obszary interwencji:

1. Obszar interwencji I - Ochrona klimatu i jakości powietrza
2. Obszar interwencji II - Zagrożenia hałasem
3. Obszar interwencji III - Pola elektromagnetyczne
4. Obszar interwencji IV - Gospodarowanie wodami
5. Obszar interwencji V - Gospodarka wodno-ściekowa

6. Obszar interwencji VI – Zasoby geologiczne
7. Obszar interwencji VII – Gleby
8. Obszar interwencji VIII - Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
9. Obszar interwencji IX – Zasoby przyrodnicze
10. Obszar interwencji X - Zagrożenia poważnymi awariami

Program zawiera także zagadnienia horyzontalne w ramach każdego obszaru interwencji. Zostały one przedstawione w formie tabeli. Uwzględniono w nim takie kwestie jak:

- adaptacja do zmian klimatu
- nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
- działania edukacyjne,
- monitoring środowiska.

Następnie w Programie przedstawiono cele, kierunki interwencji i zadania ochrony środowiska wraz z podaniem źródeł ich finansowania. Dokonano również opisu realizacji systemu POŚ poprzez zaplanowanie harmonogramu rzeczowo-finansowego realizacji zadań własnych wraz z finansowaniem zaplanowanych działań interwencji.

W przedmiotowym dokumencie dokonano szczegółowej charakterystyki zasobów i składników środowiska przyrodniczego analizowanego obszaru. Na podstawie analizy scharakteryzowanych elementów środowiska sporządzono ocenę zagrożeń i tendencji przeobrażeń środowiska przyrodniczego. Wskazano również źródła i przyczyny zachodzących przeobrażeń. Stan poszczególnych elementów środowiska na terenie gminy Manowo oceniono jako dobry.

3.5. Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Manowo na lata 2021-2026

Celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ograniczenie lub wyeliminowanie zdiagnozowanych problemów społecznych na obszarze gminy Manowo. Będzie to zatem taki kierunek działań, który pozwoli zminimalizować negatywne skutki zmian zachodzących w społeczeństwie. Zaplanowane w ramach Strategii działania ukierunkowane zostały na poprawę jakości życia mieszkańców, wzmocnienie spójności społecznej, wyrównywanie szans oraz wzmocnianie kapitału społecznego, a także przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

W ramach Strategii wyznaczono trzy główne cele strategiczne, tj.:

Cel I - Wspieranie rodzin przeżywających trudności oraz stwarzanie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju.

Cel II - Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych oraz wzmocnianie ich aktywności społecznej.

Cel III - Wspieranie aktywności zawodowej i społecznej osób zagrożonych długotrwałym bezrobociem oraz osób nieaktywnych zawodowo, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet.

W ramach **Celu strategicznego I** zrealizowano następujące działania w 2022r.: prowadzono stałą współpracę z PCPR oraz Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Koszalinie w zakresie kierowania do programów wspierających rodziny oraz programów korekcyjno – edukacyjnych. 5

dzieci z rodzin dysfunkcyjnych lub zagrożonych dysfunkcjami skierowana została na wypoczynek letni, dzieci ze świetlic wiejskich miały również zapewnione zajęcia w okresie ferii zimowych. Realizowane były zadania przez Zespół Interdyscyplinarny w ramach profilaktyki w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie.

W ramach **Celu strategicznego II**: kontynuowano współpracę z Pomorską Fundacją Jaś i Małgosia z Cewlina w celu dostarczenia osobom starszym i niepełnosprawnym sprzętu rehabilitacyjnego. W 2022 roku z takiego sprzętu skorzystały 2 osoby, a 32 osobom pracownicy socjalni wydali wnioski do ubiegania się o orzeczenie stopnia niepełnosprawności.

W 2022 roku funkcjonował program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, w ramach którego ze wsparcia skorzystały 4 osoby niepełnosprawne.

Prowadzona była również współpraca z CARITAS Koszalin mająca na celu wsparcie osób niepełnosprawnych- 3 osoby. W ramach prac społecznie – użytecznych 3 osoby z terenu gminy Manowo udzielały pomocy w codziennym funkcjonowaniu osobom niesamodzielnym.

Realizowany jest projekt powiatowy „Pomoc na wyciągnięcie ręki” i będzie realizowany do października 2023 roku dla 10 osób z terenu gminy Manowo w formie pomocy: posprzątanie mieszkania, zrobienia zakupów, wyjścia na spacer, wykupienie recepty itp.

Na terenie gminy od 2020 roku funkcjonuje Klub Seniora, do którego uczęszcza 25 seniorów.

Uczestnicy klubu wzięli udział m.in. w takich formach wsparcia jak zajęcia rozwijające sprawność fizyczną, zajęcia warsztatowe, spotkania okolicznościowe, czy wyjazdy np. do teatru lub kina w Koszalinie.

W ramach **Celu strategicznego III** zrealizowano następujące działania: przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Koszalinie pracownicy socjalni wyszukiwali i wskazywali osobom długotrwale bezrobotnym oferty z rynku pracy. W celu aktywizacji zawodowej 18 osób bezrobotnych w miesiącu styczniu 2022 roku zostało skierowanych do wykonywania prac społecznie użytecznych. Trzy kobiety zostały zatrudnione w GOPS Manowo jako asystent osobisty osoby niepełnosprawnej na umowę zlecenie.

3.6. Gminny program wspierania rodziny

Gminny Program Wspierania Rodziny został przyjęty do realizacji Uchwałą Rady Gminy Manowo nr XII / 115 / 2019 w dniu 30.12. 2019 roku, na lata 2020 – 2022 rok, a jego koordynowaniem i monitorowaniem zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Manowie. Program ten zakłada stworzenie systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych na terenie gminy Manowo. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na administrację publiczną bardzo ważne i odpowiedzialne zadania. Zostały one przydzielone dla szeregu osób, instytucji i organizacji pracujących na rzecz dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych i środowiska rodzinnego. Rodzina powinna być gwarantem bezpieczeństwa, atmosfery szczęścia, miłości, zrozumienia oraz stabilizacji i winna zaspokajać podstawowe potrzeby dziecka w różnych aspektach jego życia. Respektowanie praw dziecka oraz egzekwowanie jego obowiązków to podstawowe zadania rodziców. Wieloaspektowa praca z rodziną biologiczną ma służyć ochronie odpowiedniego poziomu życia oraz ograniczyć umieszczanie dzieci w rodzinach zastępczych lub w placówkach opiekuńczo - wychowawczych. Pracownicy socjalni oraz asystent rodziny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Manowie podejmowali swoje zadania i byli cały czas otwarci na

niesienie pomocy oraz uczestniczenie w codziennym życiu podopiecznych w ich środowisku. Wsparcie kierowane było do całej rodziny, a nie wyłącznie do poszczególnych jej członków, pomoc miała charakter kompleksowy. W sytuacjach gdy pojawiały się sygnały mogące świadczyć o zagrożeniu dla procesów wychowania i opieki nad nieletnimi, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej kierował w środowisko pracownika socjalnego oraz oferował wsparcie asystenta rodziny. Każda rodzina była traktowana w sposób indywidualny. Były podejmowane procedury mające na celu ochronę dzieci. Rodzina realizując indywidualny plan pracy z pomocą asystenta docelowo ma możliwość uzyskać niezależność, samodzielność i prawidłowo wypełniać funkcje rodzicielskie. Podstawą pracy asystenta jest wsparcie rodziny w odbudowie prawidłowych relacji w rodzinie. Priorytetem wspierania rodziny jest stworzenie optymalnych warunków do rozwoju przy wykorzystaniu jej własnych możliwości i zasobów.

W ramach Gminnego Ośrodka Kultury w Wyszewie funkcjonują świetlice w miejscowościach : Grzybica , Manowo , Kretomino , Rosnowo, Wyszebórz i Wyszewo.. W świetlicach odbywały się zorganizowane zajęcia dla dzieci i młodzieży. Realizowane były programy profilaktyczne, których celem było uświadomienie dzieciom wszelkich zagrożeń wynikających z zażywania narkotyków i dopalaczy, palenia papierosów i spożywania alkoholu.

W Boninie działa **Placówka wsparcia dziennego „Iskierka”** prowadzona przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy w Koszalinie. Do świetlicy „Iskierka” uczęszczało w minionym roku 27 dzieci, jednorazowo w świetlicy mogło przebywać 15 dzieci, zapisanych ogółem było 40 dzieci. Placówka w Boninie wznowiła swoją stacjonarną działalność 15 lutego w 2021 roku i w minionym roku podjęła wiele inicjatyw dotyczących rozwoju dzieci oraz wsparcia rodziny. Swoim podopiecznym placówka oferowała opiekę i wychowanie, dożywianie, edukację prozdrowotną oraz organizację zabaw i zajęć sportowych.

W 2022 roku w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny na terenie gminy Manowo zrealizowano wiele zadań ustawowych mających na celu poprawę funkcjonowania rodzin oraz rozwiązanie istotnych problemów, z jakimi borykają się mieszkańcy gminy. Systematycznie monitorowano rodziny zagrożone kryzysem. Pracownicy socjalni oraz asystent rodziny w razie potrzeby współpracowali z podmiotami i instytucjami działającym w środowisku lokalnym, w szczególności ze szkołami, przedszkolami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatową Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym. Przyznanie asystenta rodziny każdorazowo poprzedzone jest rodzinnym wywiadem środowiskowym. W przypadku stwierdzenia zagrożenia lub niepokojącej sytuacji w rodzinie jest informowany Sąd Rodzinny w Koszalinie. W okresie sprawozdawczym z usług asystenta skorzystało **9 rodzin**, w tym 1 rodzina została zobligowana do pracy z asystentem przez sąd. Współpracę z asystentem zakończyło 7 rodzin, pozostałe kontynuują współpracę.

Współpraca rodziny z asystentem w roku 2022 przedstawiała się następująco:

Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta rodziny	Ogółem		9
	W tym	Zobowiązane przez sąd	1
Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny	Do 3 miesięcy		5
	Powyżej 3 do 12 miesięcy		3
	Powyżej roku		1
Liczba rodzin, z	Ogółem		7

którymi asystent zakończył pracę	W tym	Ze względu na osiągnięcie efektów	2
		Ze względu na zaprzestanie współpracy	5
		Ze względu na brak efektów	0
		Ze względu na zmianę metody pracy	0
Liczba rodzin, które korzystały z rodzin wspierających	0		

Zgodnie z art. 191 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka współfinansuje pobyt tego dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka w wysokości:

- 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka- w pierwszym roku pobytu dziecka w rodzinie zastępczej,
- 30 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka- w drugim roku pobytu dziecka w rodzinie zastępczej,
- 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka- w trzecim i następnym roku pobytu dziecka w rodzinie zastępczej.

Koszt poniesiony na dzieci w pieczy zastępczej w 2022 roku wyniósł 143 130,57zł.

3.7 Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w gminie Manowo na lata 2021-2026

Celem strategicznym Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy i zwiększenie skuteczności pomocy rodzinom dotkniętym tym problemem poprzez spójne działanie wszystkich służb .

Cele szczegółowe realizowane są poprzez:

- wsparcie rodzin, w których stosowana jest przemoc,
- podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
- rozwój zintegrowanego, interdyscyplinarnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, służącego zwiększeniu skuteczności i dostępności pomocy dla rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie,
- opracowywanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w roku 2022:

1. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w których stosowana jest przemoc:

Cykliczne wizyty pracowników socjalnych w środowisku, rozmowy wspierające i informujące o formach pomocy.

2. Prowadzenie przez przedstawicieli Zespołu Interdyscyplinarnego punktów konsultacyjnych, telefonów zaufania:

- W siedzibie GOPS Manowo istnieje punkt informacyjno-konsultacyjny, gdzie można zgłosić podejrzenie stosowania przemocy, otrzymać informacje z tego zakresu – osobiście bądź pod numerem telefonu.

3. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie i innymi instytucjami:

- W ramach współpracy z PCPR osoby podejrzane o stosowanie przemocy były informowane i kierowane do programu korekcyjno – edukacyjnego, natomiast członkowie rodziny do pomocy psychologicznej w PCPR.

4. Edukacja społeczności poprzez zamieszczanie w gablotach, ulotek, informacji dot. przemocy:

- Na tablicy informacyjnej GOPS umieszczono ulotki informacyjne dot. przemocy, plakat dot. wsparcia dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, Infolinii „Niebieskiej Linii”, punktu informacyjno-konsultacyjnego. Na stronie internetowej umieszczono również informatory dot. miejsc gdzie można uzyskać wsparcie. Ulotki informacyjne otrzymały również szkoły z terenu Gminy Manowo.

5. Doskonalenie kadr, członków Zespołu Interdyscyplinarnego pracujących ze sprawcami i ofiarami przemocy

- Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego w 2022 r. wzięli udział w szkoleniach stacjonarnych na którym uzyskali dodatkową wiedzę na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz prowadzenia procedury Niebieskiej Karty.

6. Realizacja „Procedury „Niebieskie Karty” przez Zespół Interdyscyplinarny w roku 2022 :

W roku 2022 działał Zespół Interdyscyplinarny (ZI) w Gminie Manowo do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. ZI składa się z 12 osób. Zespół Interdyscyplinarny na posiedzeniach zwoływanych przez Przewodniczącego dokonywał analiz problemów wynikających z otrzymywanych Niebieskich Kart. W okresie od stycznia do grudnia wpłynęło ogółem 11 Niebieskich Kart. Procedurę Niebieskich Kart w roku 2022 prowadzono zarówno wobec otrzymanych Kart, które wpłynęły w ciągu roku jak i wobec kart, które nie zostały zakończone w roku poprzednim (łącznie 16 kart w toku). Ogółem zostało zamkniętych 8 Kart, 2 przesłane według właściwości, natomiast 6 Kart nie zostało zamkniętych i procedura ich będzie kontynuowana w roku 2023. Po stronie tut. Ośrodka pozostawała cała obsługa administracyjna Zespołu. Zespół Interdyscyplinarny odbył 4 posiedzenia oraz 20 posiedzeń grup roboczych.

7. Pomoc Specjalistyczna

Od miesiąca lipca 2022 roku na terenie gminy Manowo został uruchomiony **Punkt Poradnictwa Rodzinnego**. Zakres świadczeń i grupy docelowe objęte wsparciem w ramach Punktu:

- a) rodziny i poszczególni członkowie tych rodzin (rodzice, dzieci, osoby niepełnosprawne, seniorzy) uwikłani w problem przemocy,
- b) członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego,
- c) pomoc psychospołeczna dla uchodźców z Ukrainy.

Formy pracy dla poszczególnych grup docelowych:

- a) prowadzenie porad, terapii indywidualnej i rodzinnej, interwencji kryzysowej, diagnozowanie przypadków, działania edukacyjne,

- b) działania edukacyjne i wspierające dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego w formie grupy wsparcia, opracowywanie programów terapeutycznych poszerzających ofertę pracy z rodzinami i osobami Zespołu Interdyscyplinarnego w Manowie,
 - c) pomoc w diagnozowaniu przemocy w rodzinie oraz współpraca w zakresie realizacji programu zdrowienia rodziny i poszczególnych jej członków,
 - d) wsparcie psychospołeczne obejmuje również mediacje, negocjacje i wspólne pokonanie barier psychospołecznych.
- Ze wsparcia psychologicznego w ramach działalności Punktu Poradnictw Rodzinnych w 2022 skorzystało 8 osób.

3.8. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii oraz Uzależnieniom Behawioralnym w 2022 roku

W dniu 30 grudnia 2021 roku Uchwałą Nr XXXII/261/2021 Rady Gminy Manowo został uchwalony Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2022 rok. W związku ze zmianą ustawy o zdrowiu publicznym utworzono Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, które zastąpiło Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii. Gminy zostały obowiązane do uchwalenia jednego programu. W związku z powyższym w dniu 25 marca 2022 r. została podjęta kolejna uchwała w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii oraz Uzależnieniom Behawioralnym na 2022 rok. Program był zapisem działań, które były realizowane w ramach zadań własnych gminy, w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów dotyczących alkoholu i substancji psychoaktywnych, przemocy w rodzinie oraz uzależnieniami behawioralnymi, czyli uzależnieniem od czynności.

Na 2022 rok zaplanowano na wykonanie zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii oraz Uzależnieniom Behawioralnym kwotę **130.000,00zł**.

Dochód uzyskany z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w 2022 rok wyniósł **111.781,65 zł**. Ogółem środki wydatkowane na wykonanie zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – **87.568,64 zł**. W ciągu roku został zwiększony plan i rozdysponowano niewykorzystane środki za 2021 rok. Wykorzystane środki zostały przeznaczone na następujące działania:

- zmniejszenie rozmiarów aktualnie występujących problemów alkoholowych poprzez zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem oraz członków ich rodzin (prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin- w okresie sprawozdawczym opieką objęto 4 rodziny z terenu Gminy Manowo. W ramach prowadzonej działalności udzielono porad i wsparcia dla 6 osób podczas 14 godzin konsultacji oraz badanie stopnia uzależnienia. Na te działania przeznaczono 1.401,40 zł.
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie (prowadzenie placówki wsparcia dziennego w Boninie 65.000,00 zł, prowadzenie Gminnego Punktu Poradnictwa Rodzinnych 3.600,00 zł, zakup artykułów i gadżetów profilaktycznych dla Zespołu Interdyscyplinarnego 763,70 zł),

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych (prowadzenie na terenie szkół podstawowych programów profilaktycznych, zakup ITgogli 18.475,88 zł),
- wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych (wynagrodzenie i szkolenie członków GKRPA, zakup artykułów i gadżetów profilaktycznych na stoisko GKRPA podczas Dnia Dziecka, zakup materiałów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży na stoisko GKRPA 14.534,41 zł).

3.9. Roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi

W dniu 29 października 2021 roku Uchwałą Nr XXX/247/2021 Rady Gminy Manowo został przyjęty „Program i zasady współpracy Gminy Manowo z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2022 rok”.

Współpraca o charakterze finansowym Gminy Manowo z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego polegała na zleceniu realizacji zadań publicznych w formie powierzenia i wspierania realizacji zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji. Zlecenie zadań odbywało się głównie w drodze otwartych konkursów ofert ogłaszanych w trybie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej:

W 2022 roku ogłoszono dwa konkursy ofert na wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej. Pierwszy konkurs obejmował okres od dnia 21.02.2022 r. do dnia 30.06.2022 r. Na pierwsze ogłoszenie konkursowe odpowiedziało 7 organizacji pozarządowych. Wyniki konkursu:

Lp.	Nazwa organizacji	Tytuł zadania	Przyznana dotacja
1.	Gminny Klub Sportowy Manowo	„Piłka nożna - popularyzacja”	80.000,00 zł
2.	Stowarzyszenie Klub Piłkarski Zefir Wyszewo	Popularyzacja i upowszechnianie piłki nożnej przez KP Zefir Wyszewo – runda wiosenna	50.000,00 zł
3.	Klub Sportowy Zryw Kretomino	Popularyzacja i rozwój piłki nożnej jako alternatywa spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież	60.000,00 zł
4.	Klub Piłkarski Grot Bonin	Upowszechnianie zdrowego stylu życia poprzez szkolenie w zakresie piłki nożnej młodzieży oraz dorosłych na obszarze Gminy Manowo w 2022 roku	15.000,00 zł
5.	Gminny Klub Sportowy „Orlęta” Rosnowo	Prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych w 2022 roku	7.000,00 zł
6.	Uczniowski Klub Sportowy „Lotnik”	Strzelectwo i szachy w Rosnowie 2022	3.500,00 zł
7.	Pomorska Fundacja „Jaś i Małgosia”	Prowadzenie Manowskiego Klubu Karate Kyokushin Ronin	4.500,00 zł
		Razem	220.000,00 zł

Na drugie ogłoszenie konkursowe odpowiedziało 6 organizacji pozarządowych i było realizowane w okresie od dnia 05.08.2022 r. do dnia 31.12.2022r. Wyniki konkursu:

Lp.	Nazwa organizacji	Tytuł zadania	Przyznana dotacja
1.	Gminny Klub Sportowy Manowo	„Piłka nożna - popularyzacja”	47.000,00 zł
2.	Stowarzyszenie Klub Piłkarski Zefir Wyszewo	Popularyzacja i upowszechnianie piłki nożnej przez KP Zefir Wyszewo	35.000,00 zł
3.	Klub Sportowy Zryw Kretomino	Popularyzacja i rozwój piłki nożnej jako alternatywa spędzania wolnego czasu przez dzieci i	50.000,00 zł

		młodzież	
4.	Gminny Klub Sportowy „Orlęta” Rosnowo	Prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych w 2022 roku	7.000,00 zł
5.	Uczniowski Klub Sportowy „Lotnik”	Strzelectwo i szachy w Rosnowie 2022	3.000,00 zł
6.	Pomorska Fundacja „Jaś i Małgosia”	Prowadzenie Manowskiego Klubu Karate Kyokushin Ronin	4.500,00 zł
		Razem	146.500,00 zł

Działania na rzecz osób w wieku emerytalnym:

W 2022 roku Stowarzyszenie Gminny Klub Sportowy „Orlęta Rosnowo” złożyło uproszczoną ofertę realizacji zadania publicznego na zadanie pod tytułem: „Świadomy senior. Uznając celowość realizacji ww. zadania Wójt Gminy Manowo przyznał dotację na kwotę 3.000,00 zł.

Lp.	Nazwa organizacji	Tytuł zadania	Przyznana dotacja
1.	Stowarzyszenie Gminny Klub Sportowy „Orlęta Rosnowo”	Świadomy senior	3.000,00 zł

Działania na rzecz osób niepełnosprawnych:

W 2022 roku Pomorska Fundacja „Jaś i Małgosia” złożyła uproszczoną ofertę realizacji zadania publicznego na zadania epod tytułem: „Wspieranie osób chorych – zapewnienie mieszkańcom sprzętu rehabilitacyjnego pomocniczego”. Uznając celowość realizacji ww. zadania Wójt Gminy Manowo przyznał dotację na kwotę 9.000,00 zł.

Lp.	Nazwa organizacji	Tytuł zadania	Przyznana dotacja
1.	Pomorska Fundacja „Jaś i Małgosia”	Wspieranie osób chorych – zapewnienie mieszkańcom sprzętu rehabilitacyjnego pomocniczego”	9.000,00 zł

Działania w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego

W 2022 roku Fundacja na Rzecz Ochrony Krajobrazu Kulturowego złożyła uproszczoną ofertę realizacji zadania publicznego na zadanie pod tytułem: „Kamienne Kręgi w Grzybnicy -akcja porządkowania rezerwatu oraz archeologiczna gra edukacyjna ”. Uznając celowość realizacji w/w zadania Wójt Gminy Manowo przyznał dotację na kwotę 1.500,00 zł.

Lp.	Nazwa organizacji	Tytuł zadania	Przyznana dotacja
1.	Fundacja na Rzecz Ochrony Krajobrazu Kulturowego	Kamienne Kręgi w Grzybnicy – akcja porządkowania rezerwatu oraz archeologiczna gra edukacyjna”	1.500,00 zł

Prowadzenie placówki wsparcia dziennego:

Otwarty konkurs ofert na prowadzenie placówki wsparcia dziennego został ogłoszony dnia 3 grudnia 20201 roku. Podczas trwania konkursu wpłynęła jedna oferta złożona przez: Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy z siedzibą w Koszalinie, ul. M.J. Piłsudskiego 11-15. Wysokość dotacji wyniosła 65.000,00 zł.

Lp.	Nazwa organizacji	Tytuł zadania	Przyznana dotacja
1.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy w Koszalinie	Prowadzenie placówki wsparcia dziennego	65.000,00 zł

Prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy:

Gmina Manowo przekazała również dotację na prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy w Manowie. Umowa o powierzenie realizacji zadania publicznego jest zawarta na okres 5 lat, tj. 01.01.2019r. - 31.12.2023r. W 2022 roku przyznano dotację w wysokości 628.175,55 zł. Natomiast wykorzystano kwotę 628.161,49 zł.

Współpraca pozafinansowa.

Gmina Manowo w 2022 r. wspierała sektor pozarządowy również w formach pozafinansowych. Promowała lokalne organizacje pozarządowe i podejmowane przez nie działania na stronie internetowej <https://www.manowo.pl/>, na portalu społecznościowym oraz w lokalnej gazecie „Gmina nad Radwią”.

Na stronie internetowej gminy znajduje się zakładka przeznaczona dla organizacji pozarządowych, gdzie również istnieje baza organizacji działających na terenie gminy.

Za pośrednictwem strony internetowej urzędu, Biuletynu Informacji Publicznej oraz tablicy ogłoszeń informowano organizacje pozarządowe o możliwości uczestnictwa w otwartych konkursach ofert na realizację zadań publicznych. Ponadto informowano przedstawicieli organizacji o szkoleniach.

3.10. Program opieki nad bezdomnymi zwierzętami

Na podjęcie działań objętych Programem w 2022 roku, została przeznaczona w budżecie kwota w wysokości **26 000 zł**, w tym na prowadzenie schroniska oraz wyłapywanie bezpańskich

psów 10 000 zł, zapewnienie usług weterynaryjnych 11 000 zł, oraz dokarmianie w odniesieniu do bezpańskich zwierząt 5 000 zł. W 2022 r. wykorzystano łącznie **25 482,37 zł**, w tym:

- na prowadzenie schroniska oraz wyłapywanie bezpańskich psów: 8 655,56 zł,
- zapewnienie usług weterynaryjnych: 12.450,00zł,
- dokarmianie w odniesieniu do bezpańskich zwierząt: 4 376,81 zł.

W budżecie na rok 2022 została zwiększona kwota na realizację programu w stosunku do roku 2021. Kwota ta była wyższa o 1.000 zł.

Najwięcej wydatków ze środków programu przeznaczonych było w roku 2022 na usługi weterynaryjne, a najmniej na dokarmianie zwierząt.

IV. REALIZACJA UCHWAŁ RADY GMINY.

W 2022 roku Rada Gminy Manowo podjęła 91 uchwał. W stosunku do jednej uchwały organ nadzorczy wydał rozstrzygnięcia nadzorcze unieważniając w części zapisy ustanowione przez Radę.

Lp.	Nr uchwały	Tytuł uchwały	Informacja o realizacji
1.	XXXIV/277/2022 25.02.2022	wyrażenia zgody na zawarcie z dotychczasowym dzierżawcą kolejnej umowy dzierżawy	Zrealizowana
2.	XXXIV/278/2022 25.02.2022	zgody na zbycie nieruchomości gruntowej	Zrealizowana
3.	XXXIV/279/2022 25.02.2022	zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia zasad służebności przesyłu na nieruchomościach stanowiących własność Gminy Manowo	Zrealizowana
4.	XXXIV/280/2022 25.02.2022	ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla członków ochotniczych straży pożarnych z terenu gminy biorących udział w działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej, szkoleniu lub ćwiczeniu	Zrealizowana
5.	XXXIV/281/2022 25.02.2022	wyznaczenia miejsc do prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników oraz wprowadzenia regulaminu określającego zasady prowadzenia handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników	Zrealizowana
6.	XXXIV/282/2022 25.02.2022	rozpatrzenia petycji Fundacji im. Nikoli Tesli	Zrealizowana
7.	XXXIV/283/2022 25.02.2022	rozpatrzenia skargi na Wójta Gminy Manowo	Zrealizowana
8.	XXXIV/284/2022 25.02.2022	rozpatrzenia skargi na Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Manowie	Zrealizowana
9.	XXXIV/285/2022 25.02.2022	zmian w budżecie gminy Manowo na 2022 rok	Zrealizowana
10.	XXXIV/286/2022 25.02.2022	wyodrębnienia funduszu sołeckiego w budżecie Gminy Manowo na 2023 rok	Zrealizowana
11.	XXXIV/287/2022 18.03.2022	wyrażenia opinii w przedmiocie zmiany granic administracyjnych Miasta Koszalina i Gminy Manowo	Zrealizowana
12.	XXXVI/288/2022 25.03.2022	przyjęcia sprawozdania Wójta Gminy Manowo z wykonania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów	Zrealizowana

		Alkoholowych w 2021 roku	
13.	XXXVI/289/2022 25.03.2022	przyjęcia sprawozdania Wójta Gminy Manowo z wykonania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2021 roku	Zrealizowana
14.	XXXVI/290/2022 25.03.2022	Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii oraz Uzależnieniom Behawioralnym na 2022 rok	Zrealizowana
15.	XXXVI/291/2022 25.03.2022	ustalenia zasad przyznawania diet sołtysom oraz przewodniczącym rad osiedlowych	Zrealizowana
16.	XXXVI/292/2022 25.03.2022	przyjęcia „programu Ochrony Środowiska dla gminy Manowo na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026 -2029”	Zrealizowana
17.	XXXVI/293/2022 25.03.2022	przyjęcia programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Manowo w 2022 roku	Zrealizowana
18.	XXXVI/294/2022 25.03.2022	wyrażenia zgodny na wniesienie aportem i przeniesienie na własność spółki Elektrociepłownia Rosnowo Spółka z o.o. z siedzibą w Rosnowie nieruchomości stanowiącej własność Gminy Manowo	Zrealizowana
19.	XXXVI/295/2022 25.03.2022	zgody na zbycie nieruchomości gruntowej	Zrealizowana
20.	XXXVI/296/2022 25.03.2022	wyrażenia zgody na zawarcie z dotychczasowym dzierżawcą kolejnej umowy dzierżawy	Zrealizowana
21.	XXXVI/297/2022 25.03.2022	zamiany nieruchomości	Zrealizowana
22.	XXXVI/298/2022 25.03.2022	rozpatrzenia skargi na Wójta Gminy Manowo	Zrealizowana
23.	XXXVI/299/2022 25.03.2022	rozpatrzenia skargi na Wójta Gminy Manowo	Zrealizowana
24.	XXXVI/300/2022 25.03.2022	udzielenia pomocy finansowej w formie dotacji celowej Powiatowi Koszalińskiemu na dofinansowanie zadania inwestycyjnego „Przebudowa drogi powiatowej nr 3562Z na odcinku Wyszebórz – Policko etap I”	Zrealizowana
25.	XXXVI/301/2022 25.03.2022	zmian w budżecie gminy Manowo na 2022 rok	Zrealizowana
26.	XXXVI/302/2022 25.03.2022	zmiany Wieloletniej prognozy Finansowej Gminy Manowo na lata 2022-2028	Zrealizowana
27.	XXXVI/303/2022 25.03.2022	upoważnienia Wójta Gminy Manowo	Zrealizowana
28.	XXXVII/304/2022 29.04.2022	zmian w budżecie gminy Manowo na 2022 rok	Zrealizowana
29.	XXXVII/305/2022 29.04.2022	trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego ds.	Zrealizowana

		przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania	
30.	XXXVIII/306/2022 30.06.2022	udzielenia Wójtowi Gminy Manowo wotum zaufania	Zrealizowana
31.	XXXVIII/307/2022 30.06.2022	zatwierdzenia sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z wykonania budżetu gminy Manowo za 2021 rok	Zrealizowana
32.	XXXVIII/308/2022 30.06.2022	udzielenia Wójtowi gminy Manowo absolutorium z tytułu wykonania budżetu za 2021 rok	Zrealizowana
33.	XXXVIII/309/2022 30.06.2022	zmieniająca uchwałę w sprawie udzielenia pomocy finansowej w formie dotacji celowej Powiatowi Koszalińskiemu na dofinansowanie zadania inwestycyjnego „Przebudowa drogi powiatowej nr 3562Z na odcinku Wyszebórz – Policko etap I”	Zrealizowana
34.	XXXVIII/310/2022 30.06.2022	nadania nazw ulicom w miejscowości Manowo, gmina Manowo	Zrealizowana
35.	XXXVIII/311/2022 30.06.2022	zmian w budżecie gminy Manowo na 2022 rok	Zrealizowana
36.	XXXVIII/312/2022 30.06.2022	zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Manowo na lata 2022-2028	Zrealizowana
37.	XXXVIII/313/2022 30.06.2022	wyrażenia zgody na zawarcie umowy dzierżawy części działki gruntu nr 5/8 położonej w obrębie ewidencyjnym Bonin	Zrealizowana
38.	XXXVIII/314/2022 30.06.2022	wyrażenia zgody na zawarcie umowy dzierżawy	Zrealizowana
39.	XXXVIII/315/2022 30.06.2022	wyrażenia zgody na wydzierżawienie części działki nr 226/34, położonej w Rosnowie	Zrealizowana
40.	XXXVIII/316/2022 30.06.2022	wyrażenia zgody na zawarcie z dotychczasowym dzierżawcą kolejnej umowy dzierżawy	Zrealizowana
41.	XXXVIII/317/2022 30.06.2022	zmieniająca uchwałę w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Manowo oraz niektórych elementów polityki czynszowej	Zrealizowana
42.	XXXVIII/318/2022 30.06.2022	przystąpienia do zmiany miejscowego planu zagospodarowania gminy Manowo dla części wsi Manowo w obrębie Manowo	Zrealizowana
43.	XXXVIII/319/2022 30.06.2022	zmiany „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Manowo na lata 2007 – 2032”	Zrealizowana
44.	XXXVIII/320/2022 30.06.2022	Regulaminu korzystania z plaży oraz terenu rekreacyjnego w Rosnowie	Zrealizowana, Rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody – stwierdzono

			nieważność § 2 ust. 1 i 2
45.	XXXVIII/321/2022 30.06.2022	ustalenia średniej ceny jednostki paliwa w Gminie Manowo na rok szkolny 2022/2023	Zrealizowana
46.	XXXIX/322/2022 8.08.2022	określenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych oraz zasad udzielania i rozmiaru obniżek obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycielom, którym powierzono stanowiska kierownicze w szkołach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Manowo	Zrealizowana
47.	XXXIX/323/2022 8.08.2022	przystąpienia do zmiany miejscowego planu zagospodarowania gminy Manowo dla części wsi Manowo w obrębie Manowo	Zrealizowana
48.	XXXIX/324/2022 8.08.2022	ustalenia wysokości opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego w publicznych przedszkolach prowadzonych przez Gminę Manowo	Zrealizowana
49.	XL/325/2022 9.09.2022	zmian w budżecie gminy Manowo na 2022 rok	Zrealizowana
50.	XL/326/2022 9.09.2022	zmiany wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Manowo na lata 2022-2028	Zrealizowana
51.	XL/327/2022 9.09.2022	zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia wysokości opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego w publicznych przedszkolach prowadzonych przez Gminę Manowo	Zrealizowana
52.	XLI/328/2022 30.09.2022	wyznaczenia inkasentów oraz określenia wysokości wynagrodzenia za inkaso od podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego oraz opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi	Zrealizowana
53.	XLI/329/2022 30.09.2022	określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości	Zrealizowana
54.	XLI/330/2022 30.09.2022	wprowadzenia oraz ustalenia wysokości stawki opłaty miejscowej, terminów jej płatności oraz sposobu jej poboru	Zrealizowana
55.	XLI/331/2022 30.09.2022	wstępnej lokalizacji przystanków komunikacyjnych	Zrealizowana
56.	XLI/332/2022 30.09.2022	wyrażenia zgody na wydzierżawienie części działki nr 231/11, położonej w Rosnowie	Zrealizowana
57.	XLI/333/2022 30.09.2022	wyrażenia zgody na nabycie prawa własności nieruchomości	Zrealizowana
58.	XLI/334/2022 30.09.2022	zamiany nieruchomości	Zrealizowana
59.	XLI/335/2022 30.09.2022	przejęcia drogi powiatowej położonej na terenie gminy Manowo i nadanie jej kategorii drogi	Zrealizowana

		gminnej	
60.	XLI/336/2022 30.09.2022	wyrażenia zgody na zawarcie umowy dzierżawy	Zrealizowana
61.	XLI/337/2022 30.09.2022	wyrażenia zgody na wydzierżawienie części działki nr 226/34, położonej w Rosnowie	Zrealizowana
62.	XLI/338/2022 30.09.2022	wyrażenia zgody na nabycie prawa własności nieruchomości	Zrealizowana
63.	XLI/339/2022 30.09.2022	wyrażenia zgody na zawarcie umowy dzierżawy	Zrealizowana
64.	XLI/340/2022 30.09.2022	zmieniająca uchwałę w sprawie zarządzenia poboru podatków lokalnych, podatku rolnego i podatku leśnego oraz opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w drodze inkasa, określenia inkasentów i wysokości wynagrodzenia za inkaso	Zrealizowana
65.	XLI/341/2022 30.09.2022	zmian w budżecie gminy Manowo na 2022 rok	Zrealizowana
66.	XLI/342/2022 30.09.2022	zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia regulaminu wynagradzania nauczycieli zatrudnionych w szkołach i przedszkolach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Manowo	Zrealizowana
67.	XLII/343/2022 28.10.2022	wyrażenia zgody na przyjęcie przez Gminę Manowo od Powiatu Koszalińskiego do realizacji zadania polegającego na przebudowie drogi powiatowej nr 3561Z w Boninie	Zrealizowana
68.	XLII/344/2022 28.10.2022	przyjęcia „Programu i zasad współpracy Gminy Manowo z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2023”	Zrealizowana
69.	XLII/345/2022 28.10.2022	zmieniająca uchwałę w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania	Zrealizowana
70.	XLII/346/2022 28.10.2022	zmieniająca uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umowy dzierżawy	Zrealizowana
71.	XLII/347/2022 28.10.2022	rozpatrzenia skargi na Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Manowie	Zrealizowana
72.	XLII/348/2022 28.10.2022	rozpatrzenia petycji w sprawie powołania młodzieżowej rady gminy	Zrealizowana
73.	XLII/349/2022 28.10.2022	wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości stawki tej opłaty	Zrealizowana
74.	XLII/350/2022 28.10.2022	zmian w budżecie gminy Manowo na 2022 rok	Zrealizowana

75.	XLIII/351/2022 24.11.2022	zmian w budżecie gminy Manowo na 2022 rok	Zrealizowana
76.	XLIII/352/2022 24.11.2022	ustalenia stawki za 1 km przebiegu pojazdu, uwzględnianej przy obliczaniu zwrotu kosztów przewozu dzieci, młodzieży, uczniów oraz rodziców	Zrealizowana
77.	XLIII/353/2022 24.11.2022	zdalnego trybu obradowania Rady Gminy Manowo	Zrealizowana
78.	XLIV/354/2022 16.12.2022	zmian w budżecie gminy na 2022 rok	Zrealizowana
79.	XLIV/355/2022 16.12.2022	zmiany wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Manowo na lata 2022-2028	Zrealizowana
80.	XLIV/356/2022 16.12.2022	uchwalenia budżetu Gminy Manowo na rok 2023	Zrealizowana
81.	XLIV/357/2022 16.12.2022	Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Manowo na lata 2023-2028	Zrealizowana
82.	XLIV/358/2022 16.12.2022	Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii oraz Uzależnieniom Behawioralnym na 2023 rok	Zrealizowana
83.	XLIV/359/2022 16.12.2022	uchwalenia planu pracy Rady Gminy Manowo na 2023 rok	Zrealizowana
84.	XLIV/360/2022 16.12.2022	planów pracy stałych Komisji Rady Gminy Manowo na 2023 rok	Zrealizowana
85.	XLIV/361/2022 16.12.2022	rozpatrzenia skargi na Wójta Gminy Manowo	Zrealizowana
86.	XLIV/362/2022 16.12.2022	przyjęcia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Manowo na lata 2023-2025”	Zrealizowana
87.	XLIV/363/2022 16.12.2022	udzielenia zgody na nabycie w drodze komunalizacji na rzecz Gminy Manowo nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa położonych w obrębie ewidencyjnym Wyszebórz	Zrealizowana
88.	XLIV/364/2022 16.12.2022	zgody na sprzedaż nieruchomości użytkownikowi wieczystemu	W trakcie realizacji
89.	XLIV/365/2022 16.12.2022	wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości stawki tej opłaty	Zrealizowana
90.	XLIV/366/2022 16.12.2022	zmiany Statutu Gminy Manowo	Zrealizowana
91.	XLV/367/2022 29.12.2022	zmian w budżecie gminy Manowo na 2022 rok	Zrealizowana

V. WSPÓŁPRACA Z INNYMI SPOŁECZNOŚCIAMI SAMORZĄDOWYMI

Gmina Manowo jest członkiem Stowarzyszenia Środkowopomorska Grupa Działania w Koszalinie. Stowarzyszenie Środkowopomorska Grupa Działania powstało w lipcu 2015 r. i jest partnerstwem trójsektorowym w skład którego wchodzi podmioty sektora publicznego, społecznego, gospodarczego i mieszkańcy. SŚGD jest największą z 12 lokalnych grup działania w województwie zachodniopomorskim i jedną z największych w Polsce. W skład Stowarzyszenia Środkowopomorska Grupa Działania wchodzi 15 gmin:

- Gmina Będzino
- Gmina Biesiekierz
- Gmina Bobolice
- Miasto Darłowo
- Gmina Darłowo
- Gmina Malechowo
- Gmina Manowo
- Gmina Mielno
- Gmina Polanów
- Gmina Postomino
- Gmina Sianów
- Miasto Sławno
- Gmina Sławno
- Gmina Świeszyno
- Gmina Tychowo

Obecnie Stowarzyszenie Środkowopomorska Grupa Działania w ramach umowy z Zarządem Województwa Zachodniopomorskiego realizuje Strategię Rozwoju Lokalnego, która jest współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Gmina Manowo na podstawie Porozumienia międzygminnego z dnia 28 marca 2014r. jest członkiem **Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Koszalińsko Kołobrzesko Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego (ZIT KKBOF)**. W jego skład oprócz Gminy Manowo wchodzi również: Będzino, Białogard, Miasto Białogard, Biesiekierz, Bobolice, Dygowo, Gościno, Karlino, Kołobrzeg, Miasto Kołobrzeg, Miasto Koszalin, Mielno, Polanów, Sianów, Siemyśl, Świeszyno, Tychowo, Ustronie Morskie.

Zawarte porozumienie jest formą współpracy samorządów współfinansowaną ze środków Funduszy Europejskich, która została wprowadzona w Perspektywie Finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020. Przy pomocy tego instrumentu, partnerstwa jednostek samorządu terytorialnego miast i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie mogą realizować wspólne cele i wskazują przedsięwzięcia, łączące działania finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Taka formuła umożliwi wyjście poza sztywne granice administracyjne samorządów, co ma się przełożyć na większe oddziaływanie realizowanych wspólnie przedsięwzięć.

Do najważniejszych celów realizacji ZIT KKBOF należy realizacja zintegrowanych projektów, które sprzyjają rozwojowi całego obszaru ZIT, integracji jego mieszkańców i współpracy samorządów w realizacji potrzeb miast i ich obszarów funkcjonalnych.

Dzięki przynależności do Związku ZIT, Gmina Manowo zrealizowała projekty przy wsparciu środków unijnych tj. „Budowa drogi dla rowerów wzdłuż drogi krajowej nr 11 jako alternatywa dla transportu kołowego” oraz „Fabryka Kompetencji Kluczowych”.

Działalność Sołtysów i Przewodniczących Osiedli

W 2022 roku nastąpiła zmiana sołtysa w Sołectwie Wyszebórz. Pan Andrzej Barański złożył rezygnację z funkcji sołtysa. W wyborach uzupełniających zarządzonych przez Wójta Gminy Manowo na dzień 25 września 2022 r. został wybrany - Sylwester Szczepankiewicz.

W 2022 roku funkcje sołtysów i przewodniczących rad pełnili:

Lp.	Sołectwo	Sołtys
1.	Cewlino	Przemysław Rusin
2.	Grzybnica	Romana Nowocień
3.	Kretomino	Marzena Ziubrowska
4.	Rosnowo	Andrzej Lewandowski
5.	Wyszebórz	Sylwester Szczepankiewicz
6.	Wyszewo	Sylwia Krępeć
7.	Manowo	Wanda Węgrzyńska

Lp.	Osiedle	Przewodniczący Rady Osiedlowej
1.	Rosnowo	Jacek Pietrzak
2.	Bonin	Aleksandra Lenio

WYDATKI JEDNOSTEK POMOCNICZYCH ZA 2022 ROK

NAZWA JEDNOSTKI POMOCNICZEJ	PLAN WG UCHWAŁY	PLAN PO ZMIANACH	WYKONANIE	%
Sołectwo Manowo	19 000,00	19 000,00	16 871,76	88,79
Sołectwo Kretomino	17 000,00	17 000,00	16 729,42	98,4
Sołectwo Cewlino	8 000,00	8 000,00	7 967,52	99,59

Sołectwo Grzybnica	7 500,00	7 500,00	3 321,53	44,28
Sołectwo Wyszebórz	10 000,00	10 000,00	5 179,83	51,8
Sołectwo Rosnowo	7 500,00	7 500,00	7 485,90	99,81
Sołectwo Wyszewo	14 000,00	14 000,00	9 881,20	70,58
Osiedle Bonin	22 000,00	22 000,00	21 125,37	96,02
Osiedle Rosnowo	25 000,00	25 700,00	22 924,70	89,20
OGÓŁEM:	130 000,00	130 700,00	111 487,23	82,05

VI. CZĘŚĆ ANALITYCZNA – EFEKTY DZIAŁAŃ PROWADZONYCH W 2022 ROKU.

6.1 Ład przestrzenny

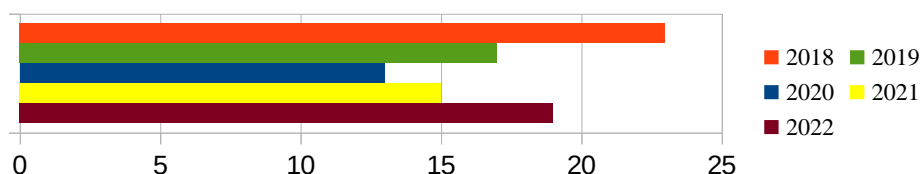
W 2022r. miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego objętych było 967,54 ha, co stanowi ok 5,13 % pow. całej gminy i stan ten do końca roku nie uległ zmianie. W 2016 r., Uchwałą Nr XIV/114/2016 Rady Gminy Manowo z dnia 26 lutego 2016 r., wszczęto sprawę przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Manowo.

Pod koniec listopada 2018 odbyło się spotkanie zespołu projektowego Studium oraz Radnych i Sołtysów Gminy Manowo. Na spotkaniu został przedstawiony wstępny projekt Studium. Na wniosek zebranych również dopuszczono ponownie możliwość składania wniosków o wprowadzenie działek do Studium.

W 2018 roku wpłynęło 10 takich wniosków. Większość z nich dotyczyła przeznaczenia działek rolnych na zabudowę mieszkaniową jednorodziną i zabudowę rekreacji indywidualnej. Rozpoczęta procedura opracowywania studium w 2018 roku obecnie jest w zawieszeniu.

W 2022 roku wpłynęło 19 wniosków o ustalenie lokalizacji inwestycji celu publicznego. Jak widać na poniższym wykresie jest to o 4 wnioski więcej niż w roku ubiegłym (niemniej jednak jeden z wniosków dotyczył zmiany decyzji z 2015r).

Decyzje dotyczące Celu publicznego	
2022	19
2021	15
2020	13
2019	17
2018	23

Wydane decyzje o ustalenie lokalizacji inwestycji celu publicznego dotyczyły:

- Budowy Gazociągu średniego ciśnienia na dz. 239/2,299,118, obr. Manowo;

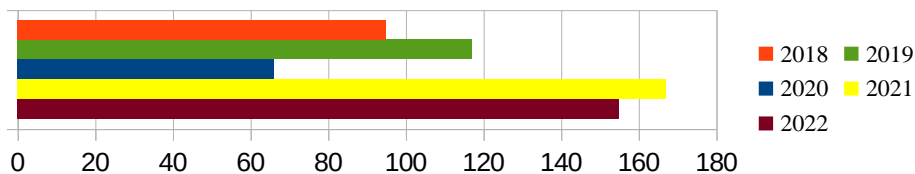
- Budowy sieci wodociągowej rozdzielczej oraz sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej i tłocznej wraz z przepompownią ścieków oraz przyłącza energetycznego na terenie dz. 260/27, 260/28, 258, 241,543, obr. Manowo;
- Budowy sieci wodociągowej rozdzielczej oraz sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej i tłocznej wraz z przepompownią ścieków na terenie dz. 221, 404/1, 205/6, 230/7,206, 231/14, 403/17, 235/1, obr. Manowo;
- Budowy sieci wodociągowej rozdzielczej oraz sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej i tłocznej wraz z przepompownią ścieków na terenie dz. 173/3, 191/1, 192, 191/13, 191/2,190/6, obr. Manowo
- Budowy gazociągu śr. ciśnienia PEde63mm na dz 26/56, 299, 107, obr. Manowo;
- Budowy linii kablowej 15 kV oraz przebudowy istniejącego słupa linii napowietrznej 15kV dz 348/2, obr. Wyszewo;
- Budowy sieci wodociągowej rozdzielczej na dz. 412/8, 227/1 ,227/2 obr. Wyszewo;
- Budowa sieci elektroenergetycznej 0,4kV wraz ze złączami kablowymi na dz. 388/3, 388/6, 211, obr. Rosnowo;
- Przebudowy drogi gminnej na terenie dz. 90/17, 90/21, obr. Manowo;
- Przebudowy drogi gminnej na terenie dz. 154/8, obr. Manowo;
- Budowy elektroenergetycznej sieci kablowej 0,4kV wraz z zasilaniem obiektu na dz. 118/7, 123, obr. Cewlino;
- Budowy sieci wodociągowej rozdzielczej na części dz. 72/35, 72/145, obr. Kretomino;
- Budowy linii kablowej 0,4kV na potrzeby zasilania budynku mieszkalnego jednorodzinnego na terenie dz. 234/1, 234/5, 196, 403/17, obr. Manowo;
- Przebudowy drogi gminnej na terenie dz. 207, obr. Manowo;
- Przebudowy drogi gminnej na terenie dz. 221, obr. Manowo;
- Budowy sieci wodociągowej rozdzielczej oraz sieci kanalizacji sanitarnej, dz. 262/12, 262/20, 273, 237, 226/34, 234/27, 227, 234/17, obr Rosnowo;
- Budowy sieci wodociągowej rozdzielczej oraz sieci kanalizacji sanitarne, dz. 389/2, 388/6, obr Rosnowo;
- Budowy linii kablowej 0,4kV na potrzeby zasilania budynku mieszkalnego jednorodzinnego na terenie dz. 129/18, obr. Kretomino

Jeśli chodzi o wnioski dotyczące ustalenia warunków zabudowy w 2022 roku wpłynęło 155 wniosków, które dotyczyły:

1. zabudowy mieszkaniowej - 58 wniosków;
2. budowy budynków rekreacji indywidualnej – 4 wnioski;
3. budowy świetlic wiejskich – 3 wnioski;
4. zabudowy usługowej – 5 wniosków;
5. budowy farmy fotowoltaicznej - 9 wniosków;
6. zmiany sposobu użytkowania – 4 wnioski;
7. zmiany zapisów w decyzjach wydanych wcześniej – 26 wniosków;
8. przeniesienia decyzji – 30 wniosków;
9. inne – 9 wniosek ;

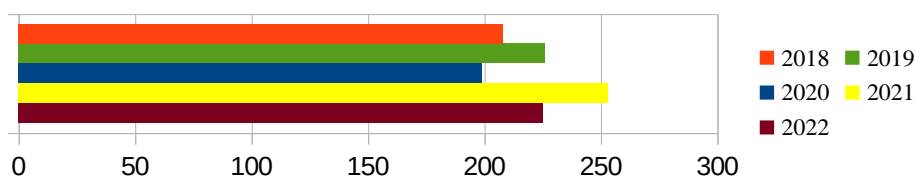
Z pośród wszystkich wniosków 7 wniosków odrzucono z powodu braków formalnych. Ponadto w 2022r trzy sprawy trafiły do Samorządowego Kolegium Odwoławczego.

Decyzje dotyczące Warunków zabudowy	
2022	155
2021	167
2020	66
2019	117
2018	95

W 2022 roku wydano łącznie 225 zaświadczeń o przeznaczeniu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz wypisów i wyrysów z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Zaświadczenia z MPZP + Wypisy i Wyrisy	
2022	225
2021	253
2020	199
2019	226
2018	208

Każda decyzja opracowywana jest przez osoby upoważnione do tego, w celu zachowania odpowiedniego zagospodarowania i ładu przestrzennego. Skutkiem owego zjawiska jest utrzymujący się wysoki poziom zurbanizowania Gminy Manowo. Na podstawie powyższych analiz można zauważyć utrzymującą się pod względem ilościowym wydawanych decyzji, oraz zaświadczeń, co może wskazywać na wzrost atrakcyjności Gminy Manowo.

6.2. Gospodarowanie mieszkaniowym zasobem gminy.

Gospodarka mieszkaniowa i komunalna

Na początku 2022 r. zasób mieszkaniowy gminy obejmował następujące mieszkania:

- 1 budynek mieszkalny w Wyszeborzu stanowiący wyłączną własność Gminy o pow. użytkowej 67,0 m²,
- 25 lokali mieszkalnych (stanowiących własność gminy) wraz ze współudziałem w częściach wspólnych (w 12 budynkach mieszkalnych w Boninie, Manowie, Wyszeborzu, Wyszewie i Rosnowie) o ogólnej pow. użytkowej 1.700 m²
- 2 budynki socjalne w Boninie

łącznie w zasobie gminy znajdowało się, na dzień 1 stycznia 2022 r., 43 mieszkania, a na dzień 31 grudnia 2022 r. 42 mieszkania.

Rok 2017	51
Rok 2018	51
Rok 2019	48
Rok 2020	46
Rok 2021	43
Rok 2022	42

Zmniejszenie się liczby tych mieszkań związane było z tym, że w ciągu roku 2022 r. 1 lokal mieszkalny został sprzedany dla najemcy.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 41,67 m², a ogółem, w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy – 0,31 m².

Wszystkie lokale mieszkalne były w całości wynajęte w latach poprzednich i żaden z najemców nie zrezygnował. Natomiast 2 lokale socjalne są niezamieszkałe ze względu na zabezpieczenie ich w przypadku eksmisji przez komornika dla osób eksmitowanych.

W 2022 r. wszczęto jedno postępowanie eksmisyjne, dotyczące opuszczenia lokalu mieszkalnego, będącego w zasobach gminy. Gmina nie posiada lokali zastępczych dla osób eksmitowanych. W związku z tym iż gmina nie posiada lokali socjalnych dla 8 rodzin, posiadających wyroki eksmisji płacimy z tego tytułu odszkodowanie do AMW w Szczecinie.

W 2022 r. nie dokonywano remontów budynków mieszkalnych, w tym również socjalnych. Na dzień 1 stycznia 2022 r. w 0,5 % mieszkań, będących w zasobie gminy, nie było toalet, na dzień 31 grudnia 2022 r. odsetek ten wynosił również 0,5%.

Na początku 2022r. na mieszkanie z zasobu gminy oczekiwało 8 rodzin, zaś pod koniec 2022r. było to również 8 rodzin. Średni czas oczekiwania na otrzymanie mieszkania wynosił w 2022r. 36 miesięcy. Względem lat poprzednich, czas oczekiwania wzrósł, gdyż gmina nie posiada wolnych lokali mieszkalnych w swoim zasobie. Aby temu sprostać gmina wynajmuje od roku 2011 lokale mieszkalne od innych jednostek tj. od Agencji Mienia Wojskowego w Szczecinie i Spółdzielni Mieszkaniowej „IRYS” w Boninie. Z powodu braku lokali socjalnych płacimy odszkodowania na rzecz właścicieli lokali, którzy dokonują eksmisji. Ogółem mamy wynajętych od innych jednostek 16 lokali mieszkalnych.

W zasobie gminy w 2022 r. znajdowały się następujące budynki niemieszkalne:

- 3 budynki hydroforni w Dębodorogach, Boninie i Manowie
- 1 remiza strażacka w Wyszewie
- 4 lokale użytkowe - 2 ośrodki zdrowia w Manowie i Rosnowie, 1 Środowiskowy Dom Samopomocy PEGAZ w Manowie, 1 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Manowie
- 7 obiektów użyteczności publicznej stanowiące wyłączną własność gminy (budynek Urzędu Gminy, budynek klubu wiejskiego w Cewlinie, Wyszewie, Rosnowie, Grzybnicy, Manowie i Gminnego Ośrodka Kultury w Wyszewie)
- 2 lokale użytkowe wraz z udziałem w częściach wspólnych budynków (świetlica wiejska w Kretominie i Boninie),
- 2 budynki przedszkola w Boninie i Rosnowie

- 2 budynki szkolne w Rosnowie i Manowie
- 2 budynki garażowe murowane w Manowie i 1 garaż blaszany w Cewlinie

Zasób nieruchomości gminnych

1. Zabudowane i niezabudowane grunty, które są własnością Gminy Manowo.

Ogólna powierzchnia gruntów stanowiących mienie komunalne Gminy Manowo w poszczególnych latach wynosi

Rok 2017	239,53 ha
Rok 2018	239,22 ha
Rok 2019	239,95 ha
Rok 2020	235,96 ha
Rok 2021	235,26 ha
Rok 2022	232,75 ha

I. W zasobie gruntów komunalnych posiadamy:

- **134,56 ha** - drogi i grunty zajęte pod drogi
- **5,50 ha** - ogrody działkowe w Boninie oddane w użytkowanie wieczyste
- **1,25 ha** - ogrody działkowe w Rosnowie przekazano w użytkowanie dla PZZ w Koszalinie
- **0,49 ha** - grunty oddane w użytkowanie wieczyste osobom fizycznym
- **6,50 ha** - lasów
- **84,45 ha** - pozostałe grunty

Gmina Manowo jest właścicielem:

- 54,42 km sieci wodociągowej na terenie całej gminy
- 4 ujęcia wodne w Manowie, Dęborogach, Grzybniczce i Boninie
- 1 nieczynnego wysypiska śmieci w Cewlinie
- 6 boisk sportowych (Cewlino, Kretomino, Bonin, Bonin - ORLIK, Wyszewo, Rosnowo - ORLIK)
- 1 stadionu sportowego w Manowie przy kompleksie szkolnym.
- 26,49 km sieci kanalizacyjnej w Boninie i Manowie
- 12 pompowni ścieków w Boninie i Manowie
- 1 parkingu w Manowie
- chodników wiejskich
- 11 placów zabaw (Bonin, Manowo, Cewlino, Grzybnica, Wyszewo, Kretomino, Rosnowo i Wyszebórz)

- 4 placów rekreacyjnych z urządzeniami do sportu i rekreacji w Wyszewie, Cewlinie, Wyszeborzu i Grzybnicy
- 8 siłowni (Manowo, Bonin, Kretomino, Wyszewo, Wyszebórz, Rosnowo, Grzybnica, Cewlino

II. Stan mienia komunalnego – inne prawa niż własność.

1. Zawarte są umowy użyczenia na czas określony dotyczące:

- budynku remizy strażackiej, usytuowanego na działce nr 211 o pow. 0,1700 ha w Wyszewie, umowa zawarta z Ochotniczą Strażą Pożarną w Wyszewie
- części działki nr 210/11 o pow. 0,0050 ha w Rosnowie, umowa zawarta z Zespołem Zarządców Nieruchomości AMW Oddział w Koszalinie
- działka nr 231/11 o pow. 0,2675 ha (kąpielisko) w Rosnowie dla firmy Usługowo-Handlowej
- stadiony: Manowo, Kretomino, i Wyszewo dla klubów sportowych
- pomieszczeń siłowni, pomieszczenie dla Brygady Motocyklowej, pomieszczenie dla Klubu Ekonomii Społecznej w budynku klubu osiedlowego w Rosnowie
- lokal użytkowy - siedziba GOPS w Manowie
- budynek Gminnego Ośrodka Kultury w Wyszewie
- działki nr 102/3, 94/9, 93/17, 95/12, 95/14, 94/11, 93/15, 102/5, 93/13, 101/8, 101/4, cz. dz. 93/6, 96 i 100 w Manowie o pow. 0,1647 ha dla Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (chodnik przy drodze krajowej nr 11)

2. Zawarta jest umowa dzierżawy na czas nieokreślony z ELEKTROCIĘPŁOWNIĄ Rosnowo dotycząca:

- 1)** urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych w miejscowościach Policko, Dęborogi, Wyszebórz, Cewlino, Kliszno, Wyszewo, Grzybnica, Grzybniczka, Kopanino i Bonin
- 2)** działka nr 3/24 o pow. 0,0432 ha i budynek hydroforni o pow. 34.90 m²
- 3)** cz. dz. nr 88/5 o pow. 0,0195 ha – zbiornik bezodpływowy.

3. Gmina Manowo związana jest umowami:

- dzierżawy zawartymi na czas określony, które dotyczą:

- 1) części działki nr 90/31, o pow. 16 m², położonej w Manowie, na której znajduje się przepompownia ścieków
- 2) części działki nr 162, położonej w obrębie ewidencyjnym Grzybnica, będącej częścią stanowiska archeologicznego "Kamienne Kręgi"

4. Przekazano w trwałą zarząd

- budynek szkoły podstawowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz działką nr 247/2 w Manowie
- budynek szkoły podstawowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą i udziałem w działce nr 210/11 w Rosnowie
- - budynek przedszkola wraz z działką nr 34/2 w Boninie
- - budynek przedszkola wraz z działką nr 226/35 w Rosnowie.

III. Zmiany w stanie mienia komunalnego.

1. W 2022 r Gmina nabyła od osób fizycznych:

- w drodze decyzji administracyjnych za odszkodowaniem nieruchomości pod drogi: dz. Nr 426/4 i 134/23 o ogólnej pow. 0,0789 ha w Kretominie
- zakupiła dz. Nr 202/21 o pow. 0,4309 ha w Manowie za 1 zł. (droga wewnętrzna) i dz. Nr 139/4 o pow. 0,0785 ha w Cewlinie za kwotę 7.000 zł.

2. Sprzedaż mienia komunalnego 2022 r

a) w drodze przetargu nieograniczonego

- - dz. nr **260/1** o pow. 0,1151 ha, **260/2** o pow. 0,1151 ha, dz. nr **260/3** o pow. 0,1150 ha, dz. Nr **260/4** o pow. 0,1150 ha, - dz. nr **260/5** o pow. 0,1150 ha, dz. nr **260/10** o pow. 0,1150 ha, dz. nr **260/13** o pow. 0,1356 ha, dz. nr **260/14** o pow. 0,1130 ha, dz. nr **260/19** o pow. 0,1130 ha, dz. nr **260/20** o pow. 0,1130 ha, dz. nr **260/21** o pow. 0,1130 ha, dz. nr **260/22** o pow. 0,1130 ha, dz. nr **260/23** o pow. 0,1130 ha, dz. nr **260/25** o pow. 0,1131 ha, dz. nr **260/26** o pow. 0,1368 ha, **260/6** o pow. 0,1151 ha, **260/7** o pow. 0,1150 ha, **260/8** o pow. 0,1150 ha, **260/9** o pow. 0,1150 ha, **260/24** o pow.0,1130 ha, **260/11** o pow. 0,1150 ha, **260/12** o pow. 0,1150 ha, **260/16** o pow. 0,1130 ha, **260/17** o pow. 0,1130 ha – obręb ewidencyjny Manowo,
- - dz. nr **77/2** o pow. 0,3046 ha, dz. nr **261/17** o pow. 0,0027 ha, **261/18** o pow 0,0028 ha, dz. Nr 261/19 o pow. 0,0028 ha - obręb ewidencyjny Rosnowo,

b) w drodze bezprzetargowej dla najemcy

- - lokal mieszkalny nr 15/6 w Boninie

RAZEM sprzedaż: 2.570.227,62 zł. brutto

IV. Inne dochody z mienia komunalnego

W okresie od 02 stycznia do 31 grudnia 2022 roku uzyskano dochody z tytułu:

- umów najmu i umów dzierżawnych na kwotę: **108.417,93 zł.**
- opłat za użytkowanie wieczyste i służebność przesyłu na kwotę: **11.127,95 zł.**
- opłat adiacenckich z tytułu podziału na kwotę: **361.995,85 zł.**

V. Informacje i dane o zdarzeniach mających wpływ na stan mienia komunalnego

Inwestycje rozpoczęte i kontynuowane:

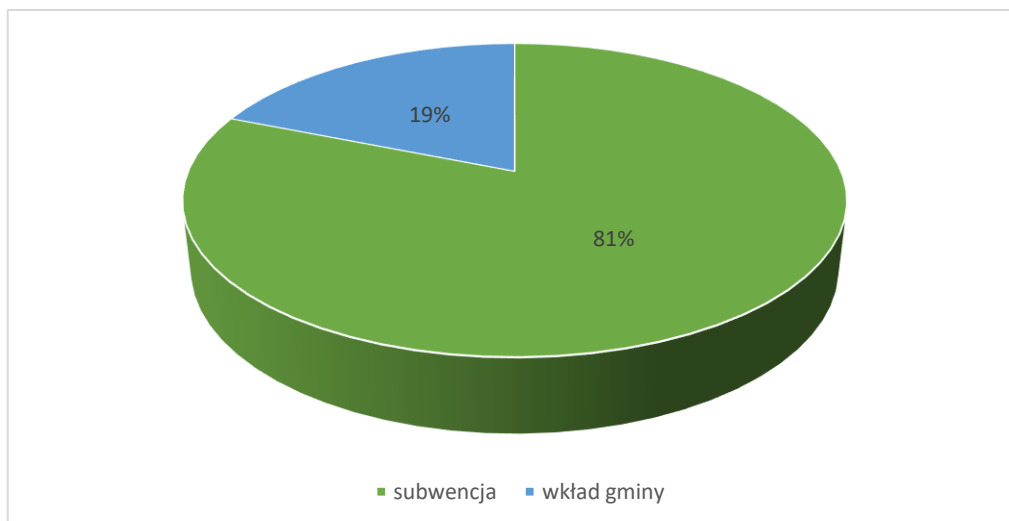
- wypłaty odszkodowań za przejęte grunty pod drogi
- remont dróg gminnych
- remont bieżący budynków socjalnych i mieszkalnych

6.3.Oświata i edukacja

W Gminie Manowo w 2022 r. funkcjonowały 3 szkoły podstawowe, 2 przedszkola gminne oraz 1 niepubliczne ognisko przedszkolne.

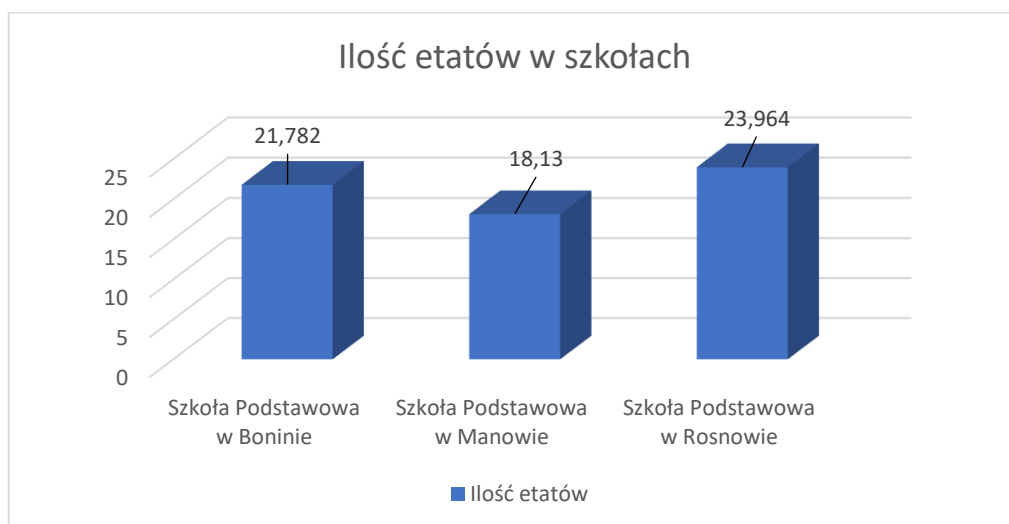
W szkołach podstawowych uczyło się 439 uczniów (stan na 30.09.2022r.).

Wydatki gminne na oświatę (szkoły) wynosiły 6 700 199,73 zł z czego 5 444 950 zł (81,27%) pokryte zostało z subwencji oświatowej, przekazanej z budżetu państwa.

We wrześniu 2022 r. naukę w szkołach rozpoczęło 65 pierwszoklasistów. Do jednej klasy (oddziału) uczęszczało w 2022 r. średnio 21,66 uczniów. W poszczególnych szkołach było zatrudnionych 57,32 nauczycieli, w przeliczeniu na etaty:

- Szkoła Podstawowa w Boninie: 21,78 (1,445 etatu n. początkujący, 3,877 etatu n. mianowany, 16,46 etatu n. dyplomowany),
- Szkoła Podstawowa w Manowie: 18,13 (2,759 etatu n. początkujący, 5,056 etatu n. mianowany, 10,325 etatu n. dyplomowanych),
- Szkoła Podstawowa im. 26 PLM w Rosnowie: 23,964 (4,813 etatu n. początkujący, 5,469 etaty n. mianowany, 13,682 etatu n. dyplomowanych).

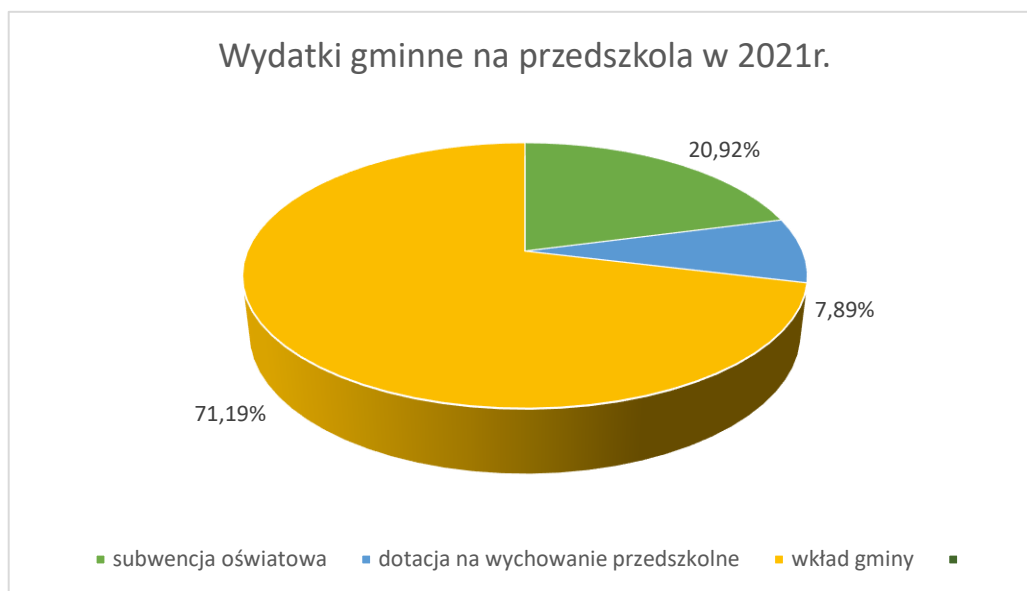

W roku 2022, 120 uczniów (2021 - 116) było dowożonych do szkół i przedszkoli na terenie Gminy Manowo transportem zorganizowanym przez Gminę. 12 uczniów niepełnosprawnych było dowożonych do szkół i ośrodków przez swoich rodziców lub opiekunów (2021 -13), w tych przypadkach Gmina Manowo zwracała koszty przewozu dzieci i opiekunów.

W 2022 roku w Gminie Manowo funkcjonowało Przedszkole Gminne w Boninie, Przedszkole Samorządowe w Rosnowie i niepubliczny punkt przedszkolny Towarzystwa Przyjaciół Dzieci zlokalizowany w Manowie.

Do gminnych przedszkoli uczęszczało 199 dzieci i 13 do niepublicznego punktu przedszkolnego TPD.

Wydatki gminne na przedszkola wynosiły 2 936 844, 73 zł z czego 614 591 zł pokryte zostało z subwencji oświatowej (subwencja dla dzieci 6 letnich i na wydatki związane z organizacją kształcenia dzieci niepełnosprawnych) oraz 231 924,00 zł z dotacji na wychowanie przedszkolne przekazanej z budżetu państwa.

Do niepublicznego punktu przedszkolnego w 2022 roku uczęszczało średnio 13 dzieci. Gmina Manowo w roku 2022 przekazała 116 154,70 zł dotacji na prowadzenie tego punktu wychowania przedszkolnego.

Szkoła Podstawowa w Boninie

W szkole, w roku 2022 uczyło się 174 uczniów (stan na 30.09.2022r.). Do dyspozycji wychowanków jest 9 sal lekcyjnych, w tym sala komputerowa z 20 laptopami. W każdej sali jest komputer dla nauczyciela. W salach jest 6 tablic multimedialnych z projektorami (trzy to projektory ultra krótkoogniskowe). W trzech salach są projektory z ekranami. Szkoła została doposażona w 20 laptopów w ramach programu Polska Cyfrowa. Placówka uczestniczy w projekcie OSE – jest już zamontowany w szkole sprzęt umożliwiający podłączenie do Internetu. W ramach OSE szkoła otrzymała 25 tabletów z dostępem do Internetu. Na korytarzu szkolnym dla poprawy bezpieczeństwa uczniów i pracowników szkoły zamontowane są kamery, na parterze – 4, na 1. piętrze - 2 a na 2. piętrze - 1.

Szkoła brała udział w projektach: „Zachowaj Trzeźwy Umysł, Trzymaj Formę, Mała retencja więcej wody dla przyrody”, zbieranie kasztanów, baterii, telefonów oraz nakrętek; projekt „Wirtualne podróże” –klasa I i II; klasa IV realizuje projekt: Jak odczytywać emocje?; klasa V angażuje się w program: „Kruk, krukowi oka nie wykole”. Jak co roku organizowane były rajdy piesze – Rajd Niepodległości w Kołobrzegu, Podborsko, wycieczki oraz wyjazdy do teatru. Chętne dzieci miały badanie stomatologiczne w dentobusie.

Dużym zainteresowaniem cieszył się występ zespołu Twins Brothers z Bonina. Bracia realizowali w naszej szkole swoje praktyki studenckie i na ich zakończenie pokazali nam swoją pasję i talent.

Konkurs gminny wiedzy o Polsce „cudze chwalicie” dla klas I- II organizowany przez nauczycieli na stałe wpisał się w terminarz imprez nie tylko naszej szkoły. Dodatkowym celem konkursu jest zbliżenie dzieci ze wszystkich szkół naszej gminy poprzez tworzenie grup mieszanych.

W ramach współpracy z Gminnym Przedszkolem w Boninie zrealizowano projekt budowy przystanku autobusowego dla dzieci dojeżdżających.

Podstawowym problemem szkoły jest brak sali gimnastycznej.

Szkoła Podstawowa w Manowie

W szkole w roku 2022 r. uczyło się 105 uczniów (stan na 30.09.2022 r.) zlokalizowanych w 7 oddziałach. Do dyspozycji uczniów jest 9 sal lekcyjnych oraz świetlica, biblioteka i sala gimnastyczna. W szkole jest 6 tablic interaktywnych. Sala komputerowa wyposażona jest w 20 stanowisk komputerowych.

Dzięki programowi Laboratoria Przyszłości w szkole została uruchomiona pracownia kulinarna – na 6 stanowisk roboczych w pełni wyposażonych w niezbędny sprzęt i akcesoria do gotowania i pieczenia (koszt projektu 35 000 zł).

Zakupiono drukarkę 3D, stację lutowniczą, sprzęt oświetleniowy, oraz Roboty Edukacyjne do nauki kodowania i programowania.

Szkoła zgłosiła udział w Narodowym Programie Rozwoju Czytelnictwa – dzięki temu będzie można zakupić wiele nowości wydawniczych do biblioteki szkolnej.

W sali gimnastycznej po lekcjach uczniowie mają możliwość uczestniczenia w zajęciach i treningach Judo, karate Kyokushin oraz w zajęciach SKS.

W roku 2022 w szkole organizowano projekty i programy: „Wirtualne Podróże” stanowiąca międzynarodowy projekt edukacyjny, program profilaktyczny dla uczniów korzystających z zajęć świetlicowych, Program „Mistrzyni Szymborska”, Projekt „Czytam z klasą. Lekturki spod chmurki”. W szkole działka kółko teatralne, koło gier planszowych oraz klub młodego odkrywcy.

Dla uczniów zostały zorganizowane wycieczki do kina, teatru, parku rozrywki.

W szkole trwały zbiórki nakrętek, baterii, zużytego sprzętu elektronicznego, karmy dla zwierząt i żywności dla najuboższych mieszkańców. Działa szkolne koło Caritas.

Szkoła Podstawowa im. 26 Pułku Lotnictwa Myśliwskiego w Rosnowie

W szkole uczy się 157 uczniów w 10 oddziałach .

W szkole znajduje się:

- 10 sal lekcyjnych,
- pracownia chemiczno – fizyczna,
- sala językowa,
- pracownia komputerowa,
- sala do zajęć specjalistycznych (z k-k, z d-w, logopedia, rewalidacja itp.),
- świetlica,
- biblioteka
- sala gimnastyczna,
- dwie szatnie (klasy I-IV, klasy V-VIII) – podział ze względu na pandemię,
- gabinet pielęgniarki szkolnej,
- gabinet pedagoga szkolnego.

Wszystkie te pomieszczenia są przeznaczone do zajęć lekcyjnych, które odbywają się w godzinach od 8:15 do 15:30. Wszystkie sale i pracownie wyposażone są tablice multimedialne i projektory. Pracownia chemiczna – fizyczna, komputerowa oraz sala do zajęć specjalistycznych znajdują się w części dobudowanej do głównego budynku szkolnego. Pracownia komputerowa w 2020 roku została wyposażona w 25 nowych stanowisk dzięki funduszom z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu „FABRYKA KOMPETENCJI KLUCZOWYCH”.

Programy i działania, które były realizowane w roku 2022 w Szkole Podstawowej im. 26 PLM w Rosnowie:

- profilaktyczne: UNPLUGGED – sfinansowany przez Gminną Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Manowie,
- projekt ze środków EFS „FABRYKA KOMPETENCJI KLUCZOWYCH”,
- program PCK – „Podziel się uśmiechem”,
- Moje miejsce w środowisku,
- akcja „PAMIĘTAMY” – sprzątanie grobów,
- Maraton Pisania Listów – akcja międzynarodowa,
- akcja „ŻONKILE”,
- zbiórka elektrośmieci, nakrętek,
- „Program dla SZKÓŁ” – mleko i owoce,
- „Skoła z Klasą” – ogólnopolski program rozwoju szkół,
- „Mała książka – wielki człowiek” – kampania ogólnopolska dla pierwszoklasistów,
- „Program MEN „Laboratoria przyszłości” uczniowie SP/ warsztaty, zajęcia i lekcje z wykorzystaniem różnych pomocy dydaktyczno- naukowych,
- „31 Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy” współudział społeczności szkolnej,
- „Zbiórka dla Hospicjum w Koszalinie najpotrzebniejszych rzeczy”.

Przedszkole Samorządowe w Rosnowie

Do placówki w roku 2022 uczęszczało (średnio) 92 dzieci zlokalizowanych w 4 oddziałach.

Ilość zatrudnionych nauczycieli w podziale na stopień awansu zawodowego przedstawiał się następująco:

Stopnie awansu zawodowego nauczycieli		
Nauczyciele przygotowujący się do zawodu:	Mianowani:	Dyplomowani:
2 (w tym 1 nauczyciel kontraktowy do 31.08.2022)	6	2, w tym dyrektor

I. Stan bazy oświatowej:

- 1) pomieszczenia: sale do zajęć edukacyjnych – 4, sala gimnastyczna – 1, sala do zajęć grupowych z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej – 1,
- 2) wyposażenie: tablica multimedialna wraz z projektorem – 2, komputer stacjonarny – 5, w tym 1 dostępny dla dzieci, laptop – 3, tablet dostępny dla dzieci – 2, kserokopiarka – 2.

II. Programy realizowane w przedszkolu:

- program wychowania i edukacji przedszkolnej: „Zbieram, poszukuję, badam”,

- ogólnopolskie programy: „Optymistyczne Przedszkole”, „Partnerskie Przedszkole”,
- program (własny) edukacji europejskiej „Mały Europejczyk”(tolerancja wobec kultury i tradycji innych narodów),
- program (własny) z zakresu wiedzy o bezpieczeństwie i profilaktyki bezpieczeństwa dzieci „Bezpieczny Rosnowiaczek”,
- program (własny) z zakresu wspomagania rozwoju mowy u dzieci w wieku przedszkolnym „Rosnowiaczek mądra głowa – wie już, co to ładna mowa”,
- program (własny) adaptacyjny dla dzieci nowoprzyjętych do przedszkola „Pierwsze kroki w przedszkolu”,
- program (własny) edukacji ekologicznej „Ekoprzedszkolaki – Ziemia w waszych rękach”,
- program (własny) z zakresu rozwijania umiejętności społecznych i emocjonalnych dzieci w wieku przedszkolnym „Pozytywnie zakręceni”,
- program (zewnątrzny) profilaktyki próchnicy „Zdrowe zęby mamy – marchewkę zajadamy” realizowany we współpracy z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Koszalinie,
- „Skąd się biorą produkty ekologiczne?” – ogólnopolski program edukacyjny dla przedszkoli (Główny Inspektorat Sanitarny),
- ogólnopolski projekt „Mały Miś w świecie wielkiej literatury” – „Mały Miś w świecie emocji” – praca z emocjami dzieci, poznanie sposobów radzenia sobie z emocjami,
- „Kubusiowi Przyjaciele Natury” – ogólnopolski program edukacyjny o tematyce ekologicznej dla przedszkoli,
- „Zdrowo i sportowo” – ogólnopolska akcja promująca aktywność fizyczną wśród dzieci najmłodszych,
- „Mamo, tato, wolę wodę!” – ogólnopolski program edukacyjnych /Żywiec Zdrój/, którego celem jest wykształcenie u dzieci prawidłowych nawyków żywieniowych ze szczególnym podkreśleniem roli wody w codziennej diecie, a także zwrócenie ich uwagi na zagadnienie ochrony środowiska,
- „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”,
- ogólnopolskie programy edukacyjne: „Z kulturą mi do twarzy”, „Sprintem do maratonu”, „Dzień książki i praw autorskich”.

III. Zajęcia prowadzone w przedszkolu wzbogacające ofertę edukacyjną:

1. zajęcia z j. angielskiego dla dzieci 3,4,5 i 6-l. – finansowane przez organ prowadzący (3 godz. tygodniowo),
2. zajęcia katechezy dla pięcioletków i sześciolatek – finansowane przez organ prowadzący,
3. zajęcia korekcyjno-kompensacyjne dla dzieci wymagających wsparcia specjalistycznego – finansowane przez organ prowadzący (3 godz. tygodniowo – 12 dzieci),
4. zajęcia dla dzieci wymagających wsparcia z zakresu logopedii – finansowane przez organ prowadzący (7 godz. tygodniowo – 28 dzieci),
5. zajęcia rewalidacyjne – finansowane przez organ prowadzący (dla 2 dzieci: z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją i niepełnosprawnością ruchową w stopniu lekkim): wrzesień-grudzień 2022 – 2 godziny tygodniowo, od stycznia 2023 – 1 godzina tygodniowo w ramach etatu pedagoga specjalnego,
6. zajęcia prowadzone przez pedagoga specjalnego – finansowane przez organ prowadzący: 2 dzieci – rewalidacja, 4 dzieci – zajęcia logopedyczne (5 godzin tygodniowo)
7. w ramach organizowanych w przedszkolu kół zainteresowań prowadzone są koła:
 - „Główka programuje” – koło zainteresowań z zakresu programowania i kodowania,
 - „Mały Ratowniczek” – koło z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej,
 - „Zabawy z językiem angielskim” – koło zainteresowań z j. angielskiego,

- „Mali badacze – wielkie odkrycia” – koło badawczo-odkrywcze,
- „Tanecznym krokiem” – koło sportowo-taneczne,
- „Poznajemy zmysły z Plastusiem” – koło plastyczne, realizacja w ramach innowacji pedagogicznej.

8. realizowane projekty edukacyjne (własne):

- autorzy: nauczyciele Przedszkola Samorządowego w Rosnowie: *Marzenia o lataniu, Krokusowe trawniki, Ekozakręcenie, Wyzwania językowe na dni zimowe, Małe elementy tworzą wielki świat,*

9. realizowane innowacje pedagogiczne (własne):

- autorzy: nauczyciele Przedszkola Samorządowego w Rosnowie: Aktywny, otwarty, świadomy obywatel, Poznajemy zmysły z Plastusiem,

10. organizacja wyjść i wycieczek: wizyta w oczyszczalni ścieków, spotkanie z policjantem,

leśnikiem, bibliotekarzem, strażakiem, wyjazd do teatru, wycieczki krajoznawczo-turystyczne,

11. audycje umuzykalniające – finansowane przez Radę Rodziców,

12. udział w akcjach charytatywnych: zbiórka darów dla uchodźców z Ukrainy, organizacja zbiórki fantów na licytację dla Denisa – przy współpracy z KGW, „Ach te baby” w Kłaninie, akcja „Góra Grosza”, Wrzuć słodziaka dla dzieciaka, zbiórka artykułów dla Hospicjum im. M. Kolbego w Koszalinie, WOŚP.

Przedszkole Gminne w Boninie

Do placówki na dzień 31 grudnia 2022 r. uczęszczało 109 dzieci zlokalizowanych w 5 oddziałach.

Ilość zatrudnionych nauczycieli w podziale na stopień awansu zawodowego

	Początkujący	Mianowany	Dyplomowany	Razem	Uwagi
w etatach	2	3	5,13	10,13	w tym dyrektor dyplomowany

W przedszkolu jest 5 sal dydaktycznych, sala gimnastyczna .

Przedszkole posiada tablicę interaktywną oraz w każdej sali jest telewizor podłączony do sieci internetowej.

W przedszkolu były realizowane programy:

1. **Program wychowania przedszkolnego „Trampolina”** - Małgorzata Janiak, Kamila Witerska, wydawnictwo PWN.
2. **Program „Nauczanie Języka angielskiego dla przedszkole i klas zerowych”** – Mariola Bogucka, Dorota Łoś, wyd. Pearson.
3. **Program „Nauczanie Języka angielskiego dla przedszkole i klas zerowych”** – Mariola Bogucka, Dorota Łoś, wyd. Pearson.
4. **"TABLIT" innowacyjny program wychowania przedszkolnego (elementy)** Wydawnictwo Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu; Poznań 2015.
5. **Program Edukacji Ratowniczej "Nasze bezpieczeństwo - pierwsza pomoc"** opracowany przez Magdalenę Piotrowską, Renatę Pietras-Pacynko.

6. **"Wspomaganie rozwoju mowy dzieci w wieku przedszkolnym i młodszoszkolnym"** opracowany przez Marzenę Chorążewicz.
7. **"Przedsiębiorczość już od przedszkola"** - opracowany przez Renatę Pietras, Magdalenę Piotrowską i Annę Walaszek.
8. **Program „Kodowanie – nauka przez zabawę”** – M. Chorążewicz-Dąbrowska.
9. **Program kształcenia religijnego „Jesteśmy dziećmi Boga”** – ks. Jan Szpet, Danuta Jackowiak.
10. **Innowacja pedagogiczna "Przedsiębiorczość już od przedszkola"** - opracowany przez Renatę Pietras, Magdalenę Piotrowską i Annę Walaszek .
11. **„Edukacja przyrodnicza w przedszkolu- ziemia, woda i powietrze, zjawiska pogodowe, rośliny i zwierzęta, ekologia i kosmos”** - opracowany przez Magdalenę Piotrowską, Renatę Pietras-Pacynko.
12. **Program „Zdrowy ząbek”** – R. Pietras-Pacynko.
13. **Program edukacji informatycznej** – E. Osmulska, R. Pietras-Pacynko.
14. **Kodowanie przez zabawę** – M. Chorążewicz-Dąbrowska.
15. **Matematyka Froebela** – E. Gruszczyk-Kolczyńska, Joanna Kozieł.
16. **Przygotowanie dziecka przedszkolnego do nauki czytania i pisania** - Praca zbiorowa: m. Bućki, M. Chorążewicz-Dąbrowska, M. Nowak, E. Osmulska, R. Pietras-Pacynko, M. Piotrowska, Agata Rzebka.
17. **Program „Nauczanie Języka angielskiego dla przedszkole i klas zerowych”** – Mariola Bogucka, Dorota Łoś, wyd. Pearson.

Przedsięwzięcia i akcje, w których między innymi brały udział dzieci:

Nazwa projektu	Realizacja treści:
<i>SensoSmyki</i>	Realizacja w grupie II, IV, V. Tworzenie masy plastyczne np. ciecz nienewtonowska, ciastolina domowa, tworzenie masy papierowej i masy solnej, domowe bańki mydlane, slime- masa antystresowa. Zajęcia odbywały się 2-3 razy w miesiącu. Będą kontynuowane w II semestrze.
<i>Z muzyką na Ty</i>	Realizacja w grupie IV poprzez następujące formy aktywności dzieci: słuchanie muzyki oraz jej tworzenie, śpiew dzieci, ruch przy muzyce, grę na instrumentach. Uwzględni on, zgodnie z podstawą programową, potrzeby i możliwości rozwojowe dziecka zachowując przy tym zasadę stopniowania trudności. Wspólnie odkrywamy świat dźwięków. Projekt polega na przeprowadzeniu warsztatów muzycznych dla dzieci. W II semestrze przewiduje się także organizację koncertów i zapraszanie muzyków z zewnątrz. W ramach warsztatów odbywały się zajęcia indywidualne z nauki gry na instrumentach, jak i grupowe. Realizacja zadania ma na celu upowszechnienie kultury, popularyzację edukacji muzycznej oraz promocję talentów i potencjału artystycznego dzieci, także integrację różnych środowisk muzycznych oraz wymianę doświadczeń pomiędzy nimi.
<i>Fabryka ruchu</i>	Realizacja w grupie IV i V. Wdrażanie w życie dzieci- zdrowy tryb życia, w którym jest ruch, gimnastyka i taniec, choćby intuicyjny. Projekt szerzej będzie realizowany w II semestrze, w którym to również zaplanowano udział w kursie instruktorskim „Joga dla dzieci”. Po ukończeniu kursu nauczycielka będzie rozszerzyć treści projektu i prowadzić w obu grupach JOGO terapię z elementami mindfulness.

<p><i>Palcem po mapie Polski</i></p>	<p>Realizacja w grupie I, IV. W I semestrze zrealizowane zostały treści dotyczące utrwalania wiedzy o Polsce, dzieci potrafią opowiedzieć o Święcie Niepodległości, wymieniają symbole narodowe Polski: hymn, flagę i godło, wiedzą jak zachować się podczas słuchania hymnu, potrafią zaśpiewać pierwszą zwrotkę hymnu</p> <p>Dzieci poznały legendy: „<i>O smoku wawelskim</i>”, „<i>Wars i Sawa</i>”, „<i>Lech, Czech i Rus</i>”. Potrafią wyrecytować <i>Katechizm małego dziecka</i>. Ponadto dzieci wzięły udział w konkursach ogłoszonych w naszym przedszkolu: konkurs fotograficzny i plastyczny „<i>Godło Polski</i>”.</p> <p>W drugim półroczu dzieci będą kontynuowały zamierzenia oraz wspólnie z R.Pietras-Pacynko zorganizujemy kolejną edycję konkursu recytatorskiego <i>Podróże po Polsce</i>.</p>
<p>Zdrowe zęby mamy - marchewkę zjadamy - projekt organizowany przez SANEPID</p>	<p>Realizowany był w grupie I, II poprzez zabawy edukacyjne. Przy pomocy modelu sztucznej szczęki dzieci poznały instruktaż mycia zębów co za tym idzie, ćwiczenia prawidłowego ich mycia. Odbyła się również pogadanka, w której dzieci chętnie uczestniczyły oraz wysłuchały opowiadanie. Poznały zawód stomatologa. Wspólnie dokonaliśmy podziału na produkty, które szkodzą, a które służą jamie ustnej i zębom. Dzieci wiedzą o tym, że gdy już zjedzą słodkie produkty to należy umyć zęby, a przynajmniej je przepłukać wodą.</p>
<p><i>Skąd się biorą produkty - projekt organizowany przez SANEPID</i></p>	<p>Realizowany w grupie I, II. Przedszkolaki chętnie i z dużym zaangażowaniem uczestniczyły w zajęciach. Z zainteresowaniem oglądały film edukacyjny i wypatrywały znaczków ekologicznych. Dzięki realizacji programu edukacyjnego dzieci dowiedziały poznały piramidę zdrowego żywienia i stylu życia, czy też utrwaliły etapy poprawnego mycia rąk. Przedszkolaki dowiedziały się również m.in. jakich produktów powinniśmy jeść najczęściej, a jakich należy unikać, czy też jak ważna jest aktywność fizyczna dla zdrowia.</p>
<p>Ogólnopolski Projekt Edukacyjny "Zabawa ze sztuką" - organizator: Dagmara Drabik, Przedszkole nr 9 "Pod sosenką"</p>	<p>Realizowany w grupie I, II. Zajęcia opierają się na poznawaniu sztuki. Dzięki tym zajęciom dzieci mają możliwość własnej, twórczej aktywności plastycznej – wyrażania swoich odczuć i myśli. Ponadto mają możliwość zapoznania się z różnymi technikami plastycznymi i poznania twórczość artystów.</p> <p>W ramach projektu zrealizowałam trzy moduły- zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizacja zadania – „<i>Sensoryczny ogród</i>” – wykorzystując dary natury stworzyliśmy ścieżkę sensoryczną w formie obrazu. Po ułożeniu obrazu, dzieci wykorzystując zmysł dotyku rozpoznawały dary. - realizacja zadania – „<i>Nietypowy pędzel</i> – kolorowaliśmy jesienne listki używając gąbki jako nietypowego pędzla. - realizacja zadania – „<i>Ekspresjonizm abstrakcyjny</i>” – malarstwo akcji.
<p>20 minut dla matematyki</p>	<p>Realizacja w grupie V. Autorka wyszła z założenia, że skoro kilkanaście minut czytania w ciągu dnia daje wymierne rezultaty, to także kilkanaście minut przeznaczonych na edukację matematyczną może dać wspaniałe efekty. Metodyka programu zakłada naukę matematyki w sposób czynnościowy, czyli zgodny z rozwojem dziecka, nabywanie kompetencji matematycznych poprzez działanie. Nasze przedszkolaki uwielbiają matematykę! Bardzo chętnie uczestniczą w zajęciach, a zabawy z przeliczaniem i rozpoznawaniem zapisu cyfr przynoszą im wiele radości. Do tych zabaw używamy Darów Froebela.</p>

Mała fabryka eksperymentów	Realizowany w grupie V. W ramach tego projektu zrealizowano: <ul style="list-style-type: none"> - 15 września – Dzień Kropki - Jesienne eksperymentowanie- układanie mandali z patyczków, liści i kamieni - Peeling tęczowy DIY - Wykrywanie tłuszczu w pestkach dyni i orzechach Gruszkowe jabłko Hodowla kryształów
<i>Dzieci uczą rodziców</i>	Realizacja w grupie V. W ramach projektu zrealizowano : Lekcja 1: Elementarz bezpieczeństwa Lekcja 2: Leśne opowieści Lekcja 3: Niepodległość na 104
Mistrzostwa Polski w Kręceniu Bączkiem Matematycznym	R. Pietras-Pacynko
Przygotowanie przedstawienia kukielkowego dla dzieci „Zmartwienie śnieżynek”	Realizacja przez wszystkie nauczycielki: wspólne przygotowanie scenariusza i scenografii.
Miska dla schroniska	Zbiórka karmy dla zwierząt – M. Nowak, E. Osmulka
Dokarmianie ptaków zimą	Zbiórka karmy dla ptaków – R. Pietras-Pacynko

Konkursy, w których między innymi brały udział dzieci:

Lp.	Nazwa konkursu	F orma
1.	Wakacyjna ramka ze zdjęciem dziecka	Plastyczno-techniczna, ogólnie- przedszkolny
2.	Ozdoba świąteczna z recyklingu	plastyczna, ogólnie przedszkolny
3.	Polska - wykonanie Godła Polski	Plastyczno-techniczna, ogólnie przedszkolny
4.	Dary jesieni	Plastyczno0techniczna, ogólnie przedszkolny
5.	Polska w Obiektywie	Fotograficzna , ogólnie przedszkolny
6.	Udział w ogólnopolskim konkursie plastycznym „Z pacynkami w baśni świat”.	Plastyczno-techniczny, ogólnie przedszkolny
7.	„ Postać z bajki” - wykonanie pacynki	Plastyczno-techniczny , ogólnie przedszkolny

Współpraca z rodzicami;

1. Zbiórka przez rodziców funduszy na zakup dywanu do sali grupy IV – sponsorzy, kiermasz ciast i dofinansowanie z Rady Rodziców
2. Malowanie sali przez Rodziców z grupy IV
3. Pedagogizacja Rodziców - Spotkanie z pedagogiem z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej p. Darią Kadej – Szczęśniak temat spotkania – „Niepożądane zachowania dzieci”

4. Organizacja imprez, uroczystości i konkursów przedszkolnych – pomoc i wsparcie finansowe - dofinansowanie z Rady Rodziców wycieczek, teatrzyków, wyjazdów do teatru, koncertów, imprez, uroczystości, nagród na różnego rodzaju konkursy

6.4. Polityka społeczna

Pomoc społeczna stanowi ważny system wsparcia osób i grup społecznych znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, których nie są oni w stanie przezwyciężyć i rozwiązać samodzielnie.

Polityka pomocy społecznej w Gminie Manowo ukierunkowana jest na podejmowanie różnorodnych działań na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ma na celu udzielenie im zarówno świadczeń jak i usług, które spowodują zmianę sytuacji społecznej i materialnej tych osób/grup. Podejmowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Manowie działania dowodzą, że duże znaczenie w podejściu do rozwiązywania problemów osób i rodzin pozostających w systemie pomocy społecznej ma udzielanie wsparcia odpowiadającego na zróżnicowane potrzeby podopiecznych. Z tym też niewątpliwie wiązał się dobór odpowiednich metod, narzędzi i usług społecznych.

W 2022 r. zadania były realizowane w ramach środków finansowych przekazywanych przez Wojewodę - zadania zlecone oraz zadania własne. Zjawiskami rodzącymi zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej są między innymi bezrobocie, ubożenie społeczeństwa, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i bezdomność.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w 2022 r. przysługiwało rodzinom i osobom, których dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał zgodnie z kryterium:

- na osobę samotnie gospodarującą- **776 zł**
- na osobę w rodzinie - **600 zł**

oraz występowanie co najmniej jednej z przesłanek, zaburzającej prawidłowe funkcjonowanie rodziny.

Przesłanki te to w szczególności: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezrobocie, niepełnosprawność lub długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizm lub narkomania, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego itp.

Świadczenia z pomocy społecznej lub odmowa ich przyznania następuje w formie wydania decyzji administracyjnej zgodnie z kodeksem postępowania administracyjnego.

Ze świadczeń pomocy społecznej w 2021 roku skorzystało 49 **rodzin** z pomocy niefinansowej, z pracy socjalnej 68 **rodzin**.

1. ZADANIA WŁASNE

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o **charakterze obowiązkowym należą:**

1. Opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka:
2. Sporządzanie zgodnie z art. 16a oceny zasobów pomocy społecznej,
3. Udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego

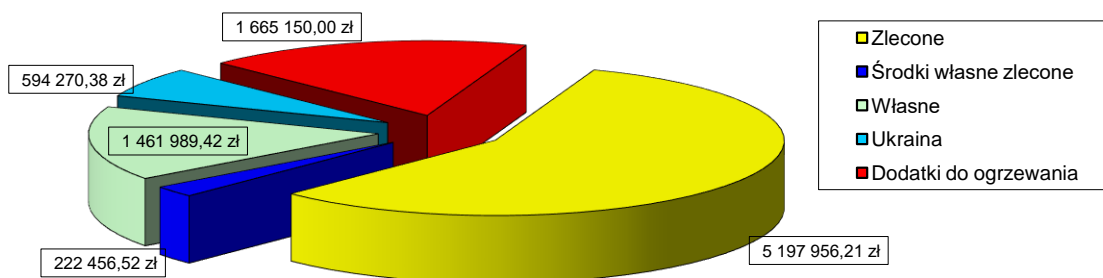
- pozbawionym,
4. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
 5. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
 6. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
 7. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
 8. Praca socjalna,
 9. Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
 10. Dożywanie dzieci,
 11. Sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
 12. Kierowanie do domu pomocy społecznej,
 13. Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego
 14. Sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu Wojewodzie również w wersji elektronicznej
 15. Utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenie pracowników,
 16. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
 17. Opłacanie składek na ubezpieczenia zdrowotne.

1. **ZADANIA ZLECONE**

Zgodnie z art. 18 ustawy o pomocy społecznej do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

1. Organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
2. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
3. Prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
4. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
5. Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom
6. Wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Wykonanie planu finansowego ogółem: **9 141 822,53 zł**

Na podstawie danych z GOPS Manowo

Rodzaj świadczenia	2019 rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Liczba osób/rodzin objętych pomocą finansową	118	119	78	49
Liczba rodzin objętych pomocą w formie zasiłku okresowego	32	15	14	11
Liczba osób korzystających z zasiłku stałego	25	19	16	13
Liczba osób objętych dożywianiem	57	26	14	13
Liczba osób w DPS, za które GOPS ponosił odpłatność	4	6	5	8
Ilość zawartych kontraktów socjalnych	14	11	12	13
Ilość procedur Niebieska Karta	4	13	13	11
Liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny	8	6	9	9
Liczba rodzin, którym wydano skierowania na żywność w ramach POPŻ	71	89	65	56
Liczba dzieci w pieczy zastępczej, na które poniesione	10	11	23	22

zostały koszty				
Liczba dzieci, które skorzystały z wypoczynku letniego	6	6	5	5

Z danych przedstawionych w zestawieniu nie można jednoznacznie stwierdzić tendencji spadkowej ani wzrostowej w przyznawaniu świadczeń z pomocy społecznej. Jednocześnie nie miały wpływ na klientów pomocy społecznej mają rządowe programy prorodzinne. Jednakże często indywidualna sytuacja klienta (zdrowotna, rodzinna i dochodowa) jest główną przesłanką do objęcia pomocą jego i jego rodziny. Formy pomocy, takie jak przeciwdziałanie przemocy i piecza zastępcza nie są uzależnione od sytuacji materialnej rodzin.

ŚWIADCZENIA RODZINNE

1. Świadczeniami rodzinnymi są:

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- 2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy,
- 3) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
- 4) świadczenie rodzicielskie.
- 5) świadczenie „za życiem

Realizacja świadczeń rodzinnych w okresie od 1 stycznia 2022 do 31 grudnia 2022 roku przedstawiała się następująco:

WYDATKI NA ŚWIADCZENIA RODZINNE FINANSOWANE Z DOTACJI CELOWEJ Z BUDŻETU PAŃSTWA ORAZ LICZBA ŚWIADCZEŃ w 2022 r.				
L.p.	Wyszczególnienie	Wydatki w zł	Liczba świadczeń	Liczba uprawnionych
1.	Zasiłki rodzinne	252664,76	2249	116
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych, z tego z tytułu:			
2.1.	urodzenia dziecka	8413,70	18	9
2.2.	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	18040	46	5
2.3.	samotnego wychowywania dziecka,	21109,33	111	9

2.4.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	12488,36	120	12
2.5.	rozpoczęcia roku szkolnego	11611,32	271	69
2.6.	na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	1017	9	2
2.7.	na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	22908,32	351	38
2.8.	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	43700,38	479	35
3.	Zasiłki pielęgnacyjne	274548,48	1272	114
4.	Świadczenia pielęgnacyjne	755503,50	362	30
5.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	7440	12	1
6.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	29000	29	26
7.	Świadczenie rodzicielskie	163866,20	181	31
8.	Jednorazowe świadczenie w wysokości 4000 zł (za życiem)	8000	2	2

SKŁADKI NA UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE I ZDROWOTNE

	Wyszczególnienie	Wydatki w zł	Liczba świadczeń	Liczba uprawnionych
1	Razem			
2	Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	143163,49	259	22
3	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	24223,32	136	12

Informacja na temat należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych

		w zł.
1.	Stan należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń na koniec 2022 roku	3107
2.	Kwota nienależnie pobranych świadczeń, w przypadku których w danym miesiącu podjęto decyzje o rozłożeniu na raty	2100
3.	Kwota nienależnie pobranych świadczeń, potrącona w danym miesiącu z bieżąco wypłacanych świadczeń	435
4.	Kwota wygaszonych świadczeń rodzinnych	1403

L.p.	INFORMACJA UZUPEŁNIAJĄCA O REALIZACJI ŚWIADCZEŃ	2022 rok
1.	Liczba decyzji wydanych przez organ właściwy	314
2.	Liczba przyjętych wniosków na zasiłek rodzinny, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i becikowe	223

INFORMACJA O RODZINACH POBIERAJĄCYCH ŚWIADCZENIA RODZINNE

INFORMACJE STATYSTYCZNE

L.p.	Wyszczególnienie	2022 rok
1.	Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne	185

INFORMACJA O WYDANYCH ZAŚWIADCZENIACH CZYSTE POWIETRZE

1.	Liczba wydanych zaświadczeń	7
2.	Liczba wniosków z żądaniem wydania zaświadczenia	7

DODATKI MIESZKANIOWE

Dodatek mieszkaniowy jest formą pomocy państwa dla osób, które nie są w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania. Zgodnie z ustawą z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych, dodatek mieszkaniowy przysługuje:

- * Najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych,
- * Osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego,
- * Osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych,
- * Innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem,
- * Osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo socjalny.

Warunki jakie należy spełnić aby uzyskać dodatek mieszkaniowy:

W celu uzyskania dodatku mieszkaniowego należy złożyć wniosek o przyznanie dodatku mieszkaniowego, deklarację o dochodach oraz zaświadczenia o wysokości dochodów brutto. W roku 2022 przyjęto 37 wniosków o dodatek mieszkaniowy, wydano 34 decyzji przyznających dodatek, 3 decyzje odmawiające przyznanie dodatku. Ogółem 26 rodzinom wypłacono 198 świadczeń na kwotę 44.303,59 zł.

Tabela. Dodatki mieszkaniowe w latach 2020-2022.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych			Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w zł		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
OGÓŁEM	146	151	198	34.087,47	34 237,42	44.303,59
- z tego w zasobie:						
- gminnym	24	29	11	4.800,62	4.940,97	1.156
- spółdzielczym	26	26	41	4.171,78	5.122,05	7.343,97
- wspólnot mieszkaniowych	62	71	119	16.023,26	17.473,32	29.810,45
- zakładowych i innych	34	25	27	9.088,81	6.701,08	5.993,09

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Manowie

Średnia wartość dodatku mieszkaniowego w roku 2021 wynosiła 226,74 zł, zaś w roku 2022 wynosiła 223,76 zł.

PROGRAM WIELOLETNI „POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU”

W 2022 roku Ośrodek kontynuował realizację programu „Posiłek w szkole i w domu”. Program ten zakłada długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczenie zjawiska niedożywienia, upowszechnienie zdrowego stylu życia, poprawę poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach oraz rozwój bazy żywieniowej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Na realizację programu zostały wydane środki w wysokości 8 324 zł w formie obiadów. W ramach programu pomocą objęto 13 osób, w tym dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej – 2 osoby; uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej – 11 osób. Struktura środków finansowych na realizację programu była następująca: dotacja celowa z budżetu państwa –5 534 zł oraz środki własne 3 690 zł.

STYPENDIA I ZASIŁKI SZKOLNE

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Manowie realizuje zadania związane z przyznawaniem i wypłacaniem świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty:

Świadczeniami pomocy materialnej o charakterze socjalnym są:

- stypendium szkolne
- zasiłek szkolny

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń zamieszkujący na terenie gminy Manowo znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie w szczególności gdy w rodzinie występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe. Prawo do stypendium szkolnego przysługuje uczniom z rodzin, w których dochód nie przekracza 600 zł (netto) na osobę. Stypendium może być udzielone uczniowi znajdującemu się w trudnej sytuacji materialnej na pokrycie całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów w zajęciach edukacyjnych wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole oraz pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym

Na realizację zadań dotyczących przyznawania pomocy materialnej w formie stypendium szkolnego w roku 2022 wykorzystano dotację z budżetu Wojewody Zachodniopomorskiego w wysokości 7885,44 zł. Kwota ta stanowiła 80 % całości środków na realizację zadania. Wkład własny gminy stanowiła kwota 1971,36 zł czyli 20,00 % całości środków na realizację zadania. Stypendia szkolne na okres od stycznia do grudnia 2022 r. wypłacono 18 uczniom. Łączny koszt zadania wyniósł 9 856,80 zł.

2019 r.-54 osoby-wypłacone świadczenia na kwotę; 35.865,84 zł

2020r. – 20 osób – wypłacone świadczenia na kwotę; 24.370,,51 zł

2021 r. 21 osoby- wypłacone świadczenia na kwotę 12.430,25 zł

2022 r. - 18 osób: wypłacone świadczenia na kwotę 9 856,80 zł

Spadek liczby pobierających stypendium szkolne spowodowany jest wzrostem płacy minimalnej. Nieznaczny wzrost kryterium dochodowego wyklucza uczniów do otrzymania stypendium szkolnego.

ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE (500+)

Świadczenia wychowawcze (500+) realizowane na podstawie ustawy z dnia 11.02.2016r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U. z 2022r. poz. 1577 ze zm.) były prowadzone przez tut. ośrodek do dnia 31.05.2022r. W tym okresie wypłacono świadczenia na kwotę 2.849.968,49 zł.

ŚWIADCZENIA Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO

Fundusz alimentacyjny stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów środkami finansowanymi z budżetu państwa. Dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej, łącznie z ustawowymi odsetkami.

Kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych stanowią:

- 40 % kwot należności stanowi dochód własny gminy wierzyciela, a pozostałe 60 % tej kwoty oraz odsetki stanowią dochód budżetu państwa.

Kwoty zwrócone przez dłużników przeznacza się w szczególności na pokrycie kosztów podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych.

Informacja z realizacji zadań ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w okresie od 01 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.

A. WYDATKI NA ŚWIADCZENIA Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO FINANSOWANE Z DOTACJI CELOWEJ BUDŻETU PAŃSTWA ORAZ LICZBA WYPŁACONYCH ŚWIADCZEŃ

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota świadczeń w zł	Liczba świadczeń
1.	Wypłacone świadczenia z funduszu alimentacyjnego, z tego na osobę uprawnioną w wieku	158 727,11	359
2.	Kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, z tego:	79 305,84	
2.1.	- przekazane na dochody budżetu państwa, w tym:	71 423,14	
2.1.1.	- ustawowe odsetki	59 599,22	
2.2.	- przekazane na dochody własne organu właściwego wierzyciela	7 882,70	

3.	Stan należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego – narastająco na 31-12-2022 r.	3 028 415,90	
4.	Wygaszone należności z tytułu świadczeń wypłaconych w zastępstwie alimentów, zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy (zgon dłużnika)	0,00	

B. NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU NIENALEŻNIE POBRANYCH ŚWIADCZEŃ Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota świadczeń w zł
1.	Stan należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego na 31-12-2022 roku	1 800,00
2.	Kwota umorzonych nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego na 31-12-2022 roku	0,00

C. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE O REALIZACJI ŚWIADCZENIA Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1.	Liczba osób uprawnionych otrzymujących świadczenia z funduszu alimentacyjnego	33
2.	Liczba złożonych wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego	21
3.	Liczba decyzji wydanych w sprawach dotyczących świadczeń z funduszu alimentacyjnego przez organ właściwy wierzyciela	32
4.	Liczba spraw złożonych do organu celem rozpatrzenia	96
5.	Inne postępowania w sprawie FA	14

D. INFORMACJA NA TEMAT LICZBY DŁUŻNIKÓW ORAZ PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ WOBEC DŁUŻNIKÓW ALIMENTACYJNYCH

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1.	Liczba dłużników alimentacyjnych w gminie w stosunku, do których podejmowane są działania	120
2.	Liczba działań podjętych wobec dłużników alimentacyjnych	239

KARTA DUŻEJ RODZINY

Od 1 stycznia 2015 r. Karta Dużej Rodziny przyznawana jest na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie dużej Rodziny. Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny to system zniżek dla rodzin wielodzietnych. Przysługuje niezależnie od dochodu rodzinom z co najmniej trójką dzieci:

- w wieku do ukończenia 18 roku życia,
- w wieku do ukończenia 25 roku życia, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub w szkole wyższej,
- bez ograniczeń wiekowych w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice przez których rozumie się także rodziców zastępczych lub osoby prowadzące rodzinny dom dziecka, mogą korzystać z Karty dożywotnio, dzieci do ukończenia 18 roku życia lub ukończenia nauki, maksymalnie do ukończenia 25 lat. Osoby posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności otrzymują Kartę na czas trwania orzeczenia. Karta przyznawana jest dzieciom umieszczonym w rodzinnej pieczy zastępczej na czas umieszczenia w danej rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka. Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień.

Od 1 stycznia 2019 roku wszedł w życie przepis dający możliwość przyznania Karty Dużej Rodziny (KRD) także tym rodzicom, którzy kiedykolwiek mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci – bez względu na ich wiek w chwili składania wniosku. W roku 2022 wpłynęły 83 wnioski w sprawie o przyznanie Karty Dużej Rodziny. W związku z powyższym przyznano 188 kart dla członków rodzin wielodzietnych.

ZACHODNIOPOMORSKA KARTA SENIORA

Wsparciem Zachodniopomorskiej Karty Seniora objęte są osoby starsze zamieszkałe na terenie województwa zachodniopomorskiego.

Karta umożliwia korzystanie, na preferencyjnych warunkach, z katalogu ofert: kultury, edukacji, rekreacji, transportu i innych usług oferowanych przez partnerów Programu.

O Zachodniopomorską Kartę Seniora mogą ubiegać się osoby, które **ukończyły 60 lat**. Karty wydawane są **bezpłatnie**. W roku 2022 zostało złożonych 32 wnioski. W związku z powyższym przyznano 32 karty.

POLITYKA SENIORALNA

Działaniami polityki senioralnej objęte są osoby w wieku powyżej 60 roku życia poprzez:

- zwiększenie dostępności imprez kulturowych, rekreacyjnych i integracyjnych dla seniorów,
- tworzenie klubów seniora,
- udział w programach, projektach konkursowych w celu poprawy sytuacji osób starszych,
- dostępność do Karty Seniora ogólnopolskiej,
- rozwój środowiskowych form opieki pomocy sąsiedzkiej,
- podnoszenie jakości usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych
- promowanie placówek wsparcia dziennego

Pracownicy socjalni w swych działaniach mobilizują seniorów do aktywnego życia fizycznego oraz psychicznego. Odbywające się zajęcia z seniorami mają na celu podnoszenie aktywności osób starszych. W istotny sposób łączą się one z potrzebami rozwoju osobistego, poczucia własnej wartości, przynależności oraz realizowania planów życiowych. Brak aktywności i kontaktów społecznych oraz poczucie braku przydatności prowadzą do izolacji, pustki społecznej i osamotnienia. Aktywność podejmowana w podeszłym wieku może spełniać wiele funkcji: adopcyjną, integracyjną, psychospołeczną, rekreacyjno- rozrywkową.

W 2022 roku nadal funkcjonował Klub Seniora w miejscowości Rosnowo.

Celem projektu było zwiększenie dostępu do świadczenia usług społecznych w społeczności lokalnej w Gminie Manowo, w tym zwiększenie dostępu do świadczenia usług opiekuńczych w formie Klubu Seniora dla 25 osób.

W związku ze starzeniem się społeczeństwa konieczny jest nieustanny rozwój usług na rzecz seniorów. Szczególnego zainteresowania wymagają usługi świadczone w systemie dziennym (np. realizowane w formie dziennego domu pobytu) pozwalające na zabezpieczenie odpowiedniej opieki nad osobami starszymi, a także zapobiegające ich wykluczeniu społecznemu.

POMOC OBYWATELOM UKRAINY W ZWIĄZKU Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 12.03.2022r. pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego państwa (Dz.U. z 2023r. poz. 103 ze zm.) przekazano od dnia 19.04.2022r. realizację zadania wynikającego z art. 13 ww. ustawy do tutejszego ośrodka. Art. 13 cytowanej ustawy stanowi o tym, że każdemu podmiotowi i osobie fizycznej, która zapewni zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy może być wypłacone świadczenie pieniężne w wysokości 40 zł dziennie za okres nie dłuższy niż 120 dni od dnia przekroczenia granicy kraju. Złożono 94 wnioski na świadczenie pieniężne za zapewnienie wyżywienia i zakwaterowania. Pozytywnie rozpatrzono 93 wnioski. Jeden wniosek został rozpatrzony negatywnie w związku z przekroczeniem okresu 120 dni. Liczba obywateli Ukrainy, na które wypłacono świadczenia wynosi 671 osób. Wypłacono świadczeń na kwotę **534 960,00 zł** otrzymane z dotacji celowej przeznaczonej na ten cel.

JEDNORAZOWE ŚWIADCZENIE 300 zł DLA OBYWATELI UKRAINY

Obywatelom Ukrainy, którzy po 24 lutego 2022 r. przybyli do Rzeczypospolitej Polskiej w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa przysługuje pomoc w postaci jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę, przeznaczonego na

utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe. Wniosek składa osoba uprawniona, jej przedstawiciel ustawowy, opiekun tymczasowy albo osoba sprawująca faktyczną pieczę nad dzieckiem. W roku 2022 ośrodek przyjął 78 wniosków i wypłacił 129 świadczeń na kwotę **38.700,00 zł**.

DODATEK OSŁONOWY

W okresie od 01.01.2022r. do 31.12.2022r. realizowane były zadania z ustawy z dnia 17.12.2021r. o dodatku osłonowym (Dz.U. z 2022r., poz. 1 ze zm.).

Jednym z podstawowych kryterium przyznającym dodatek osłonowy było kryterium dochodowe. Dodatek przysługiwał dla gospodarstwa jednoosobowego, gdy przeciętny miesięczny dochód nie przekraczał kwoty 2.100,00 zł, natomiast w gospodarstwie wieloosobowym dochód nie przekraczał kwoty 1.500,00 zł na osobę w rodzinie. Występował również mechanizm podobnie jak w świadczeniach rodzinnych tzw. „złotówka za złotówkę” to znaczy, że dodatek był wypłacany w pomniejszonej kwocie przekraczającej ustalony dochód nie niższej jednak niż 20 zł.

Do tutejszego ośrodka wpłynęło 532 wnioski o wypłatę dodatku osłonowego. Wydano 487 informacji o przyznaniu świadczenia. Decyzję odmowną otrzymało 40 gospodarstw domowych.

Ogółem świadczeń wypłacono na kwotę **324 006,03 zł**. Koszty obsługi jakie otrzymała gmina na wydatki związane z realizacją ustawy wyniosły 6.480,12 zł.

DODATEK WĘGLOWY

Dodatek przysługiwał gospodarstwom domowym, dla których głównym źródłem ogrzewania jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy na paliwo stałe – zasilane węglem kamiennym, brykietem lub peletem, zawierającymi co najmniej 85% węgla kamiennego zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym.

Dodatek węglowy przysługiwał bez względu na kryterium dochodowe, przysługiwał również gospodarstwom, które już zakupiły węgiel. Warunkiem otrzymania dodatku był wpis lub zgłoszenie źródła ogrzewania do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków.

Wnioski o wypłatę dodatku węglowego można było składać do 30 listopada 2022 r. W okresie od sierpnia do końca listopada 2022 r. zostało złożonych 557 wniosków.

Organ wypłacił dodatki węglowe dla 332 gospodarstw domowych spełniających przesłanki ustawy na kwotę **996.000,00 zł**

DODATEK DLA GOSPODARSTW DOMOWYCH Z TYTUŁU WYKORZYSTANIA ŹRÓDEŁ CIEPŁA

Dnia 15 września 2022 r. ustawodawca wprowadził ustawę o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw.

Dodatek dla gospodarstw domowych przysługiwał osobie w gospodarstwie domowym, w przypadku gdy głównym źródłem ciepła gospodarstwa domowego był:

- 1) kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy na paliwo stałe, zasilane peletem drzewnym, drewnem kawałkowym lub innym rodzajem biomasy,
- 2) kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG,
- 3) kocioł olejowy

zgłoszone lub wpisane do centralnej ewidencji emisyjności budynków do dnia 11 sierpnia 2022 r., albo po tym dniu - w przypadku głównych źródeł ogrzewania wpisanych lub zgłoszonych po raz pierwszy do centralnej ewidencji emisyjności budynków.

W okresie od września do 30.11.2022 r. zostało złożonych 531 wniosków, z czego przyznano 462 świadczenia na kwotę **636 500,00 zł**:

Zestawienie z podziałem na rodzaj paliwa:

Pelet drzewny- 246 000,00 zł

Drewno kawałkowe- 343 000,00 zł

Inny rodzaj biomasy- 9 000,00 zł

Gaz skroplony LPG- 8 500,00 zł

Olej opałowy- 30 000,00 zł

DODATEK ELEKTRYCZNY

Dodatek do prądu przysługuje osobom, które ogrzewają mieszkanie albo dom prądem. Mogą to być nieruchomości ogrzewane pompami ciepła, piecami akumulacyjnymi, bojlerami. Dodatek elektryczny otrzymają odbiorcy energii elektrycznej w gospodarstwie domowym w rozumieniu art. 3 pkt 13b ustawy – Prawo energetyczne.

Gospodarstwo domowe może stanowić zarówno osoba samotna jak i rodzina. Liczba osób w rodzinie oraz ich dochody nie mają znaczenia prawnego.

Niezbędnym i podstawowym warunkiem otrzymania dodatku jest zgłoszenie albo wpis pompy ciepła, pieca akumulacyjnego, bojlera do centralnej ewidencji emisyjności budynków (CEEB). Z danych z CEEB musi wynikać, że główne źródła ogrzewania gospodarstwa domowego jest zasilane energią elektryczną.

Wysokość dodatku elektrycznego.

Dodatek do prądu to **1000 zł.** w przypadku zużycia prądu w 2021 r. na poziomie do 5 MWh
Podwyższony dodatek do prądu wynosi **1500 zł.** , tylko w przypadku gdy zużycie energii elektrycznej w gospodarstwie domowym w tym samym miejscu zamieszkania w 2021 r. wyniosło więcej niż 5 MWh.

Przyznanie dodatku elektrycznego nie wymaga wydania decyzji. Informacja o przyznaniu dodatku elektrycznego będzie przekazywana na wskazany przez wnioskodawcę adres poczty elektronicznej. Odmowa przyznania dodatku elektrycznego, uchylene lub zmiana prawa do tego dodatku oraz rozstrzygnięcie w sprawie nienależnie pobranego dodatku wymagają wydania decyzji.

Wypłata dodatku elektrycznego nastąpi w terminie do 31 marca 2023 r.

Nie można otrzymać dodatku do prądu, w przypadku gdy został już przyznany dodatek węglowy, dodatek do pelletu, oleju, gazu LPG i drewna. Od 1 grudnia 2022 r. do dnia 31.12.2022 r. do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Manowie wpłynęło 18 wniosków.

DOBRE WSPARCIE - SYSTEM LOKALNYCH USŁUG SPOŁECZNYCH

Na terenie gminy Manowo od 2019 r. do nadal realizowany jest również program pn. „Dobre wsparcie- system lokalnych usług społecznych”. Podmiotem realizującym jest Caritas Diecezji Koszalińsko- Kołobrzeskiej w Koszalinie.

Z tej formy skorzystały dwie osoby niepełnosprawne ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności:

- przygotowaniu posiłków,
- pomoc w praniu odzieży i bielizny, pielęgnacja, zmiana odzieży,
- towarzyszenie w spacerach, wizyty u lekarza, wykup leków w aptece,

Realizowany jest projekt powiatowy „Pomoc na wyciągnięcie ręki” i będzie realizowany do października 2023 roku dla 10 osób z terenu gminy Manowo w formie pomocy: posprzątanie mieszkania, zrobienia zakupów, wyjścia na spacer, wykupienie recepty itp.

Podpisano porozumienie o współpracy ze Środkowopomorskim Centrum Zdrowia Psychicznego „Medison” w Koszalinie w formie usług psychiatry oraz psychologa.

Współpracujemy z z fundacją „Jaś i Małgosia” w formie użyczenia sprzętu rehabilitacyjnego.

ASYSTENT OSOBISTY OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ

W roku 2022 na terenie gminy Manowo realizowany był program pn. „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” w ramach Funduszu Solidarnościowego edycja 2022 w programie uczestniczyły 2 osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności i 2 osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

Celem programu było:

- skorzystanie przez osoby niepełnosprawne z pomocy asystenta przy wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym,
- przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność oraz wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności np. poprzez udział w wydarzeniach społecznych, kulturowych, rozrywkowych czy też sportowych,
- załatwianie spraw urzędowych, wizyt lekarskich, realizacja recept, dokonywanie opłat,
- pomoc w zakupach, dostęp do placówek służby zdrowia, świątyń,
- przynoszenie opału i palenie w piecu w okresie zimowym.

Program w całości na zatrudnienie asystenta osoby niepełnosprawnej był finansowany ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach funduszu solidarnościowego.

6.5. Kultura

W 2022 roku Gminny Ośrodek Kultury w Wyszewie organizował i prowadził działalność w zakresie upowszechniania kultury poprzez organizowanie i współorganizowanie wydarzeń kulturalnych, prowadzenie działalności opiekuńczo-wychowawczej i kulturalnej w świetlicach wiejskich a także prowadzenie zespołów śpiewaczych oraz grup tanecznych dla dzieci i młodzieży.

W 2022 roku organizowano/współorganizowano następujące wydarzenia kulturalne:

Lp.	Data	Nazwa wydarzenia/imprezy	Ilość uczestników
1.	31.01.2022 r. – 11.02.2022 r.	Ferie zimowe w świetlicach: - zajęcia plastyczne, - zajęcia sportowe, - zajęcia kulinarne, - warsztaty walentynkowe, - przedstawienie „Lodowa Kraina” TEATRU KRAK-ART z Krakowa, - wycieczki do parku trampolin oraz na kręgle	75 osób
2.	16.03.2022 r. – 08.04.2022 r.	Konkurs dla dzieci i młodzieży na ozdobę wielkanocną 3.	17 osób
3.	30.04.2022 r.	I Rodzinny Rajd Rowerowy Manowo - Wyszewo	40 osób
4.	21.05.2022 r.	Festyn „Aktywny Senior II – ZŁOTE CZASY PRL-u”	100 osób
5.	26.05.2022 r.	Warsztaty kreatywne „Dzień Mamy”	30 osób
6.	25.06.2022 r.	Zakończenie sezonu tanecznego 2021/2022	80 osób
7.	25.06.2022 r.	I Bieg Letni i Marsz Nordic Walking Manowo 2022	100 osób
8.	04.07.2022 r. – 22.07.2022 r.	Zajęcia wakacyjne dla dzieci i młodzieży: - zajęcia profilaktyczne, - zajęcia plastyczne, - zajęcia kulinarne, - zajęcia sportowe, - rajdy rowerowe, - wycieczki piesze, - gry terenowe, - wycieczki: Międzyzdroje, Pomerania, kino, kręgielnia	100 osób
9.	04.07.2022 r. - 22.07.2022 r.	Realizacja projektu „Odlotowe wakacje z GOKiem, czyli integracja międzynarodowa” w ramach Programu Wakacyjna AktywAkcja	100 osób
10.	09.07.2022 r.	II Rodzinny Piknik Ekologiczno – Sportowy w Wyszewie: - ekologiczne podchody leśne, - konkursy i quizy, - zumba dla dzieci i młodzieży, - stoisko profilaktyczne Starostwa Powiatowego w Koszalinie	80 osób

11.	03.09.2022 r.	Pożegnanie wakacji w Wyszeborzu	60 osób
12.	01.10.2022 r. - 10.12.2022 r.	Realizacja projektu „Zjednoczeni z manowską naturą, czyli poszukiwacze leśnych skarbów” - Gminne Grzybobranie - akcja „Sprzątanie pobliskich lasów” - zajęcia informacyjno-edukacyjne - warsztaty kreatywne	100 osób
13.	08.10.2022 r.	Piknik Wolontariacki – akcja porządkowania rezerwatu archeologicznego Kamienne Kręgi w Grzybnicy	100 osób
14.	26.11.2021 r.	Andrzejki – zabawa koszyczkowa	80 osób
15.	10.12.2022 r.	Mikołajki	120 osób

W 2022 roku Gminny Ośrodek Kultury przystąpił do Programu Grantowego „Wakacyjna Aktywacja” organizowanego przez Fundację Polskiego Funduszu Rozwoju i uzyskał grant w wysokości 5.000,00 zł. W ramach projektu „Odlotowe wakacje z GOKiem, czyli integracja międzynarodowa”, który był realizowany w terminie 04.07.2022 r. - 22.07.2022 r. zorganizowano zajęcia plastyczne, sportowe i taneczne dla dzieci i młodzieży. Ponadto odbyła się wycieczka do Międzyzdrojów, Wolińskiego Parku Narodowego, Oceanarium, Muzeum Figur Woskowych oraz Alei Gwiazd.

Kolejny projekt pt. „Zjednoczeni z manowską naturą, czyli poszukiwacze leśnych skarbów”, który otrzymał dofinansowanie w 2022 roku był realizowany przez grupę nieformalną „Kobiece Siła Pasji”, działającą przy GOK Wyszewo. Grupę nieformalną stanowiły Panie instruktorki ze świetlic w miejscowości Manowo, Wyszewo, Wyszebórz, Grzybnica oraz Rosnowo, a wysokość grantu wyniosła 6.000,00 zł. Głównym celem projektu było budowanie i zwiększenie świadomości ekologicznej wśród lokalnej społeczności oraz wskazanie piękna i różnorodności manowskiej natury a także poczucia wspólnej odpowiedzialności za ochronę dóbr środowiska. Zrealizowano m.in. takie działania jak zajęcia informacyjno-edukacyjne dla dzieci i młodzieży, zabawy ruchowe, spotkania z „ciekawymi ludźmi lasu” – pracownikami Nadleśnictwa Manowo, przedstawicielem Zakładu Usług Leśnych, warsztaty w bibliotekach, przeprowadzenie akcji „Sprzątanie pobliskich lasów” oraz „Gminne grzybobranie”.

Zajęcia taneczne dla dzieci i młodzieży oraz zajęcia fitness dla kobiet w 2022 roku:

Lp.	Zespół	Miejscowość
1.	Zespół taneczny CuXy (przedszkole)	Rosnowo
2.	Zespół taneczny Kuku Dance (klasy 1-3)	Rosnowo
3.	Zespół taneczny Just Dance (turniejowy)	Rosnowo

4.	Zespół taneczny Hop Dance	Kretomino
5.	Zespół Taneczny	Wyszembórz
6.	Zespół Taneczny	Bonin
7.	Zajęcia Fitness	Rosnowo

W 2022 roku Gminny Ośrodek Kultury realizował także inne działania, m.in.:

- uszycie maskotek przez instruktorki świetlic i przekazanie ich na 30 Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy (Sztab Rosnowo),
- przygotowanie stoiska z zabawami animacyjnymi oraz konkursami podczas Dnia Dziecka w Rosnowie,
- kontynuacja zajęć dla dzieci i młodzieży w świetlicy w Rosnowie w ramach projektu „Sieć na kulturę”,
- przygotowanie gminnego stoiska wraz z KGW „Kreatywny Babiniec z Rosnowa” podczas Dożynek Powiatowych w Biesiekierzu.

Najważniejsze osiągnięcia zespołów ludowych/zespołów tanecznych/chóru w 2022 roku:

- Żeński Chór Kameralny KANON z Cewlina zdobył 2 Brązowy Dyplom podczas XXV Festiwalu Pieśni o Morzu w Wejherowie,
- Zespół Taneczny JUST DANCE z Rosnowa zajął I MIEJSCE w kategorii wiekowej powyżej 16 lat podczas Ogólnopolskiego Turnieju Formacji Tanecznych „Nadmorskie Rytm” w Łebie,
- Zespół „Manowskie Malwy” z Manowa otrzymał wyróżnienie za udział w X Prezentacjach Piosenki Patriotycznej i Wojskowej w Koszalinie.

Działalność świetlic wiejskich prowadzonych przez GOK Wyszewo:

Działalność opiekuńczo-wychowawcza oraz kulturalna dla dzieci i młodzieży w świetlicach wiejskich była realizowana w miejscowości Manowo, Grzybnica, Wyszewo, Wyszembórz oraz Rosnowo. Działalność była realizowana w ramach zajęć plastycznych, sportowych, profilaktycznych, kulinarnych czy też warsztatów kreatywnych. Do najważniejszych zajęć można zaliczyć:

- wykonanie kalendarzy świetlicowych,
- wykonanie prac z okazji „Dnia Babci i Dnia Dziadka”,
- zajęcia dotyczące baśni i bajek,
- wykonanie prac na „Walentynki”,
- zajęcia kulinarne na „Tłusty Czwartek”,
- zajęcia profilaktyczne,
- wykonanie prac na „Dzień Kobiet”,
- wykonanie prac i przywitanie wiosny,
- wykonanie kartek wielkanocnych,
- przeprowadzenie akcji „Sprzątanie świata”,

- zajęcia dotyczące świąt majowych,
- zajęcia sportowe w ramach „Tygodnia Sportu”,
- zajęcia biblioteczne,
- zajęcia dotyczące „Światowego Dnia Pszczół”,
- zabawy sportowe z okazji „Dnia Dziecka”,
- wykonanie prac „Wspomnienia z wakacji”,
- zajęcia dotyczące bezpiecznej drogi do szkoły i świetlicy,
- zajęcia plastyczne o tematyce jesiennej,
- wykonanie laurek z okazji „Dnia Nauczyciela”,
- przygotowanie stroików na „Wszystkich Świętych”,
- zajęcia dotyczące „Narodowego Święta Niepodległości”,
- zabawy andrzejkowe,
- wykonanie ozdób świątecznych oraz dekorowanie pierników.

**Sprawozdanie opisowe
z wykonania planu finansowego
Gminnego Ośrodka Kultury w Wyszewie za 2022 r.**

Dział 921 Rozdz. 92109 – Domy i Ośrodki Kultury, Świetlice i Kluby

§	Klasyfikacja budżetowa	Wydatki Gminnego Ośrodka Kultury	
	Domy i Ośrodki Kultury, Świetlice i Kluby	Plan- 423 000,00 - wykonanie - 423 000,00	
4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	261 773,08	Wynagrodzenia dla 5-u pracowników (dyrektora, księgowej, pracownika gospodarczego w GOK, osoby sprzątającej w GOK i osoby sprzątającej w Klubie w Rosnowie plus nagroda jubileuszowa jednego pracownika)
4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	49 024,87	Składki dla 5-u pracowników (dyrektora, księgowej, pracownika gospodarczego w GOK, osoby sprzątającej w GOK i w Klubie w Rosnowie) oraz dla 3-ch umów zleceń
4120	Składki na Fundusz Pracy	6 653,34	5-u pracowników
4170	Honoraria-umowy zlecenia	30 171,00	3 umowy zlecenia (instruktorzy muzyczni zespołów „Nestor” z Rosnowa i Chóru KANON z Cewlina i pracownik gospodarczy z Cewlina)

4210	Zakup materiałów i wyposażenia	7 018,94	materiały biurowe, art. gospodarcze do GOK, środki czystości, korespondencja, tusze do drukarek, paliwo do kosiarki i części do kosiarki, gaśnice i akcesoria gaśnicze, głośnik, płyta do kotła grzewczego, naczynia do kuchni, catering – Dożynki Powiatowe w Biesiekierzu.
4260	Zakup energii	23 822,38	Energia elektryczna plus ryczałt za wodę oraz zakup eko-groszku opałowego do pieca na sezon grzewczy do GOK.
4280	Zakup usług zdrowotnych	630,00	Badania pracownicze 3-ch pracowników
4300	Zakup usług pozostałych	30 186,50	Stałe usługi : PGK (wywóz nieczystości stałych), ZETO- autorski program RESPONS do księgowości i kadr, monitoring (usługa ochrony), utrzymanie witryn internetowych -BIP, prowizje bankowe, usługi muzyczne (1-a stała usługa instruktora muzycznego za 3 zespoły śpiewacze), usługi informatyka, pakiet usług hostingowych. , ZAIKS (wynagrodzenie autorskie), usługa prowadzenia ochrony danych osobowych, przewóz zespołów na Przeglądy Folklorystyczne, przewóz zespołu tanecznego na Przeglądy, usługi na imprezach kulturalnych (Piknik Rodzinny Ekologiczno- Sportowy, przewóz dzieci „Wakacyjna Aktywacja”, obsługa muzyczna na imprezach.
4360	Zakup usług telekomunikacyjnych telefonii komórkowej	1009,80	abonament za Internet.
4410	Podróże służbowe krajowe	2 898,32	1 osoba ryczałt samochodowy plus podróże służbowe 5-u pracowników
4430	Ubezpieczenia majątkowe	885,00	Ubezpieczenie majątkowe GOK
4440	Odpisy na ZFŚS	8 776,77	5-u pracowników plus 8-u emerytów
4700	Szkolenia pracowników	150,00	Szkolenie Dyrektora

Dział 921 Rozdz. 92195 – pozostała działalność- Świetlice Środowiskowe

§	Klasyfikacja budżetowa	Plan- 320 000,00 - wykonanie – 320 000,00	
	Pozostała działalność- Świetlice Środowiskowe	Wydatki w 4-ch Świetlicach środowiskowych (Manowo, Wyszewo, Grzybnica, Wyszebórz	
4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników :	257 019,74	Wynagrodzenie dla 5-u pracowników plus nagroda jubileuszowa jednego pracownika
4110	Składki na ubezpieczenie społeczne	39 007,23	5-u pracowników plus 1 umowa zlecenie
4120	Składki na Fundusz Pracy:	3 000,58	5-u pracowników
4170	Honoraria - umowy zlecenia	4 942,00	Umowa zlecenie – sprzątaczką w klubie i wieś Cewlino
4210	Zakup materiałów i wyposażenia	2 437,32	Zakupy do 4-ch świetlic (Grzybnica, Manowo, Wyszewo i Wyszebórz) na zajęcia z dziećmi, tusze do drukarek, środki czystości
4280	Zakup usług zdrowotnych	150,00	Badania pracownicze 2-ch pracowników
4300	Zakup usług pozostałych	3 049,80	monitoring świetlicy w Rosnowie i Manowie, przewóz dzieci ze Świetlic na kręgielnię w okresie ferii zimowych.
4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	1 247,00	Abonament za Internet w Świetlicach
4410	Podróże służbowe krajowe	0,00	Brak delegacji
4440	Odpisy na ZFŚS	9 146,33	6- u pracowników plus 1 emeryt

Wydatki własne

§	Pozostała działalność- wydatki ze środków własnych	Plan-41 176,14 – wykonanie 39 515,83
4210	Zakup materiałów i wyposażenia	25 615,83 Zakupy na imprezy w GOK (Rodzinny Piknik Sportowy, Bieg Letni i Marsz Nordic Walking, Festyn Sportowo Ekologiczny, Dzień Dziecka), akredytacja chóru Kanon i zespołów folklorystycznych , zakupy do Świetlic (

			Mikołajki, na konkurs Wielkanocny i inne na zajęcia do Świątlic).
4300	Zakup usług pozostałych	13 900,00	Przewóz zespołu młodzieżowego tanecznego do Łeby na konkurs, przewóz dzieci i młodzieży „Wakacyjna Aktywacja” przewóz zespołów folklorystycznych na przeglądy Ludowe, Piosenki Żołnierskiej, usługi muzyczne podczas imprez kulturalnych

Biblioteki

W 2022 roku Gminna Biblioteka Publiczna w Manowie oraz Filie w Boninie, Rosnowie i Wyszewie były czynne dla czytelników wraz z pełnym dostępem do półek i czytelni. Dyrektorem Gminnej Biblioteki Publicznej w Manowie została Maria Staciwa - starszy kustosz.

Zbiory biblioteczne

Stan księgozbioru biblioteki wraz z filiami na dzień 31.12.2022 wyniósł 25 322 książki. Ubytkowano 474 książki, co stanowi 1,88 % całości księgozbioru. Zakupiono 944 książki, 636 z własnego budżetu, 308 z narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa. Biblioteka otrzymała także dary od czytelników w ilości 323 książek.

Dostęp do e-booków Legimi w bibliotece i filiach był realizowany w ramach konsorcjum z Koszalińską Biblioteką Publiczną i bibliotekami powiatu koszalińskiego. Opłacono dostęp do 10 kodów za kwotę 1630,00 zł. Liczba wypożyczeń na platformie- 3514, liczba pobranych dokumentów- 504. Z usług korzysta regularnie 14 czytelników.

Odbiorcami e-usług są czytelnicy pracujący w wieku 20-24 lata i 25-44 lata.

Promocja czytelnictwa i działalność edukacyjna

1. Działania stacjonarne

Biblioteka realizuje zadania kulturalno-oświatowe na podstawie planu.

Najważniejsze zadania:

- a) Dyskusyjne Kluby Książki - w bibliotece w Boninie i Rosnowie
- b) Młodzieżowy Dyskusyjny Klub Książki – w bibliotece w Boninie
- c) Spotkania autorskie:
 - z Alicją Wendekier- dla przedszkolaków- biblioteka w Rosnowie
 - z Joanną Olech- dla uczniów szkoły podstawowej- biblioteka w Manowie
- d) Konkursy :
 - Gminny Przegląd Recytatorski dla Przedszkolaków „Brzechwowe rymy”- eliminacje gminne w bibliotece w Manowie/ współorganizacja z Koszalińską Biblioteką Publiczną.

- Gminny Konkurs Recytatorski „Ptaki, ptaszki i ptaszęta polne” w bibliotece w Manowie /współorganizacja z Koszalińską Biblioteką Publiczną.
 - Gminny Konkurs Mistrz pięknego Czytania- w bibliotece w Manowie (współorganizacja z Koszalińską Biblioteką Publiczną).
 - Konkurs na Najaktywniejszego Czytelnika Gminy Manowo w trzech kategoriach- dzieci, młodzież dorośli- zorganizowano w ramach projektu „Mobilna Biblioteka”. Nagrodzono 9 osób w w.w kategoriach.
 - Ogólnopolski Konkurs Plastyczny Siła powietrznych marzeń” –współorganizowany z Przedszkolem Samorządowym w Rosnowie.
- e) Książka na weekend - cykliczne recenzje książek polecane czytelnikom dorosłym i dzieciom (autorskie recenzje bibliotekarek pracujących w bibliotece).
- f) Zajęcia plastyczno - literackie „Ilustrujemy książki” w bibliotece w Boninie - cykliczne spotkania dla dzieci i młodzieży.
- g) Zajęcia tematyczne plastyczno - literackie dla przedszkolaków w bibliotece w Manowie i Rosnowie.
- h) Biblioteczne Warsztaty Ekologiczne w bibliotekach w Rosnowie, Wyszewie i Manowie - współpraca przy projekcie Gminnego Ośrodka Kultury w Wyszewie .
- i) Dzień Kolejarza - zajęcia z cyklu „żywa biblioteka”- spotkanie z konduktorką Intercity oraz pracownikiem (maszynistą) Koszalińskiej Wąskotorówki w bibliotece w Wyszewie.
- j) Biblioteczny Klub Zadań - cykliczne spotkania z zagadkami literackimi, rebusami i szaradami w bibliotece w Boninie.
- k) Realizacja projektu „Mała Książka Wielki Człowiek” we wszystkich bibliotekach.
- l) Narodowe Czytanie w Gminie Manowo - zorganizowano po raz pierwszy plenerową imprezę, podczas której przeczytano wszystkie ballady i romanse Mickiewicza. Czytaniu towarzyszył koncert poezji śpiewanej w wykonaniu zespołu Wacława Nowickiego z Bonina.
- m) Warsztaty z makramy w bibliotece w Wyszewie.
- n) Udział w akcji „Żonkile”

2. Działania, które działały się wirtualnie lub które zostały umieszczone w sieci.

W ramach projektu „Sieć na kulturę” przeprowadzono 5 warsztatów „Edukacja online” dla 7 uczestników w ilości 35 godzin.

3. Promocja Gminy Manowo

W ramach realizacji projektu „MOP, czyli Manowskie Osobliwości Przyrody” z Funduszu Naturalnej Energii zorganizowano następujące wydarzenia promujące region koszaliński oraz Gminę Manowo:

- warsztaty fotograficzne dla czytelników,
- spotkania z leśnikami Nadleśnictwa Manowo dla dzieci ze świetlic wiejskich, seniorów oraz podopiecznych Środowiskowego Domu Samopomocy „Pegaz” w Manowie oraz czytelników w bibliotekach. Tematem zajęć była fauna i flora manowskich lasów,
- Konkurs fotograficzny pt.: „Manowskie Osobliwości Przyrody” dla mieszkańców gminy Manowo,

- spotkania a myśliwymi z Polskiego Związku Łowieckiego oddział Koszalin dla dzieci i dorosłych w Centrum Edukacji Ekologicznej w Manowie. Tematem spotkań była historia myślistwa w naszym regionie, zwyczaje i tradycje myśliwskie oraz zasady i ochrona przyrody i jej bioróżnorodności,
- opracowanie multimedialnego przewodnika – gry w wersji FLO w Action Track na podstawie zebranych fotografii w konkursie, którego celem było ukazanie piękna przyrody Ziemi Manowskiej, a także kształtowanie postaw i budowanie świadomości ekologicznej. Aby zagrać w grę należało pobrać kod QR w bibliotece lub ze strony www.bibliotekamanowo.pl,
- wystawa prac pokonkursowych pt. „MOP czyli Manowskie Osobliwości Przyrody” w Filii w Rosnowie,
- przygotowanie filmu z realizacji projektu oraz zamieszczenie go na stronie Biblioteki.

W ramach drugiego projektu pt. „Mobilna Biblioteka” także prowadzona była promocja regionu i naszej gminy. Biblioteka pozyskała środki z Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności (Działaj Lokalnie), został zakupiony namiot promocyjny, leżaki, do realizacji zadań w plenerze w 5 miejscowościach Gminy Manowo. Celem projektu było wyjście biblioteki do czytelników po pandemii i promocja czytelnictwa podczas organizowanych w gminnych sołectwach imprez kulturalno-sportowo - integracyjnych. Podczas tych spotkań promowano także przewodnik - grę „MOP, czyli Manowskie Osobliwości Przyrody”. Udział Biblioteki zaowocował zwiększeniem liczby czytelników i wypożyczeń książek.

Realizowane projekty

1. Fundusz Naturalnej Energii- projekt „MOP czyli Manowskie Osobliwości Przyrody”. Projekt był realizowany dzięki grantowi finansowemu w kwocie **9800,00zł** z Funduszu Naturalnej Energii, Organizatorem konkursu był Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A., a Partnerem Konkursu jest Fundacja Nasza Ziemia. Koszt własny – 1045, 70 zł.
2. Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności Działaj Lokalnie - projekt „Mobilna Biblioteka”- **5745,00** . Koszt własny- 850,58 zł.
3. Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 - **6262,00 zł**. Wkład własny- 11 630,00 zł.
4. Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014-2020- „Cyfrowa gmina”- Urząd gminy Manowo przekazał sprzęt komputerowy o wartości **15 946,12 zł**- 4 zestawy komputerowe do biblioteki w Manowie i Filii w Boninie, Rosnowie i Wyszewie.
5. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Polska Cyfrowa - przekazanie Bibliotece na własność sprzętu komputerowego (6 laptopów) o wartości **10 974,00zł**.

W latach 2021/2022 Gminna Biblioteka Publiczna w Manowie wraz z Fundacją Wspierania Zrównoważonego Rozwoju realizowała projekt „Sieć na kulturę w podregionie koszalińskim”. W ramach projektu przeprowadzono szkolenia dla pracowników GBP w Manowie oraz dla dzieci i młodzieży w wieku 10-14 lat i 15-18 lat. Szkolenie dla dzieci i młodzieży obejmowało łącznie 62 godziny zajęć z zakresu „Edukacji on-line”. Celem projektu było podniesienie kompetencji i kwalifikacji cyfrowych pracowników biblioteki oraz dzieci i młodzieży.

Ilość czytelników, wypożyczeń i udostępnień książek

w okresie 01.01.2022-31.12.2022

w Gminnej Bibliotece Publicznej w Manowie i Filiach

Nazwa i siedziba biblioteki	Ilość czytelników	Ilość wypożyczeń na zewnątrz	Ilość zakupionych książek z własnego budżetu	Ilość zakupionych książek z dotacji MKIDN	Dary czytelników
Gminna Biblioteka Publiczna Filia w Boninie	171	3245	136	68	65
Gminna Biblioteka Publiczna Filia w Rosnowie	404	6909	214	127	133
Gminna Biblioteka Publiczna Filia w Wyszewie	167	3138	77	27	51
Gminna Biblioteka Publiczna w Manowie	301	4775	209	86	74
RAZEM	1043	18067	636	308	323

Z danych wynika, że w okresie pandemii zanotowano spadek liczby czytelników. Na szczęście sytuacja w 2021r. zaczęła się poprawiać, w 2022r. była dalej tendencja wzrostowa. Liczne działania bibliotek na rzecz promowania czytelnictwa z pewnością przyczynia się do dalszego wzrostu.

SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE Z DZIAŁALNOŚCI

Gminnej Biblioteki Publicznej w Manowie

wraz z filiami w Boninie, Rosnowie i Wyszewie

za okres- styczeń-grudzień 2022 roku

Lp.	Rodzaj zajęć z czytelnikami-promocja czytelnictwa i bibliotek, data realizacji	Miejsce	Ilość uczestników
1.	07.01.2022 Cykl-Ilustrujemy książki-„Hobbit , czyli Tam i z powrotem” J.R.R.Tolkien	Bonin	4
2.	14.01.2022 Cykl-Ilustrujemy książki-„Kubuś Puchatek” Milne	Bonin	4
3.	21.01.2022 Cykl-Ilustrujemy książki- „Babcia i Dziadek” B. Supeł	Bonin	4
4.	28.01.2022 Cykl -Ilustrujemy książki-„Alicja w krainie czarów” L.Caroll	Bonin	7
5.	03.02.2022- Ferie w Bibliotece-„Pingwin Obieżyświat” - zajęcia literacko- plastyczne dla dzieci	Rosnowo	15
6.	03.02.2022 Ferie w Bibliotece-„W poszukiwaniu różowych babeczek”- zajęcia literacko-plastyczne	Wyszewo	12
7.	03.03.2022 Ferie w bibliotece-„Bajkoterapia-budowanie relacji z innymi ludźmi”-cz.1- zajęcia edukacyjne	Manowo	10
8.	08.02.2022 Ferie w bibliotece-„Prawie bajka”-Nieznajomość prawa szkodzi’- F. Skworz- zajęcia literacko-edukacyjne	Rosnowo	14
9.	10.02.2022 Ferie w bibliotece- „Bajkoterapia-budowanie relacji z innymi ludźmi” cz.2	Manowo	10
10.	10.02.2022 Ferie w bibliotece-Dzień Pizzy	Wyszewo	12
11.	16.02.2022 Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki dla młodzieży	Bonin	2
12.	18.02.2022 Cykl-Ilustrujemy książki-ilustracje do „kochanych publikacji”	Bonin	5
13.	25.02.2022 Cykl-Ilustrujemy książki-„Edek z serii: „Tata i małolata”	Bonin	4
14.	02.03.2022 Cykl-ilustrujemy książki-„Mops Klops” cz.1	Bonin	4
15.	09.03.2022 Cykl-Ilustrujemy książki-„Mops Klops” cz.2	Bonin	4
16.	14.03.2022	Wyszewo	12

	Warsztaty z makramy- rękodzieło dla dorosłych		
17.	16.03.2022 Cykl-Ilustrujemy książki- „Mops Klops’ cz.3	Bonin	4
18.	17.03.2022 „Wiosna w ogrodzie”:-zajęcia dla dzieci z SP w Rosnowie- kl. II	Rosnowo	20
19.	23.03.2022 Cykl-Ilustrujemy książki-„Okładka mojej mangi”cz.1	Bonin	4
20.	25.03.2022 DKK dla dorosłych-„Rdza” J. Małecki	Bonin	5
21.	30.03.2022 Cykl-Ilustrujemy książki-„Okładka mojego komiksu”cz.2	Bonin	3
22.	06.04.2022 Cykl-Ilustrujemy książki-„jedna strona z mojego komiksu”	Bonin	4
23.	15.04.2022 Akcja Żonkile-zajęcia z młodzieżą	Bonin Wyszewo	15
24.	25.04.2022 Gminny Konkurs recytatorski dla przedszkolaków „Brzechwowe rymy”	Manowo	28
25.	27.04.2022 Gminny Konkurs Recytatorski „Ptaki ,ptaszki i ptaszęta polne”	Manowo	20
26.	29.04.2022 Rozpoczęcie realizacji projektu „MOP czyli Manowskie Osobliwości Przyrody” -spotkania z leśnikami w klubie seniora i świetlicy	Rosnowo	35
27.	06.05.2022 Cykl-Ilustrujemy książki-„Dranie w tranie, czyli wiersze trudne niesłychanie” A. Frączek	Bonin	3
28.	09.05.2022 Tydzień bibliotek „Z naturą w tle” Dyskusyjny Klub Książki dla młodzieży-„Opowiedz mnie” M. Matoso	Bonin	2
29.	11.05.2022 Tydzień bibliotek „Z naturą w tle” Rozpoczęcie projektu „MOP czyli Manowskie osobliwości Przyrody” Książki? NATURALnie. Spotkanie z myśliwymi w Centrum Edukacji Ekologicznej	Manowo Strzelnica Uczestnicy: młodzież z SP w Manowie i domownicy ŚDS „Pegaz”	45
30.	12.05.2022 Tydzień Bibliotek „Z naturą w tle” Realizacja projektu „MOP czyli Manowskie Osobliwości Przyrody” -spotkanie z leśnikami	Wyszewo	15
31.	12.05.2022 Tydzień bibliotek „Z naturą w tle” Zajęcia przyrodnicze- „Przyrodę kochamy więc o nią dbamy- zajęcia dla dzieci	Rosnowo	14
32.	12.05.2022 „Z naturą w sercu”-spotkanie autorskie z Alicją Wendekier	Rosnowo	32
33.	13.05.2022	Bonin	27

	Tydzień bibliotek Książki? NATURALnie -zajęcia z dziećmi ze świetlicy TPD		
34.	15.05.2022 Cykl-Ilustrujemy książki-Informator Turystyczny Gminy Manowo w ramach projektu „MOP czyli Manowskie Osobliwości Przyrody”	Bonin	4
35.	24.05.2022 Dzień Mamy i Taty- zajęcia dla przedszkolaków	Manowo	10
36.	25.05.2022 Zajęcia biblioteczne dla przedszkolaków-3 grupy	Bonin	56
37.	25.05.2022 Realizacja projektu „MOP czyli Manowskie osobliwości Przyrody” -spotkanie z botanikiem z Nadleśnictwa Manowo	Manowo	15
38.	27.05.2022 Tydzień z Konopnicą Cykl-Ilustrujemy książki-„O krasnoludkach i sierotce Marysi”	Bonin	3
39.	30.05.2022 Kolorowy świat- zajęcia dla dzieci ze świetlicy TPD	Bonin	6
40.	03.06.2022 Cykl-Ilustrujemy książki- „Nie chce mieć kręconych włosów” Laura Ellen Anderson	Bonin	4
41.	13.06.2022 Spotkanie autorskie z Joanną Olech	Manowo	30
42.	15.06.2022 Spotkanie z książką- zajęcia dla przedszkolaków	Bonin	34
43.	15.06.2022 Cykl-Ilustrujemy książki- „Co? Jak? Zilustrować”- zajęcia edukacyjno-plastyczne dla dzieci	Bonin	4
44.	15.06.2022 DKK dla młodzieży- „Zwiadowcy Gorlanu” J. Flanagan	Bonin	2
45.	20.06.2022 Bezpieczne wakacje-zajęcia dla przedszkolaków	Rosnowo	95
46.	27.06.2022 -Wystawa prac z konkursu fotograficznego w ramach projektu „MOP czyli Manowskie Osobliwości Przyrody” -premiera gry-przewodnika w ramach projektu	Rosnowo	35
47.	07.07.2022 -Wilk-zajęcia przyrodniczo-plastyczne dla dziećmi	Rosnowo	15
48.	08.07.2022 Mobilna Biblioteka- Rodzinny Piknik Ekologiczno-Sportowy w Wyszewie w ramach projektu „Działaj Lokalnie” -kącik zabaw dla dzieci, biblioteczne koło fortuny, zagadki i quizy czytelnicze, kalambury	Wyszewo	170
49.	11.07 Wszystkie nasze miny- wakacyjne zajęcia z Iskierkami- dziećmi ze świetlicy w Boninie	Bonin	12
50.	13.07.2022 Dyskusyjny Klub Książki dla dorosłych- „Behawiorysta” R.	Bonin	8

	Mróz		
51.	14.07.2022 Kreatywne opowieści wakacyjne- zajęcia edukacyjne dla dzieci	Rosnowo	14
52.	18.07.2022 Siłownia pamięci czyli wakacyjna relaksacja- zajęcia edukacyjne dla dzieci	Rosnowo	16
53.	25.07.2022 Zwierzęta świata- wakacyjne zajęcia z Iskierkami- dziećmi ze świetlicy w Boninie	Bonin	13
54.	25.07- 29.07.2022 „Edukacja on-line” zajęcia dla młodzieży w ramach projektu „Sieć na kulturę”	Manowo	35
55.	06.08.2022 -Mobilna Biblioteka- Piknik Sołecki w Wyszewie- w ramach projektu „Działaj Lokalnie” kącik zabaw dla dzieci, biblioteczne koło fortuny, zagadki i quizy czytelnicze, kalambury	Wyszewo	150
56.	19.08.2022 „Pracowite pszczoły” –zajęcia literacko-plastyczne dla dzieci	Manowo	12
57.	22.08.2022 „Mobilna Biblioteka”- Festyn Sołecki w Manowie W ramach projektu „Działaj Lokalnie” kącik zabaw dla dzieci, biblioteczne koło fortuny, zagadki i quizy czytelnicze, kalambury	Manowo	150
58.	04.09.2022 Narodowe Czytanie w Gminie Manowo pod patronatem Pary Prezydenckiej- „Ballady i romanse” A. Mickiewicza	Rosnowo	150
59.	24.09.2022 „Mobilna Biblioteka”- Piknik z Wąsami w Cewlinie w ramach projektu „Działaj Lokalnie” -kącik zabaw dla dzieci, biblioteczne koło fortuny, zagadki i quizy czytelnicze, kalambury	Cewlino	160
60.	26.09.2022 „Wybieramy Mistrza Pięknego Czytania” Gminny Konkurs pięknego czytania	Manowo	25
61.	05.10.2022 Tworzymy bajkę- zajęcia z uczniami Szkoły Podstawowej w Boninie	Bonin	27
62.	06.10.2022 „Ciekawski George w bibliotece”- zajęcia literacko-plastyczne dla dzieci	Manowo	14
63.	12.10.2022 BZK czyli Biblioteczny Klub Zadań- zajęcia edukacyjne dla dzieci	Bonin	14
	20.10.2022 „Pani jesień”- zajęcia literacko-plastyczne dla dzieci	Manowo	12
64.	21.10.2022 Ilustrujemy książki- Tappi i Kocyk Mocyk- zajęcia plastyczno-literackie dla dzieci	Bonin	3

65.	26.10.2022 Biblioteczny Klub Zadań- Kochamy las i jego mieszkańców- zajęcia edukacyjne dla dzieci	Bonin	18
66.	28.10.2022 Ilustrujemy książki- „Ciekawe dlaczego w Halloween straszy?”- zajęcia literacko-plastyczne	Bonin	5
67.	04.11.2022 Ilustrujemy książki- „O księciu, co dostał kosza”- zajęcia literacko-plastyczne	Bonin	3
68.	09.11.2022 DKK dla dorosłych- „Cień burzowych chmur” E. Świątek	Bonin	4
69.	10.11.2022 Powstanie państwa polskiego- zajęcia edukacyjno- literackie dla dzieci	Manowo	14
70.	10.11.2022 Narodowe Święto Niepodległości- zajęcia edukacyjno- plastyczne dla dzieci	Wyszewo	15
71.	10.11.2022 Zajęcia edukacyjno-plastyczne z okazji Święta Niepodległości dla dzieci	Rosnowo	16
72.	17.11.2022 Przygotowanie zwierząt do zimy- zajęcia edukacyjno- plastyczne dla dzieci	Manowo	13
73.	24.11.2022 Dzień kolejarza”- spotkanie z pracownikami kolei- konduktorką i maszynistą- zajęcia edukacyjne dla dzieci	Wyszewo	15
74.	25.11.2022 Dzień Pluszowego Misia- zajęcia literacko-plastyczne dla dzieci	Wyszewo	15
75.	25.11.2022 Dzień Misia- zajęcia edukacyjno-plastyczne dla dzieci/ 2 grupy przedszkolaków/	Rosnowo	45
76.	29.11.2022 Biblioteczne warsztaty ekologiczne- zakładki do książek- zajęcia edukacyjno-plastyczne dla dzieci	Manowo, Rosnowo, Wyszewo	43
77.	01.12.2022 „Opowieści choinki Igusi”- zajęcia literacko-plastyczne dla dzieci	Manowo	15
78.	06.12.2022 „Przygody Mikołaja”- zajęcia literacko-plastyczne dla 4 grup przedszkolaków- głośne czytanie	Rosnowo	95
79.	07.12.2022 Gminny Konkurs na najaktywniejszego czytelnika Gminy Manowo w ramach projektu „Mobilna Biblioteka”	Rosnowo	10
80.	15.12.2022 Zwyczaj Bożonarodzeniowe- zajęcia literacko-plastyczne dla dzieci	Manowo	7
	Razem		2030

6.6. Sport i rekreacja, turystyka

W 2022 roku na terenie Gminy Manowo funkcjonowało 6 klubów sportowych: Gminny Klub Sportowy Manowo, Klub Sportowy „Zryw” Kretomino, Klub Piłkarski „Grot” Bonin, Gminny Klub Sportowy „Orlęta Rosnowo”, Uczniowski Klub Sportowy „Lotnik” Rosnowo oraz Stowarzyszenie Klub Piłkarski „Zefir” Wyszewo.

Na terenie Gminy Manowo znajdują się 4 boiska do gry w piłkę nożną, 2 boiska Orlik, 4 boiska wielofunkcyjne, 9 siłowni zewnętrznych i 2 siłownie wewnętrzne oraz 2 sale gimnastyczne przy szkołach podstawowych.

Na terenie Gminy funkcjonuje 11 placów zabaw oraz 4 place rekreacyjne z urządzeniami sportu oraz kąpielisko w Rosnowie. Na wszystkich terenach sportu i rekreacji oraz placach zabaw są corocznie przeprowadzane przeglądy oraz dokonywane naprawy i konserwacje.

6.7. Gospodarka komunalna

WODOCIĄGI I KANALIZACJA

Dostarczaniem wody i odbiorem ścieków komunalnych w 2022 roku w miejscowościach Rosnowo, Bonin, Manowo, Wyszebórz, Dęborogi, Kopanino, Grzybnica, Grzybniczka, Kliszno, Wyszewo, Cewlino, Kretomino zajmowała się Elektrociepłownia Rosnowo Sp. z o.o.

Długość sieci wodociągowej na koniec 2022 roku wynosiła 84,01 km. Dostęp do sieci wodociągowej posiada obecnie 1255 budynków, w tym budynków mieszkalnych 1168 znajdujących się na terenie gminy Manowo.

Długość sieci kanalizacyjnej na koniec roku 2022 wynosiła 62,2km, a przyłączenie do sieci kanalizacyjnej posiada 887 nieruchomości (wzrost ogólny w stosunku do roku 2021 o 20 przyłączy).

Na dzień 31 grudnia 2022r. zostało przyłączonych do sieci wodociągowej 44 przyłącza, co daje łączny ogólny stan 1554 przyłączy wodociągowych. Natomiast do sieci kanalizacyjnej zostało wykonanych 20 przyłączy. Spółka zajmowała się również eksploatacją dwóch oczyszczalni ścieków w Rosnowie i Boninie oraz czterech hydroforni w: Rosnowie, Manowie, Boninie i Dęborogach. Łącznie spółka dostarczyła 230 951,00 m³ wody oraz odebrała 150 957,00 m³ ścieków komunalnych.

W 2022 roku Elektrociepłownia Rosnowo Sp. z o.o. wydała 82 warunki techniczne na przyłącze do sieci wod.-kan. oraz 34 zapewnienia na przyłączenie do sieci wod.-kan.

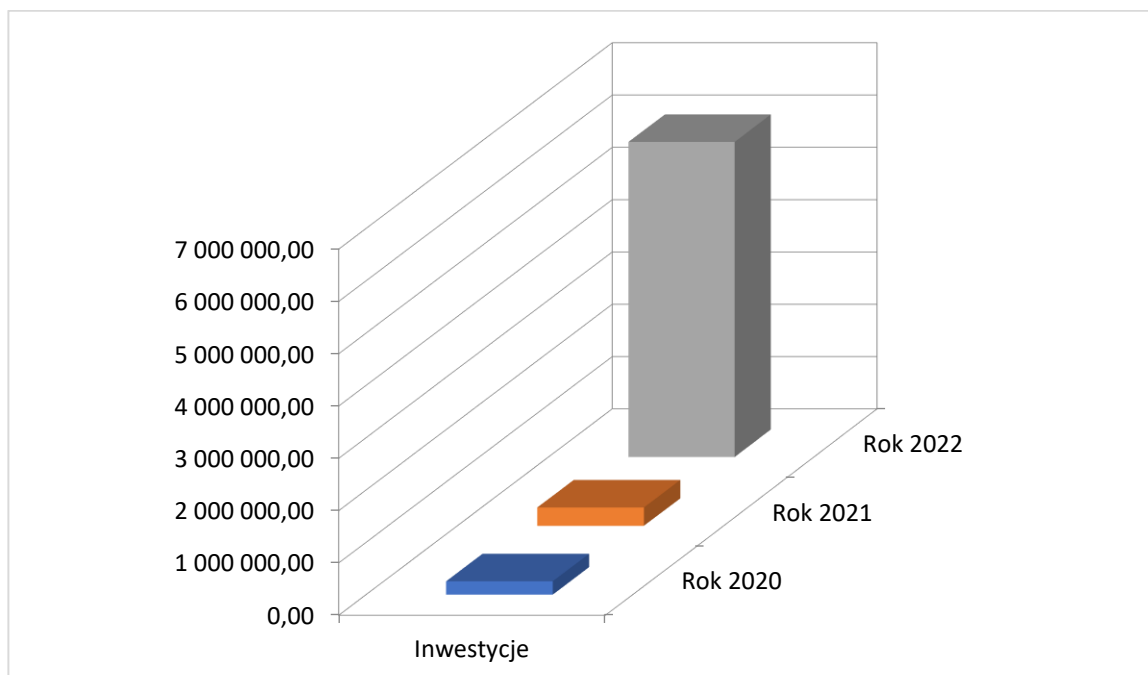
Spółka Elektrociepłownia Rosnowo w roku 2022 zakończyła inwestycję pn. „Rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w m. Bonin” której koszt inwestycji wyniósł - **5 785 279,50 zł netto**.

➤ **Spółka przeprowadziła następujące inwestycje oraz prace remontowe:**

Inwestycje:

1. Sieć kanalizacji sanitarnej oraz wodociągowa w m. Kretomino 17 466,00 zł netto

2. Sieć wodociągowa w m. Rosnowo/Lisowo	35 500,00 zł netto
3. Sieć wodociągowo-kanalizacyjna w m. Manowo ul Jagodowa	44 500,00 zł netto
4. Sieć wodociągowa w m. Bonin	74 000,00 zł netto
5. Sieć kanalizacji sanitarnej w m. Bonin	26 000,00 zł netto
6. Sieć kanalizacji sanitarnej w m. Kretomino ul. Południowa	12 000,00 zł netto
7. Modernizacja przepompowni P-2, P-7, P-9 w m. Manowo	28 620,00 zł netto
8. Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków Bonin	5 785 279,50 zł netto
Łączny koszt wykonanych inwestycji:	6 023 345,50 zł netto

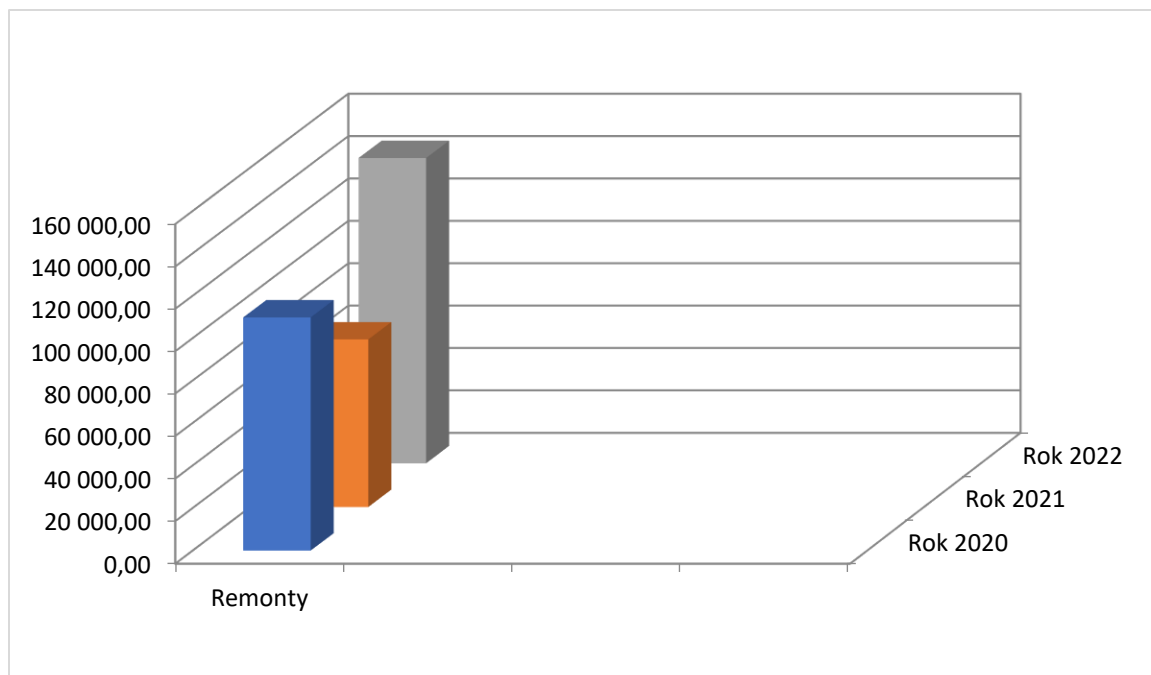

INWESTYCJE	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
	254 490,49 zł	355 142,20 zł	6 023 345,50 zł

➤ Prace remontowe:

• Hydrofornia Rosnowo:	6 500 zł
• Oczyszczalnia ścieków w Rosnowie:	5 000 zł
• Oczyszczalnia ścieków w Boninie:	13 500 zł
• Sieci wodociągowe i kanalizacyjne w Boninie:	33 000 zł
• Sieci wodociągowe i kanalizacyjne w Manowie:	34 500 zł
• Sieci wodociągowe i kanalizacyjne w Kretominie	37 000 zł
• Sieci wodociągowej w i kanalizacyjne w Wyszewie:	4 500 zł
• Sieci wodociągowe i kanalizacyjne w Wyszewie:	3 500 zł
• Hydrofornia w Boninie:	1 500 zł
• Hydrofornia w Kopaninie:	5 000 zł

Łączny koszt wykonanych remontów: **144 000,00 zł**

	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
REMONTY	109 800,00 zł	78 900,00 zł	144 000,00 zł

DROGI

Infrastruktura drogowa w gminie Manowo na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosiła łącznie 185,135 km dróg. Obejmowała:

- drogi krajowe długości – 23 km,
- wojewódzkie – 3 km
- powiatowe – 12,7 km
- gminne - 146,435 km.

Drogi asfaltowe stanowiły ok. **37 %** wszystkich dróg, drogi utwardzone ok. **30 %** a drogi gruntowe **38%**.

W 2022 roku na remonty i budowę dróg gminnych wydano łącznie **2.913.709,34 zł**, co pozwoliło wyremontować ok. 51.366 m² dróg gminnych.

Manowo

- ul. Łąkowa - profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 250 mb x 3,5 m szer.
- ul. Sosnowa profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 80 mb x 3,5 m szer.
- ul. Świerkowa profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 120 mb x 3,5 m szer.
- ul. Kolejowa profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 130 mb x 3,5 m. szer.
- ul. Kolejowa wbudowanie warstwy kruszywa łamanego 0 - 31,5 o grubości 10cm na odcinku 90mb x 3,5 m. szer.
- ul. Orzechowa profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 400 mb x 3,5 m. szer.
- ul. Sezamkowa profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 405 mb x 3,5 m. szer.

- ul. Brzozowa profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 690 mb x 3,5 m. szer.
- ul. Malinowa profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 255 mb x 3,5 m. szer.
- ul. Jagodowa wbudowanie warstwy kruszywa łamanego 0- 31,5 na gr. 10 cm na odcinku 120 mb x 3,5 m. szer.
- ul. Poziomkowa profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 170 mb x 3,5 m. szer.
- ul. Jeżynowa wbudowanie warstwy kruszywa łamanego 0- 31,5 na gr. 10 cm na odcinku 80 mb x 4 m. szer
- od ul. Jagodowej do szosy (dojazd pożarowy nr 16) na odcinku 515 mb x 3,5 m. szer.
- ul. Leśna – profilowanie, 355mbx3,5 m. szer.
- ul. Jagodowa – profilowanie, podbudowa z kruszywa na odcinku 120mbx3,5 m. szer.
- ul. Jeżynowa – profilowanie, podbudowa z kruszywa na odcinku 80mbx4 m. szer.
- ul. Kolejowa – profilowanie, podbudowa z kruszywa na odcinku 90mbx3,5 m. szer.
- Manowo, dz. 260/27 – profilowanie na odcinku 500mb x 3,5m. szer.

Kliszno

- Profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 600 mb x 3,5 m szer.

Cewlino

- droga przez las do Manowa - profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 1238 x 4,5 m szer.
- ul. Akacjowa - profilowanie na odcinku 118mbx3,5 m. szer.
- ul. Wiejska – profilowanie na odcinku 350mbx3,5 m. szer.

Kretomino

- ul. Rolna od numeru 38 do 48 - profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 158 mb x 3,5 m. szer.
- ul. Południowa od nr 8 do 12 - profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 80 mb x 3,5 m szer.
- ul. Trufli od nr 22 - profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 60 mb x 3 m szer.
- ul. Rydzów - profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 50 mb x 3,5 m szer.
- ul. Maślaków - profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 290 mb x 3,5 m szer.
- ul. Lipowa - profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 20 mb x 4 m szer.
- ul. Kościelna - profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 133 mb x 4,5 m. szer.
- ul. Rolna do nr 17a - profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 69 mb x 3,5 m. szer.
- ul. Pszeniczna - profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 280 mb x 3,5 m. szer.
- ul. Kościelna do nr 31 - profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 103 mb x 3,5 m. szer.
- ul. Boczników - profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 220 mb x 3,5 m szer.
- ul. Agrestowa do nr 10 - profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 80 mb x 3,5 m szer.
- ul. Polna - profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 290 mb x 4 m szer.
- ul. Zachodnia - profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 495 mb x 3,5 m szer.
- łącznik ulic Zachodniej i Śliwkowej - profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 90 mb x 3,5 m szer.
- ul. Śliwkowa do nr 61 - profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 700 mb x 3,5 m szer.
- łącznik 2 ulic Zachodniej i Śliwkowej - profilowanie wraz z zagęszczeniem na odcinku 90 mb x 3,5 m szer.
- ul. Czereśniowa - profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 520 mb x 4 m szer.
- ul. Borowików – położenie nawierzchni asfaltowej na odcinku 119mb x 5,5 m. szer.

Wyszewo

- profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem oraz wbudowaniem podbudowy z kruszywa łamanego 0-31,5 mm o gr. 10 cm po zagęszczeniu na odcinku 180 mb x 3,5 m szer.
- profilowanie na odcinku 580mb x 3,5 m. szer.

Wiewiórowo

- profilowanie na odcinku 450mb x 3,5 m. szer.

Kopanino

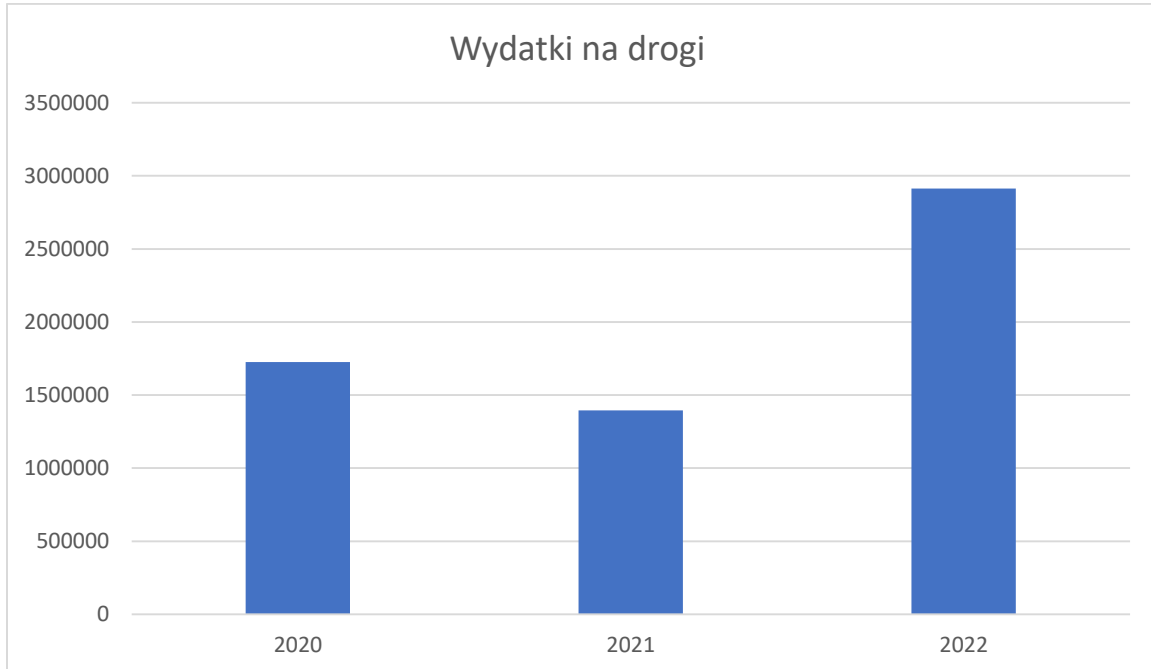
- profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 530 mb x 4,5 m szer.
- profilowanie drogi wraz z zagęszczeniem na odcinku 305 mb x 4,5 m szer.

Rosnowo

- Rosnowo - Jagielno – wbudowanie płyt JOMB 600m²
- dz. nr 47 – płyty JOMB na odcinku 140 mb x 4 m szer.
- od Oczyszczalni ścieków – profilowanie na odcinku 410mb x 3,5 m. szer.

Grzybniczka

- od DK11 do m. Grzybniczka – wbudowanie płyt JOMB na odcinku 375 mb x 3,5 m. szer.
- przebudowa zjazdu do m. Grzybniczka – położenie nawierzchni asfaltowej na odcinku 20 mb x 4 m. szer.
- przebudowa drogi – położenie nawierzchni asfaltowej na odcinku 80,5 mb x 6 m. szer.

Zgodnie z Ewidencją Dróg Gminnych, stan dróg z podziałem na kategorie przedstawia się następująco:

- drogi gminne publiczne - 29,535 km,

- pozostałe drogi gminne - 116,900 km:
 - nawierzchnia bitumiczna: 19,426 km
 - nawierzchnia żwirowa: 5,654 km
 - nawierzchnia prefabrykaty betonowe: 8,815 km
 - nawierzchnia brukowcowa: 1,881 km
 - nawierzchnia betonowa: 0,827 km
 - nawierzchnia gruntowa naturalna (z gruntu rodzimego): 69,078 km
 - nawierzchnia gruntowa, wzmocniona żwirem, żużlem itp.: 34,389 km
 - nawierzchnia kostka prefabrykowana: 1,184 km
 - nawierzchnia kostka kamienna: 0,875 km
 - nawierzchnia tłuczniowa: 4,313 km

ODPADY

Liczba mieszkańców zameldowanych w gminie Manowo na dzień 31.12.2022 r. wyniosła 6.520 osób. Na podstawie złożonych deklaracji wnika iż, systemem gospodarowania odpadami komunalnymi objęto 5.780 osób.

Strukturę odpadów odbieranych od mieszkańców gminy przez ostatnie dwa lata przedstawia niniejsza tabela:

Odpady odebrane z terenu Gminy Manowo - w Mg	2021	2022	Wzrost/spadek w %
Ilość odebranych odpadów zmieszanych	1.799,638	1.247,051	spadek o 30,71
Ilość odebranych odpadów ulegających biodegradacji	277,240	271,380	spadek o 2,11
Ilość odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne	50,630	0	spadek o 100
Ilość odebranych pozostałych odpadów segregowanych	335,312	557,890	wzrost o 66,38

Odnotowano spadek ilości odpadów komunalnych zmieszanych (niesegregowanych) i ulegających biodegradacji w roku 2022 w stosunku do roku 2021.

W roku 2022 nie odbierano od mieszkańców Gminy Manowo odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne. Mieszkańcy powinni samodzielnie i na własny koszt oddawać te odpady do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Koszalinie.

W ramach ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, z terenu Gminy Manowo do składowania nie zostały przekazane żadne odpady ulegające biodegradacji. W całości odpady te trafiły do kompostowni Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. w Koszalinie.

Poniższa tabela przedstawia średnią roczną ilość odpadów przypadających na jednego mieszkańca gminy objętego deklaracją o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na przestrzeni ostatnich trzech lat:

Stan na:	Zmieszane odpady komunalne (niesegregowane) w Mg	Odpady zebrane selektywnie (segregowane) w Mg
31 grudnia 2020	0,30	0,10
31 grudnia 2021	0,31	0,10
31 grudnia 2022	0,22	0,14

W 2022 roku zauważyć można spadek średniej ilości odpadów komunalnych (zmieszanych) przypadających na jednego mieszkańca. Nastąpił natomiast lekki wzrost średniej ilości odpadów zbieranych selektywnie przypadających na jednego mieszkańca Gminy Manowo.

Wysokość opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi wniesionych w 2022 roku przez mieszkańców Gminy Manowo wyniosła 1.822.560,58zł a w 2021 roku była to kwota 1.669.345,14zł. Koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych w roku 2022 wyniosły 1.668.887,99 zł. Zaległości z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na dzień 31.12.2022r. wyniosły 111.588,61zł.

OŚWIETLENIE ULICZNE

Obecnie gminna sieć oświetleniowa składa się z około 1066 punktów świetlnych. Większość oświetlenia stanowią energooszczędne lampy ledowe. Jednak nadal na terenie Gminy znajdują się w niewielkiej ilości lampy sodowe i rtęciowe, które będą sukcesywnie wymieniane. Oświetlenie uliczne obecnie nie jest zasilane przez instalacje fotowoltaiczne, ale około 41 źródeł jest zasilanych solarnie.

Spis treści

CHARAKTERYSTYKA GMINY	3
1.1. Położenie i powierzchnia Gminy.	3
1.2. Władze lokalne i gminne jednostki organizacyjne.	4
1.3. Sołectwa.	7
1.4. Ludność i dynamika zmian.	7
1.5. Bezrobocie.	11
1.6. Gospodarstwa rolne.	12
1.7. Podmioty gospodarcze.	12
1.8. Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy.	14
II. SYTUACJA FINANSOWA GMINY	15
2.1. Dochody i wydatki za 2022 rok.	15
2.2. Realizacja przedsięwzięć i pozostałych zadań inwestycyjnych gminy na dzień 31.12.2022r.	23
2.3. Należności Gminy na koniec roku budżetowego	26
2.4. Kredyty i pożyczki	27
2.5. Poręczenia i gwarancje	28
III. INFORMACJA O REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII	29
3.1. Strategia Rozwoju Gminy Manowo na lata 2021-2027	29
3.2. Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy - Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.	30
3.3. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Manowo	30
3.4. Program ochrony środowiska.	31
3.5. Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Manowo na lata 2021-2026.	32
3.6. Gminny program wspierania rodziny	33
3.7. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w gminie Manowo na lata 2021-2026	35
3.8. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii oraz Uzależnieniom Behawioralnym w 2022 roku	37
3.9. Roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi	38
3.10. Program opieki nad bezdomnymi zwierzętami	41
IV. REALIZACJA UCHWAŁ RADY GMINY.	43
V. WSPÓŁPRACA Z INNYMI SPOŁECZNOŚCIAMI SAMORZĄDOWYMI	49
VI. CZĘŚĆ ANALITYCZNA – EFEKTY DZIAŁAŃ PROWADZONYCH W 2022 ROKU	51
6.1. Ład przestrzenny	51
6.2. Gospodarowanie mieszkaniowym zasobem gminy.	53
6.3. Oświata i edukacja.	57
6.4. Polityka społeczna	67

6.5. Kultura	81
6.6.Sport i rekreacja, turystyka	97
6.7.Gospodarka komunalna	97